

Yıl: 5 Sayı :10 Mayıs 2015

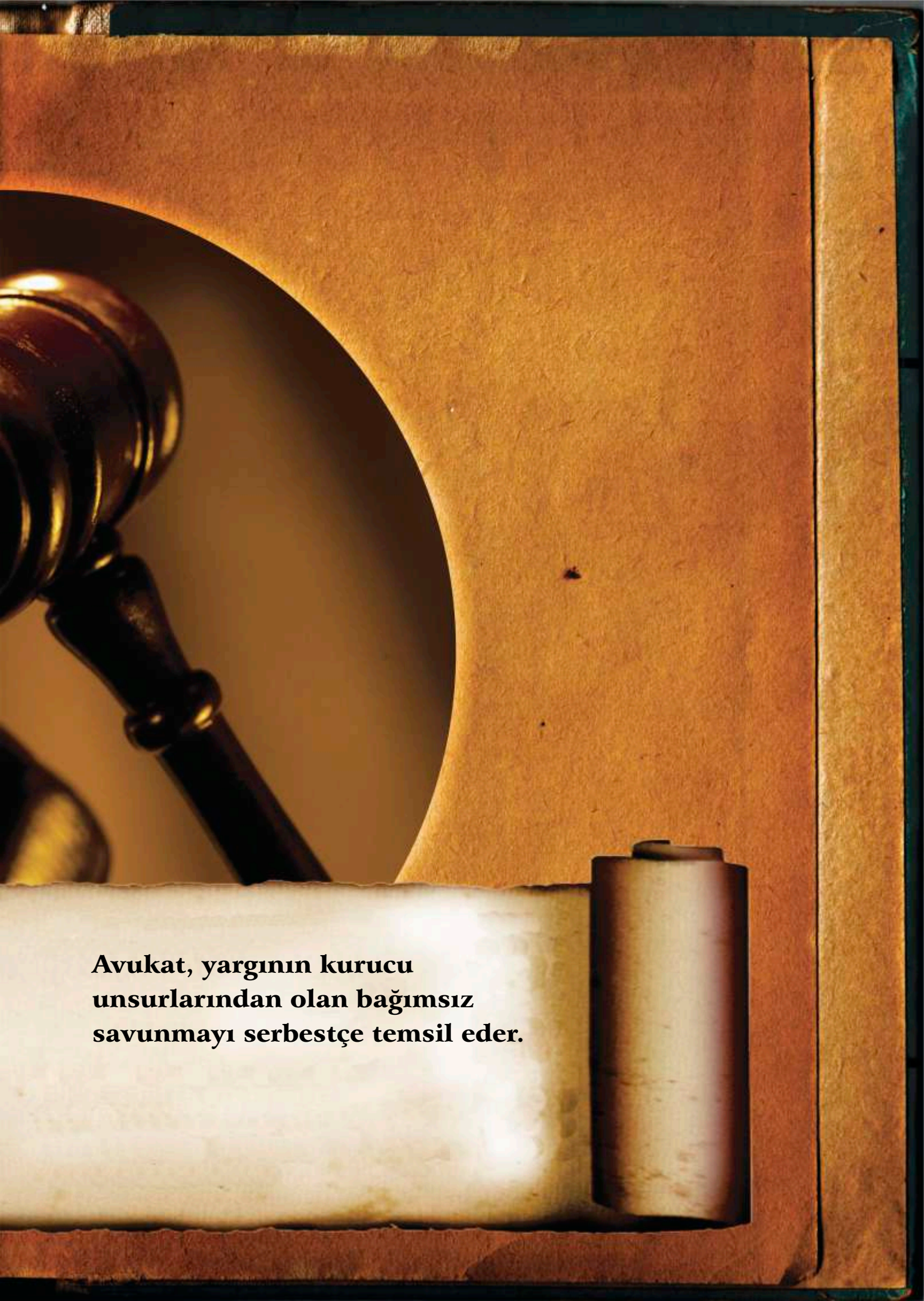
Adalet Mülkün Temelidir

Giresun Barosu

Bülteni

EMEK,

**Avukat, yargının kurucu
unsurlarından olan bağımsız
savunmayı serbestçe temsil eder.**

Yıl: 5 Sayı : 10
20 Mayıs 2015

**Giresun Barosu Adına Sahibi
Baro Başkanı**
Av. Gültekin Uzunaliöglü

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Av. Uğur Köse

**Dergi ve Yayın Komisyonu
Koordinatörü**
Av. Ahmet Köksal

Yayın Kurulu
Av. Burcu Ocak Öğütçü
Av. M. Bahadır Akçay
Av. Ufuk Kılıç
Av. Murat Bektaş
Stj. Av. Pelin Vayni
Stj. Av. Olgun Kaya

Editör
Av. Murat Bektaş

Röportajlar
Av. Murat Bektaş
Av. Burcu Ocak Öğütçü
Av. Mustafa Gürsoy
Av. M. Bahadır Akçay
Av. Ufuk Kılıç

Yönetim Yeri
Giresun Barosu
Adliye Sarayı / Giresun
Tel (0454) 215 76 57
Faks (0454) 215 76 58

www.giresunbarosu.org.tr

 @giresunbarosu28

 /giresunbarosu

 giresunbarosu@gmail.com

Tasarım
Egemen Öğütçü
Emre Alkan

Baskı

Yeşilgiresun
GÜNLÜK SİYASİ TARAFSIZ GAZETE 1925

Ofset Baskı Tesisleri

Tel.: (0454) 216 71 45
e-posta: iletisim@yesilgiresun.com.tr

4 **başkandan**
Av. Gültekin
Uzunaliöglü

10 **söyleşi**
Av. Alaettin Mutlu
ile söyleşi

28 **makale**
Dr. Mustafa Kılıçoğlu
İş Sağlığı ve Güvenliğinin
Normatif Dayanağı

38 **deneme**
Av. M. Vasfi Yücesan
Güzel Fikirler

46 **kısa kısa**
Bizden Haberler

66 **spor**
Spor Faaliyetlerimiz

73 **basın açıklamaları**
Baromuzun Basın
Açıklamaları

86 **tarifeler**
Tarifeler, Parasal Sınırlar ve
CMK Makbuz Örneği

genel kurul
Olağan Genel Kurul
Sonuçları

6

makale
Prof. Dr. A. Can Tuncay
İş Kazası ve İşverenin
Sorumluluğu

16

makale
Yüksek Yargıç Bektaş Kar
İş Sağlığı ve Güvenliği'nin
İş İlişkilerine Etkisi

32

makale
Av. Talih Uyar
Nafaka Borcunu
Ödememe Suçu

40

seminerler
Anayasa Hukuku
HMK
Medeni Hukuk
Borçlar Hukuku

62

avukatlar haftası
Avukatlar
Haftası Etkinliklerimiz

68

yüksek mahkeme kararları
Yüksek Mahkemelerin
verdiği örnek
kararlar

78

ruhsat alanlar
Aramıza Katılanlar

90

KOMİSYONDAN

Herkese Merhaba...

Öncelikle "Gezi" özel sayımız nedeniyle aldığımız olumlu tepkiler nedeniyle bültenimizin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkürü borç biliriz.

Bu sayımızda ise, son yıllarda hızla artan ve artık "kaza" olmaktan çıkıp "cinayet" halini alan "iş güvenliği" konusuna dikkat çekmeye çalıştık.

Dergimizin ana temasında emeği geçen Yargıtay Onursal Daire Başkanı Dr. Mustafa KILIÇOĞLU, Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. A. Can TUNCAY ve Yargıtay 9. Hukuk Dairesi Üyesi Bektaş KAR'a ve ayrıca her sayımızda bizi yalnız bırakmayan Av. Talih UYAR'a teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Bu sayımızı, iş kazalarında yaşamlarını yitiren yurttaşlarımıza adıyoruz.

Dergi ve Yayın Komisyonu

Av. Gültekin UZUNALIOĞLU

GİRESUN BAROSU BAŞKANI

Sevgili Meslektaşlarım;

Giresun Barosu Dergisi'nin yeni bir sayısında sizlerle yine birlikteyiz.

18 Ekim 2014 Cumartesi günü gerçekleşen Baromuzun Olağan Genel Kurulu'ndan sonra yapılan seçimlerde şahsıma ve ekip arkadaşlarıma gösterdiğiniz büyük destek ve güven için sizlere sonsuz şükranlarımı ve minnetlerimi sunuyorum. Bu desteğiniz ve güveniniz bizlere büyük onur ve mutluluk verdiği gibi sizlere güzel hizmetlerde bulunmak için bizleri daha da teşvik etmektedir. Bugüne kadar sizlere verdiğimiz hizmetlerin yanında Giresun Barosu'nun ve sizlerin daha güzel şeylere layık olduğunuz anlayışı ile gecemizi gündüzümüze katarak heyecanla çalışmalarımıza devam edeceğiz.

TBMM'de görüşülmekte olan ve kamuoyunda "iç güvenlik paketi" olarak bilinen "Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" toplumda gerginliğe yol açmıştır. Yasa Tasarısının görüşülmekte olduğu TBMM'de kavga, dövüş ve protestoları insanlarımız endişeli gözlerle izlemiştir. Siyasi iktidarın tek önceliği bu yasa'yı çıkarmak olmuştur ve de çıkarmıştır. Nedir bu hırs, inat, ısrar ve dayatma? Bu yasaya neden acilen ihtiyaç duyulmuştur? Bu sorulara aradığımız cevaplar, bizlerin korkularını daha da artırmaktadır. Bu yasa ile bir Polis Devleti yaratılmak istenmektedir. Böyle bir yasa, Hukuk Devleti anlayışına tamamen aykırıdır. Halkımızın hukuk güvenliğini ortadan kaldıracak hükümler içermektedir. Hâkim ve Savcı gibi yargı makamlarının sorumluluk alanında olan yetkiler, siyasi iktidara bağlı olan vali ve kaymakam gibi yürütme makamları ile doğrudan polise verilmiştir. Bu yasa ile toplumda kişilerin hukuk güvenliği ve özgürlüğü keyfiliğe terk edilmiştir. Anayasamızın temeli olan "kuvvetler ayrılığı" ilkesi ortadan kalkmış ve "hukuk devleti"nden totaliter bir rejime geçilmenin önü açılmıştır. "İç güvenlik paketi" Anayasamıza, kişi temel hak ve özgürlüklerine aykırı olup, "totaliter devlet" özleminin bir ürünüdür. Bu yasa, özlediğimiz hukuk devletini ve hukuk güvenliğini yok edeceğinden, dileğimiz Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmesidir.

Dergimizin bu sayısının ana teması olan "iş sağlığı ve iş güvenliği" konusunda ülkemizde yeterli geçer nota sahip değildir. Hızlı sanayileşme ve teknolojik gelişmeler ile doğru orantılı olarak özellikle iş yerlerinde çalışan kişilerin güvenliği ile ilgili bazı sorunlar da açığa çıkmıştır. Bu sebeple birtakım önlemleri önceden alarak iş yerlerini güvenli hale getirmek gerekmekte olduğundan iş güvenliği oldukça önem kazanmıştır. Tüm mesleklerde çalışanların sağlıklarını, sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak en üst seviyede tutmak, çalışma şartlarını ve üretim araçlarını sağlığa uygun hale getirmek, çalışanları zararlı etkilerden koruyarak işin ve işçinin birbirine uyumunu sağlamak için yasal düzenlemelerin yanında toplumsal bilinç de artmalıdır.

Bizleri bu sayıda yeniden buluşturan Dergi ve Yayın Komisyonumuzdaki arkadaşlarıma çalışmalarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunar, daha sonraki sayılarda buluşmak üzere sağlıklı ve mutlu günler dilerim.

Saygılarımla...

Av. Gültekin UZUNALIOĞLU
GİRESUN BAROSU BAŞKANI

Olağan Genel Kurul Toplantısı

Baromuz Olağan Genel Kurul Toplantısı, 18 Ekim 2014 Cumartesi günü New Jasmin Otel'de yapıldı. Av. E. Şansal DİKMEN'in Başkan, Av. Sevil GÖKSÜZOĞLU'nun Başkan Yardımcısı, Av. Sedat GÖR ile Av. Cahide NAKİPOĞLU KARAMAN'ın Yazman olarak görev yaptığı Divan yönetiminde, 181 meslektaşın katılımının yanı sıra konuklarımız Trabzon Baro Başkanı Av. Orhan ÖNGÖZ, Trabzon Barosu TBB Delegeleri Av. Osman CORA ile Av. Ali SÜRMEK ve Trabzon Barosu Yönetim Kurulu Üyesi Av. Yunus YILDIZ'ın ziyaretiyle gerçekleştirilen Genel Kurul'da, açılış konuşmasını Baro Başkanı Av. Gültekin UZUNALIOĞLU yaptı.

Baro Başkanı Av. Gültekin UZUNALIOĞLU konuşmasında *"Halkımızın yargıya olan güveninin son derece azaldığı günlerde genel kurulumuzu yapıyoruz. Demokrasiye olan sarsılmaz inancımızın biçimlendirdiği "Milli İradeye Saygı" tüm yaklaşımlarımızın temelini oluşturmaktadır. Bununla birlikte bu kavramın doğal uzantısı olan ve anayasamızda güvence altına alınan demokrasimizin olmazsa olmazı "kuvvetler ayrılığı" ilkesine herkesin sahip çıkması koruması ve saygı göstermesi gerekir. Bu erklerden en önemlisi olan yargı, demokrasimizin ve hukuk devletimizin güvencesidir. Hukuk devleti olmanın ön şartı, toplumda hukuk bilincinin yerleşmesi ve hukuka saygı duyulmasıdır. Makamı ne olursa olsun hukuk devletinde yaşamak isteyen herkes kendini sorumlu ve görevli saymalıdır. Toplum hukukun üstünlüğünü ve hukuk devletini benimsemeli, sahip çıkmalı ve korumalıdır. Herkesi, hukuk devletinin kurallarına sahip çıkmaya, yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını gölgeleyecek eylemlerden kaçınmaya çağırıyoruz."* diyerek hukuka ve adalete sahip çıkmak gerektiğini vurgulayan ve ülke gündemine değinen Av. Gültekin UZUNALIOĞLU 18 Ekim 2012 yılında yapılan seçimlerde Genel Kurulun güven ve desteği ile Giresun Barosu'nu yüceltmeye çalıştığını, bu bağlamda Giresun Barosu Sosyal Tesisi'nin bulunduğu binanın üçüncü katını da Baro'ya kazandırarak "sosyal tesis" ile "idari tesis"i ayrıldığını, meslektaşlar arası birlik ve beraberliği sağlamaya yönelik olarak çeşitli gezi ve etkinlikler düzenlendiğini, ilçe baro odalarının düzenlendiğini, sportif faaliyetlere katkı sağlandığını, dergi ve yayınlar ile seminerler düzenlendiğini belirterek geçmiş dönemdeki faaliyetleri aktardı.

Baro Başkanı Av. Gültekin UZUNALIOĞLU'nun açılış konuşmasının ardından Yönetim Kurulu Çalışma Raporu, Baro Genel Sekreteri Av. Ahmet KÖKSAL tarafından okunarak oylamaya sunuldu ve ibra edildi.

genel kurul

Baro Denetleme Kurulu Raporu ise, Baro Saymanı Av. Soner KARADEMİR tarafından okundu.

Baro Denetleme Kurulu Raporu, Denetleme Kurulu Üyesi Av. Elvan Şahin tarafından okundu. Denetleme Kurulu Raporu ile Bilanço ve Hesap Raporu oylamaya sunularak Baro Yönetim Kurulu mali olarak ibra edildi.

Gündemin 7. Maddesi gereği Baro Ödentilerinin Saptanması, Levhaya Yeni Yazılacak Avukatlardan Alınacak Giriş Keseneği Miktarının Saptanması konusunda Av. Hayri YÜKSEL söz alarak, Baro aidatlarının yükseltilmemesini önererek görüşlerini belirtti. Divan Başkanlığı'na sunulan 18.10.2014 tarihli önerelerde belirtildiği üzere Baro Aidatı 2015 yılı için 280 TL, 2016 yılı için 300 TL ve Baro Giriş Keseneği 2015 yılı için 420 TL, 2016 yılı için 450 TL olarak kabul edildi.

Dilek ve temennilerin paylaşıldığı bölümde ise, meslektaşlarımızdan Av. Mehmet TURAN, Av. Haydar AKKAYA, Av. Erdal SEZER, Av. Ünzile YÜKSEL, Av. Ahmet AK ve Av. İsmail SERHAN AYHAN söz alarak meslek ve ülke gündemindeki sorunlara ilişkin görüşlerini paylaştılar.

Seçim usulünün oybirliği ile kabul edilmesinin ardından, Baro Başkanlığı, Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu Üyeliği ile TBB Değeliği için aday isimler Genel Kurul Başkanlık Divanı'na Sunuldu.

Av. Ufuk KILIÇ'ın Başkanlığı, Av. Burcu OCAK ÖĞÜTCÜ ve Av. Yusuf UZUN'un asıl, Av. Güzide AĞDERE ve Av. Sefa KÜLEKÇİ'nin yedek üyeliğinde oluşturulan Sandık Kurulu'nun yönetiminde yapılan seçim sonuçlarında Av. Gültekin UZUNALIOĞLU 177 geçerli oyun 163'ünü alarak tekrar Başkanlığa seçilirken, Yönetim Kurulu üyeliklerine Av. Uğur KÖSE, Av. Ahmet KÖKSAL, Av. Soner KARADEMİR, Av. Tuncer KORKMAZ, Av. Necmeddin KESİK, Av. İlknur CİVELEKOĞLU, Av. Uğur AKSU ve Av. Murat BEKTAŞ seçildiler.

Disiplin Kurulu Üyeliklerine Av. Bülent AYDIN, Av. Orhan TOZLU ve Av. Sevgi UTLU GÜNGÖR, Denetleme Kurulu Üyeliklerine Av. Barış DURAN, Av. Mehmet ŞENER ve Av. Arzu KURT seçilirken, TBB Değesi olarak Av. Mehmet Ali GÜNEY ve Av. Yalçın ALACA seçildiler.

YÖNETİM KURULUMUZ

Başkan
Av. Gültekin UZUNALIOĞLU

Başkan Yard.
Av. Uğur KÖSE

Genel Sekreter
Av. Ahmet KÖKSAL

Sayman
Av. Soner KARADEMİR

Üye
A. Necmeddin KESİK

Üye
Av. İlknur CİVELEKOĞLU

Üye
Av. Tuncer KORKMAZ

Üye
Av. Uğur AKSU

Üye
Av. Murat BEKTAŞ

DİSİPLİN KURULU

Av. Orhan TOZLU

Av. Bülent AYDIN

Av. Sevgi UTLU GÜNGÖR

DENETLEME KURULU

Av. Arzu KURT

Av. Barış DURAN

Av. Mehmet ŞENER

TBB DELEGELERİ

Av. Mehmet Ali GÜNEY

Av. Yalçın ALACA

Avukat Alaettin Mutlu ile Söyleşi

İlk olarak kendinizi bize tanıtır mısınız?

1938 doğumluyum. İlkokulu Bulancak'ta okudum; liseyi Giresun Lisesi'nde... Eski lise binasında... O zamanda başka lise yoktu; orada bitirdim. Ve İstanbul'da hukuk fakültesine kaydoldum.

Üniversite yıllarından söz eder misiniz?

Şöyle söyleyeyim, öğrencilik dönemimiz çok da rahat olmadı. İkinci sınıfta (1958-1959 kaydım var) siyasi olaylar başladı. 1960 İhtilali'nin etkileri başladı. O havaya biz de kapıldık; zaten politik tarafımız hep ağır bastı hayatımızda. Öylece, olaylarda falan sürekli okulu astık. Üçüncü sınıfa geçtik ve orada biraz mola verdik öğretime. 1969 yılında mezun oldum.

Fakülteyi bitirince ne yaptınız?

İşte mezun olunca da çok fazla avukatlık mesleğine heves etmedim aslında. Çünkü okulda bir defa düzenim bozuldu. O ihtilallerin getirdiği engeller, çok büyük etkiler yarattı ruhsal dengemizde de. Onun için çok şey yapamadık işte beş altı sene. Seçimlere kadar siyasi eylemlerle tanışmak için öyle bir yazıhane açtım. Sonraki dönemde hep ihtilaller. İnsan hayatında bu olmaz şeyler. Heveslerimizin, umutlarımızın, düşüncelerimizin hepsi 1960 İhtilali, 1970 İhtilali, 1980 İhtilali olarak aktif şekilde üzerimize geçti; sürekli her şeyden moralimizi bozdu. 1969'dan 1976'ya kadar avukatlık yapmadım. Yani büroyu açtım da öyle çok üzerine düşmedim. Para kazanma amaçlı değil; hiç para kazanmadık. Bir de

işin güzel tarafı, ufak yerlerde avukatlık yapıp para almak biraz zahmetli iş ama, kazançlı yönleri var. Mesela; herkes sizi tanıyor; manava gitseniz, elmanın en iyisini seçip torbaya koyup "Buyurun Avukat Bey!.." diyorlar. Balıkhaneye gitseniz, iyisini seçip torbaya koyuyorlar. O zamanlarda poşet yoktu, torbaya koyuyorlardı. O türlü şeyler de var yani. Mutlu bir yaşam sürüyorsunuz, bulunduğunuz yerde kaynaklar müsaitse tabi.

Mesleğe nasıl başladınız?

1970- 1980 yıllarında başladım avukatlığa. Öylece bir süre avukatlık yapmadım; ta 12 Eylül'e kadar. Yazıhane açtılar ama başta öyle avukatlık yaptık.. 12 Eylül'den sonra başladım asıl avukatlığa; yazıhanede oturup müşterilerle muhatap olmaya. Daha önceden de politikayla uğraştığımız için insanlarla yakın ilişkilerimiz oldu ama avukat olarak değil. Siyasi olarak çok şey yaptım 1975'te. Senatör adayydım Giresun'dan. Oradaki şeyde büyük çaplı istifadem şöyle oldu: İnsanlardan oy almak tabi birtakım şeyler yapmayı gerektirir ama ben seçim propagandasında dedim ki, biliyorsunuz benim Bulancak'ta yazıhanem var. Zaten gelenlerden de bir şey almadığım için size hizmette bulundum. Eğer bana oy verirseniz, Ankara'ya gider yine sizin hizmetinizde olurum. Eğer oy vermezseniz de sizi Bulancak'taki yazıhaneme bekliyorum. Bunu çok makul karşıladılar ve yüzde yetmişin üzerinde oy aldık. Şöyle oldu: 22 000 kullanılan toplam oyda,

7000 oy diğer partiler ve iptaller falan gelirse, 14.000 – 15.000 oy CHP'den gelir. Şimdi oradaki mesele avukatlıktan bir prim almış oldum. Oylarda, partinin Bulancak'taki oyları 4.000 – 5.000 civarındaydı. Daha çok politikayla haşır neşir olduk. Bir de ufak yerlerde, ufak kasabalarda, ufak ünitelerde avukatlık yapmanın bir zorluğu var. Herkes birbiriyle yakın akraba, arkadaş. Bu nedenle insani ilişkiler çok içli dışlı oluyor. Bu bakımdan ücret talebi söz konusu olamıyor. Yine de iyi taraflarından, gönüllerinden ne coşarsa verdikleriyle birlikte dört tane çocuk büyütüp okuttum. Hepsi üniversiteyi bitirdi; masraflar da oradan çıktı. Çocuklarımdan birisi iktisat mezunu; Futbol Federasyonu'nda bilgisayarla ve gazete çıkarma işleriyle falan uğraşiyor. Bir tanesi Ziraat Bankası'nda; şimdi müdür olacak kızım. O da ziraat okulu mezunu. Ziraat mühendisiydi, oradan bankaya gitti. Bir tanesi de öğretmen İstanbul'da, Bahçelievler'de şimdi. Büyük oğlum da halkla ilişkiler bölümü mezunu. Ama İstanbul'a ben gittim, o bana dedi ki: "Baba ben Giresun'u özledim." O geldi Giresun'a. Şimdi burada oturuyor. Üç tane torunum var işte onlarla. Biz bir de içkiyi seviyoruz. O masraflarımızı da onlar çıkardılar; bizi sıkıntıya düşürmediler. Hani şöyle demek

istiyorum ki küçük yerlerde avukatlık yapmanın dezavantajlarından birisi iyi bir esnaf olamazsanız para alma işi zor oluyor. Ee, onu yapabilenler tabi ki yapıyor ama ben yapamadım. Onun için de ilk fırsatta, yeter avukatlık yaptığım, dedim ve yazihaneyi kapattım. Dört yıl oldu yazihanemi kapatalı. Çocuklar da İstanbul'da zaten, işleri falan. Onların yanına gittim ve oraya ev açtım. İşte orada duruyorum. Akşam veya hafta sonları torunlar falan geliyorlar. Böyle başka bir düzene geçtim.

O zamanlar avukatlık mesleği nasıldı Giresun'da?

Tabi avukatlar da bizim zamanımızda azdı. Giresun'da azdı; ilçelerde falan da azdı; bir iki kişi. Bizim burada da Şansal Bey (Dikmen) vardı. Hayri Bey (Yüksel) vardı, ben vardım, bir de Şenel Uzunalioğlu diye bir arkadaşımız vardı. Başka da hiç kimse yoktu. Bizim avukatlık yaptığımız dönemde kamu kurumlarının falan da avukatı yoktu. Meslek alım hizmeti yoktu. Bir Fiskobirlik'in avukatı olurdu, bir Orman İşletme'nin. Bir de Hazine'nin, Maliye'nin. Onlar da sadece ilde olurdu. Yani kurumsal avukatlık son senelerde; son 10-20 yılda gelişmiş vaziyette. Her bankanın her şubesinin bir avukatı var ilçede. Bizde öyle bir şey hiç yoktu. Avukat Trabzon'dan geliyordu önemli davalarda.

söyleşi

İş de çoktu aslında ama para kazanamadık. Bir tezgâhtarlık işidir avukatlık. Hele genç arkadaşlarımızın para kazanma işi ufak yerlerde çok zordu. Olması lazım; benim başımdan geçen öyleydi, isteyemiyorsun. Yüzyüze oturmuşsunuz; akrabanız, köylünüz, arkadaşlarınızın babası falan. Yani onlardan ver 500 – 1000 Lira demek zor gibi geliyordu. Biz de böyle alışveriş yaparken bakkala gidiyorduk; bir kilo pirinç parası, al iki lira - beş lira neyse veriliyor. Orada bir açık şey var; aldığınızla verdiğiniz arasında bir intibak var. Görünen bir şey var, bakmıyor kimse. Yoksa avukatlıkta yok; işte konuştu, anlattı, dinledi, şu kadar para verdiğinde diyor ki adam emeği geçti gibi. Zaten orada avukatlara çok alışmış değiller, ilçelerde. Böyle bir şey hayatımızdan geçti. Yine de işte demin ki söylediğim gibi çocuklarımı okuttum. Ben masraflı bir insan olduğum halde yine de sıkıntılı bir hayatım olmadı avukatlık döneminde. Ama böyle bol paralı bir avukatlık da yapmadık. İşte bu macera böyle geçti.

Babadan kalma gayrimenkullerden istifade ettik. İyi imkânlar bıraktı babam. Annem ve babam ben küçük yaştaiken öldüler. Babamı dört yaşımdayken, annemi altı yaşımdayken kaybettim. Yani biraz başımız boştu. Başboşluk olduğu için bu politika temayülleri, tavır ve davranışlar, biraz da oradan kaynaklanıyordu. Yani kendi kendimize büyüdük. Üç kardeşiz. Bir ağabeyim ve bir ablam var.

Ben para meselesiyle aramda pek bir sıcaklık yaratamadım. Biraz da avukatlığı bırakmamın sebebi bu oldu. Yapabildiğim kadar, dedim; baştan söz verdim. Gelecekseniz sizi orada bekleyeceğim, dedim; oylarını verdiler; tümünü verdiler. Ben de bekledim onları otuz sene yani paralı, parasız, öyle. Arkadaş çevremiz iyi, insanlarla diyalogumuz iyi. Oturduğum yerde, söylediğim gibi herkesin bir şeyi var. Benim oturduğum meyhanede bir masa var; oraya hiç kimse oturmaz; Alaettin Abi'nin masası, sandalyesi. İstanbul'dayım; hala geldiğim zaman "Buyur Abi" diyerek yerimi ayırıyorlar. Kulübe gittiğim zaman da -gazete okuma salonu var orada- ben girdiğimde herkes ayağa kalkar; "Buyur Abi" diye baş tarafa oturturlar. Öyle bir mutluluk hissi var. Bunlar da, basit insanlar için benim gibi insanlar için yeterli bir mutluluk kaynağıdır. Ben seviyorum öyle şeyleri; ufak tefek iltifatlar üç günlük hayatımda bana yetiyor.

İlk davanızı hatırlıyor musunuz? Ya da ilginç bir anınız?

Çok da hatırlamıyorum. Dediğim gibi politikayla avukatlığı birleştirdiğim için hep böyle politik yönleriyle işin içerisinde olduk. İlk başladığımızda fındık mitingleri falan vardı. Onların davalarında masraf kesiyorduk. Mesela; Demirel Buluncak'a gelmişti. Orada kürsüye satışma falan yaptılar, onlar da gittiler dilekçe falan verdiler. Onların davasına baktık. İşte ilk deneyimlerimiz bu türlü toplumsal olaylarla ilgili olanlardı.

Dediğim gibi siyasi etkinlik hep oldu. Hareketlerimde, mesleki faaliyetlerimde, hepsi siyasi etkinlik oldu. Onun için bir avukat olarak çok da iyi, başarılı sayılmayabilirim. Ben bir şey anlatayım, bir örnekleme: Bir gece eve geliyorum. Gece saat on - on bir falan... Evimiz jandarma karakoluyla karşı karşıya; bir cadde var orada. Şimdi bom diye birisi vuruyor; ondan sonra birisi ooyyy diye bağıyor. Bir daha vuruyorlar, bir daha bağıyor. Böyle mütedavil bir şey oluyor on beş dakika falan. Ben bir sefer kalktım, pencereyi kaldırdım. Eski model bir evimiz vardı. Pencere sürmeliydi, sürmeyi kaldırdım. "Nöbetçi! Nöbetçi!" diye bağırdım karşıdaki nöbetçiye. Bir şey demedi nöbetçi bana. Koşarak gitti. Biraz sonra ışıklar söndü orada, ses durdu. Şimdi, hanım da arkamdan tutuyor, beni çekiyor. "Sen", diyor, "gecenin bir yarısında karakola ne zevkle müdahale edersin", diyor, bana bağıyor: "Ya bir dur Allah aşkına, rahat bırak, bak gitti işte, daha kimseyi dövmüyorlar." O bana sayarken ben de ona dedim ki, "o dayak yiyen senin kardeşin olsaydı herhalde böyle demezsin bana". Ondan sonra ışıkları söndürdüler, ses kesildi. Sabah oldu, tak tak çalındı kapı, jandarma geldi. Buyurun, dedim. "Komutan karakolda seni bekliyor." dediler. Gittim, selam verdim. "Buyurun Alaettin Bey." dedi. "Bu akşam yanlış bir işimiz oldu bizim." dedi. "Sen de müdahale ettin." dedi. "Ama şimdi bir daha müdahale edeceksin ve bu yanlış işi düzelteceğiz." dedi. "Söyle komutanım, ben kim olduğumu bilmiyorum", dedim. Dedi ki: "Bu akşam köye gittik, bize silah çektiler, jandarmanın birisi kolundan vuruldu, arkadaşlar da infial içerisinde tuttıklarını biraz sopaladılar." falan dedi. "Bunların içinden bir tanesi senin kayınbiraderin Bahtiyar Bey." dedi. "Şimdi bu yanlış işi düzelteceksin sen." dedi. Ne yapacağımı sordum. "Git onlarla görüş, bu işi herhangi bir işleme koymadan halledelim, gitsinler." dedi. "Ben bir şey diyemem ama kendilerini göreyim", dedim. Götürdüler beni nezarethaneye. Ne

yapacağız, hepsi de benim köylüm, tanıdıklarım, akrabalarım? Ne olduğunu sordum. "Hiç işte komutan bizi biraz şey yaptı." falan... "Valla Alaettin Abi, sen ne yaparsan biz ona razıyız." dediler. Dedim ki, bak komutan diyor ki: "Şikâyetçi falan yoksa işlem yapmayalım, hepsi gitsin, bu işi kapatalım." "Şikâyetçi olun olmayın siz nasıl istiyorsanız öyle yapalım", dedim. Dediler ki: "Bizi koyversin, biz bir şey istemiyoruz, yediğimiz dayak yetti."

Hanım, sabah jandarma gelip de söyleyince ağlamaya başladı: "Sen akşam biliyordun da, bile bile söylemedin bana, yalan söyledin. Bilmiyordum diye yemin ettim falan. Gittim dedim ki abisine gel eve, böyle oldu falan ben daha şey yapamıyorum, susturamıyorum. Söyle şuna dedim ya. Adam geldi (rahmetli oldu o da). Geldi söyledi: "Kızım öyle bir şey yok, Alaettin'i biz orada görmedik. Herhangi bir şekilde bize avukat falan da lazım demedik, ismi geçmedi." dedi. Öyle teselli etti. İşte bu bir tesadüf, böyle şeyler oluyor.

Başka bir şey anlatayım: Bir keresinde (o da benim avukatlık anlayışım) bir arkadaşım vardı astsubay, İzmir tarafında görevli. Bana dedi ki: "Alaettin, biz hanımla geçinemiyoruz, boşanacağız, bana yardım et." "Tabii, yardım ederim" dedim. Bu benim işim.

"Çocuk var mı?" dedim. "Bir kızımız var." dedi. Kaç yaşında olduğunu sordum, "On bir yaşında." dedi. "Kızına ne dedin? Ne yaptınız? Bu kız sende mi kalacak, annesinde mi? Aranızda anlaşmış mı?" dedim. O da dedi ki: "Biz anlaşmış; eşim de istiyor boşanmayı. Kızı ona bırakacağız ve boşanacağız." "Olur" dedik; biz dilekçeyi hazırladık. Mahkeme günü geldi. Kâtip beni çağırdı: "Abi, seninle bir bayan kaleme görüşmek istiyor." dedi. "Tamam" deyip gittim. "Buyurun hanımefendi" dedim (tanımıyorum kendisini aslında). Dedi ki: "Sen bizim avukat oluyorsun; eşimin avukatı Alaettin Mutlu Bey." dedi. "Evet" dedim. "Bu dilekçede yazdıklarınızın hiçbiri doğru değil." dedi. "Seni biz ismen tanıyoruz ama tanışmadık." dedi. "Bu kızıma bak." dedi. Kızın yüzüne bakılacak gibi değil, gözlerinden yaşlar akıyor. Dedim ki, "bana söylediklerini aynen naklettim dilekçeye, eğer öyle değilse tersini de yaparım. Kızım sen ne diyorsun? Annenin söyledikleri, babanın söyledikleri... "Kesinlikle öyle bir şey yok; biz iyi bir yuvaydık..." falan dedi. Duruşmaya çağırıldık, girdik. Hâkim Bey ne dediğimi sordu: "Ne diyorsun davacı vekili?" dedi. "Davadan vazgeçiyorum; bu dediklerimizin hiçbiri doğru değildir" dedim. Hâkim Bey: "Avukat Bey,

söyleşi

söylediklerinizi farkediyorsunuzdur herhalde." dedi. Duruşmadan sonra beni çağırdı: " Alaettin, bu problem yaratır senin için. Sen niye böyle söylüyorsun? İnat ediyorsun, aynı şeyi söylüyorsun." dedi. "Boşanmadan vazgeçtik, davayı bıraktık desen ben yine davayı reddedeceğim." dedi. Ben de ona, "çünkü davacı yakın arkadaşım, bana yalan söyleyip de bu işi yaptıramaz" dedim. Aradan zaman geçti bana, *biz çok mutluyuz Alaettin Amca*, diye teşekkür mektubu gönderdiler. Zannedersenem hala karısıyla birlikte oturuyorlardı.

Adliyeler nasıldı o dönemde?

Avukatlık mesleğinde siyasetin de etkisi var. Biraz sert avukattım. Vatandaşın yerlerde ezilmesine ve horlanmasına hiç tahammül etmedim. Biraz da kavgalı falan geçti. Onun için benim dosyalarımla hiçbir kâtip ilgilenmezdi. "Alaettin Abi" diyen halkla adliye arasında bir köprü gibi oluştu mesleki faaliyetlerimiz. Bir sıkıntıya düşen hemen beni bulurdu: "Alaettin Abi'yi bulalım." Sizin düşündüğünüz anlamda çok fazla avukatlık yapmış değilim.

(Yine de) Beni mahkemede hâkim ve savcılar epey tutuyorlardı. Şöyle söyleyeyim, benim yazıhaneme girip de orada benden hukuki yardım isteyenleri evvela ben mahkeme ediyordum. Onların taleplerini karalama dilekçeye geçirip, sen şunda haksız, şunda haklısın, şu şöyle, bu böyle, şimdi davayı verecek misin, diye çoğunu geri gönderiyordum. Ön eleme yapıyorduk biz burada. Şimdi galiba aile hukukunda falan var. Danışmanlar, avukatlar falan var öne eleme için. Biz ve diğer arkadaşlar; yani eskiler, biz bir kere müşterinin kendisinin bu konuda istekli olup ciddi bir işe gireceğini ve bunun peşinde vazgeçme ihtimali olacağını hatırlatırdık ve davayı başlangıçta adliyeye intikal ettirmeden bitirirdik. Bizim öyle bundan para alacağız falan, öyle bir düşüncemiz yoktu.

Meslek dışındaki yaşamınızdan da söz edelim biraz...

Politikada çok şey yaptığım için politika arkadaşlarımla zamanı geçiriyorduk. Bir de içki falan içiyorduk. Öyle şeyleri seviyordum. Çoğu zaman başkanla olmak üzere, arkadaşlarla kulüpte falan otururduk. Toplumsal olayları tartışırdık; bu olayların geldisi gittisi katalog halinde kafamızda vardır. Başka da bir şey yok.

Seçim zamanları köye gidiyorduk. Gezme tozma işi var. Yayla işi her zaman var. Eskiden adliye dağıldığı zamanlarda, hâkim-savcı-avukat, hepsi, Deniz

Kulübü diye bir yer var, orada yer içerlerdi. Yalnız şöyle bir şey söylemem gerek: "Ya sen hâkimle oturuyorsun, benim bir işim var, onu ona söyle de..." falan böyle şeyler hayatta olmazdı.

Siyaset, kimsenin yönlendirmesiyle falan da olmuyor. Kendiliğinden oluşan, hayatın getirdiği şeyler ve bazı konular insanları yönlendiriyor herhalde. Yani birilerinin tavsiyesi üzerine bir şeyler yapmadık siyasette; ama birdenbire siyasetin içindeydik. Ta burada lisedeyken başlamıştı. 1957 seçimlerinde zannediyorum sandıklara müdahale edilip değiştirildiler gibi bir provokasyon falan yapıldı. Onu protesto için (partinin merkezi Sokakbaşı'ndaydı) biz oradan belediyenin önüne yürüyüş yaptık. İlk deneyimlerimiz onlar oldu. Ondandır birdenbire İstanbul'da, o curcunanın içinde bulduk kendimizi. Yani belirli bir yönlendirmeden falan değil.

Siyasi yaşamınız nasıl geçti?

Demokrat Parti'nin bütün oyları bana geldi. Halk Partisi'nin hiç oyu yoktu. 4 000 oyu vardı Halk Partisi'ni Bulancak'ta 15 000 oya çıkarttık biz. Özel bir ekonomik tecrübe, bir şey yapacağız ondan değil, öyle bir diyalog tutturduk insanlarla. Ve onlarla hâlâ yine mutlu oluyorum bir sokakta yürürken daima elim havada, başkan benim. Yani bir caddede yürürsek orada selam alışverişi var; o insanların öyle bağımlılığı da var. Bilmem Demokrat Partili, Halk Partili falan, öyle bir ayırım yoktu benimle insanlar arasında. Şimdiki politikadaki şeyi bilmiyoruz tabii, o kulvarda ne yapıyorlar.

Öne seçime girdik, ben senatör olarak ikinci sıradaydım; Ali Cüceoğlu ikinci sıradaydı. Karşı partide de Hayrettin Bey ile Sebahattin Orhan vardı. İkisi de senatördü Demokrat Parti'den ve ikisi de adaydı. Bir Hayrettin, iki Sebahattin; bizde de bir Ali Cüceoğlu, iki ben, Alaettin. İkinci sırada çalışmak çok şey gelmedi; kazanma şansı da olmayan bir yer senatörlükte. Çoğunluk sistemi var; mümkün değil Halk Partisi'nin iki senatör çıkarması. Bu Sebahattin Orhan, rahmetli adamcağız, tanıdıkları topladı, onlarla beraber geldiler ve beni onlarla tanıştırdı. Sebahattin Bey bana dedi ki: "Bak sen gençsin, politikadan bir şey beklersin." dedi. "Ben size söyleyeyim, sonuna geldi, bir şey beklemiyorum", dedim. "Ama sen çalış, senin geleceğe ait bir şeyin olur. Ben çalışmayacağım. Biz Alaettin ile çalışacağız; Hayrettin'in gelmesini istemiyoruz biz Ankara'ya. Genel başkanımız Demirel de istemiyor. İstersen seni Ankara'ya götüreceğiz, genel başkanın talimatını alacağız" dedi. Sebahattin Orhan ile Ankara'ya gittik.

söyleşi

Demirel şöyle bir şey getirdi; gitsin sekreterine selamlarını söylesin, biz Giresun'da senato seçimlerinde bir şey beklemiyoruz. Bizim de yapabileceğimiz bir şey varsa yapalım. O şeyle biz geldik, çalışmaya başladık. Sebahattin Bey sıkıştırıyor beni; işte şurayı da bak, şunu da söyle falan. Neticede biz oyların tamamını aldık. Tabi Giresun İlinde de tabi çok yankılandı, 15 000 civarında oy aldık. Bir Hayrettin; iki Ali Cüceoğlu. Sebahattin ve ben giremedik listeye. Ancak demokrat Parti'nin almış olduğu oy 20 000'e yakın. Biz de 60 000 civarında. 2 000 oyla Sebahattin Bey seçimi kaybetti; ikinci sırayı. 2 000 oy, şöyle söyleyeyim, Demokrat Parti'nin 39 000 falan da bir önceki seçimde oyu vardı. Biz onu 65 000'e çıkardık. Sebahattin yedi kendini, kendini yaktı adam. Ondan sonra da çok yaşamadı, üzüntüsünden öldü. Çok enteresan, insan böyle yanlışları kendisine yapıyor. Hiç düşünmeden. Benim şansım hiç yok; ikinci sıradayım, adam beni zorluyor. Birçok dostlarımız var; Muharrem Orhan falan vardı. Hoca onları devreye koydu, illaki Alaettin Bey çalışsın, genç adam falan, ben göreceğim o Hayrettin'in perişan olduğunu.

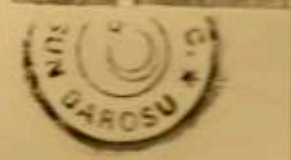
Hukuk okumaktan ve avukatlıktan yana hiç pişmanlık duyduunuz mu?

Hiç duymadım. Onu anlatmak istedim, deminden beriki olaylarda hep avukatlık mesleğinin bana

kazandırdığı prestijin faydalarını gördüm, moral değerlerini gördüm. Maddi olanaklarını görmedim. Benim çok da ihtiyacım olmadığı için ona da önem vermedim ama avukatlığın moral değerlerini yaşadım doyasıya. Yani insanlardan her yerde saygı görmek, bir ayrıcalık etiketiyle anılmak, bunları ben avukatlık mesleğinden biliyorum. Gerçekten tahsil yapılacak ama yaşama uygun tahsil yapılacak. Geçim meselesine gelince herkesin kendi kabiliyeti olması gerekir. Yoksa yani avukatlık mükemmel bir meslek; yaşamak için, çevre uyumu için. Etrafın size bakışını müspet halde görmek istiyorsanız mutlaka hukuk tahsili yapmanız lazım.

Gençlere öneriniz nedir?

Gençlere, ben, özellikle avukatlık yapacak gençlere, büyük merkezlerde avukatlık yapmalarını öneririm. Benim hayatımda edindiğim tecrübeler bunlardı. En çok o sıkıntı; geçiminiz oradan olacağına göre ve meslek olarak seçtiğinize göre avukatlığı, para kazanma mecburiyetiniz de var. Ama onu benliğinize sindiremiyorsanız, yadırgadığınız bir şey. Okul hayatı geçiyor, ondan sonra gel burada hizmet ederken vatandaştan para iste. Bu bana hiç şey yapmadı; içime sindiremedim, alışamadım. Tanımadığım insanlar olsaydı kardeşim bunun hesabı şu diye rahatlıkla söylerdim. Onun için genç arkadaşlarımla

Adı ve Soyadı	ALAEDDİN MUTLU	
Baba Adı	AGI	
Doğum T. ve Yeri	1938 - Bulancak	
Birlik Kayıt T.	22.9.1970	
Baro Sicil No.	146	
Birlik Sicil No.	-	
Bakirelik Sicil No.	639	
Adres	Bulancak	

İŞ KAZASI ve İŞVERENİN SORUMLULUĞU

Prof. Dr. A. Can TUNCAY

Bahçeşehir Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

GİRİŞ

Çalışma hayatının en sevimsiz yanı iş kazalarıdır. Bu kazalarda büyük çaplı insan kaybı, sakatlanmalar yaşandığı gibi, işgücü kaybı, sermaye ve makine kaybı da yaşanmaktadır. Ülke ekonomisi bundan çok olumsuz etkilenmektedir. Maalesef dünyada ve ülkemizde alınan tüm önlemlere rağmen iş kazaları tümüyle önlenememektedir. Ancak bunu çalışma hayatının doğası olarak görmemek de gerekir. Etkin eğitim ve sağlık ve güvenlik önlemleriyle bu kazaları önlemek ya da en azından aza indirmek mümkündür. Ülkemizde bir ara düşme eğilimine girmiş ise de son yıllarda iş kazalarında belirgin bir artış vardır. Örneğin 2007 yılında 1044'ü ölümlle sonuçlanan 80.602 iş kazası meydana gelmiştir. 2010 yılında 62.903 iş kazası meydana gelmiş, bu kazalarda 1454 kişi ölmüştür. 2013 yılında ise tüm sektörlerde toplam olarak 191.389 iş kazası meydana gelmiştir. Bu kazalarda 1.235 kişi hayatını kaybetmiştir. Ülkemizde en fazla iş kazasının meydana geldiği faaliyet alanları kömür ve linyit madenciliği, inşaat sektörü ve metal eşya imalatıdır.¹

Hukuk dilinde kaza geniş anlamda borçlunun kusur ve iradesi dışında meydana gelen, önceden öngörülemeyen, kaçınılması da mümkün olmayan, bir şekilde zarara yol açan ve borçluyu borcundan kurtaran bir olay olarak tanımlanır. Buna beklenmeyen ya da umulmayan hal» de denir.² Bu tanımdaki zarar eşyaya gelen zararlar yanında insan vücudunda meydana gelen zararları da kapsar. Bu geniş anlamda kazadır. O halde dar anlamda kaza, sadece insanın vücut bütünlüğünde meydana gelen zarar halleriyle ölümü içine alır.³ Biz burada işçinin işini gördüğü sırada öngörülemeyen bir nedenle ve kaçınılamaz bir şekilde işçinin vücudunda meydana gelen zarar yani iş kazası üzerinde duracağız.

Kaza sonucunda borcun ifası borçlunun sorumlu tutulamayacağı sebeplerle imkansızlaşırsa borçlu borcundan kurtulur (6098 sayılı BK. md. 136/1). Bunun için kazaya neden olan etkenin dışarıdan istenilmeyerek gelmesi ve insan vücudunda bir zarara ya da ölüme yol açması yetmez, kaza ile zarar arasında uygun illiyet bağının bulunması da gerekir. Yani doğan zararın hayat deneyimlerine göre meydana gelen kazanın mantıklı açıdan bir sonucu olması da aranır. Bu yazıda genel anlamda kazanın değil, iş kazası kavramı ve iş kazasından dolayı işverenin sorumluluğu üzerinde duracağız. İş kazası çalışanın gördüğü işle ilgili olarak beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan ve onu ruhen ya da bedenen zarar uğratan ya da ölümüne neden olan olaydır. İş kazası, ilgili mevzuata baktığımızda İş Hukuku anlamında ortaya çıkabileceği gibi Sosyal Sigortalar Hukuku anlamında da olabilir. Çünkü bir olayın iş kazası sayılmasının Sosyal Sigortalar Hukuku bakımından sonuçları ile İş Hukuku bakımından (işveren aleyhine açılan davalar bakımından) sonuçları aynı değildir. Bu nedenle iş kazasının her iki hukuk alanındaki unsurları değişkenlik gösterir.⁴

I. İş Hukuku Anlamında İş Kazası

4857 sayılı İşK.nun iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin hükümlerinin yer aldığı 5. Bölümünü yürürlükten kaldıran 20.6.2012 tarih ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu iş kazasının «İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olay» olarak tanımlanmıştır (md. 3/1-g). 6331 sK. işverenin çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olduğunu belirtirken işvereni mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dahil her türlü önlemin alınması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik önlemlerinin deşışen

¹SGK, İstatistik Yıllığı 2013: <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/istatistikler>; TİK, İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri Araştırma Sonuçları 2013, Ocak 2014, 27. ²Tekinay/Akman/Burcuođlu/Altop, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, İstanbul 1993, 1000; K. Tunçomağ, Türk Borçlar Hukuku, C. I, İstanbul 1976, 815-816; İ. Uluşan, Borçlar Hukuku ve İş Hukuku Açısından İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu ve Bundan Doğan Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1990, 71. ³L. Akın, İş Kazasından Doğan Maddi Tazminat, Ankara 2001, 19. ⁴Akın, 23 vd.; G. B. Seratlı, İş Kazasından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Ankara 2003, 29 vd.; C. Yılmaz, İş Kazalarından Doğan Sorumluluklar, Mühendis ve Makine, C. 46, S. 543, 4.

şartlara uygun hale getirilmesi, işyerinde alınan önlemlere çalışanların uyup uymadıklarının denetlenmesi, eksikliklerin giderilmesi, risk değerlendirme raporu yaptırılması, çalışanların verilen işe uygun olup olmadığının araştırılması, onların yeterli bilgi ve talimat verilmeden hayati tehlikeli yerlere girmemesi vs. hususlarında önlemler alması gerektiğini öngörmektedir (md. 4).

6331 sK. çalışanlara da işverenin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin aldıkları önlemlere, verilen eğitim ve talimatlara uymak, makine, araç ve gereçleri güvenlik kurallarına uygun kullanmakla yükümlü tutulmuştur (md. 19).

Bu düzenlemelerle işverene yüklenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi sonucu bir kaza meydana gelirse bu İş Hukuku anlamında bir iş kazası olup işverenin işçiye karşı sorumluluğu doğar. Bu tür kazalar Sosyal Sigortalar Hukuku anlamında kazalara oranla biraz daha dar kapsamlıdır. O halde Sosyal Sigortalar Hukuku anlamındaki her kaza aynı zamanda İş Hukuku anlamında da iş kazası olarak nitelendirilemeyebilir.⁵ Yargıtay 10. HD.nin bir kararına göre, «Bir olayın iş kazası sayılmasının Sosyal Sigortalar Kanunu bakımından sonuçları ile işveren aleyhine açılan tazminat davası bakımından sonuçları aynı değildir. İş kazası olan olay, diğer koşullarda gerçekleştiğinde doğrudan doğruya yasada belli sigorta yardımlarının yapılmasını gerektirdiği halde işverene aleyhine açılan tazminat davasında ise, işverenin sorumluluğu için işyerinde ve işverenle ilişkili olmasıyla uygun neden sonuç bağının bulunması gerekir.»⁶ Önemle belirtelim ki, işverenin iş kazasından doğan sorumluluğu SGK.nca karşılanmayan zarar kısmına ilişkindir.⁷ Zira kural sigortalı çalışanların iş kazasından doğan vücut zararlarının ya da ölüm halinde geride kalanların destekten yoksun kalma zararlarının SGKurumu tarafından karşılanmasıdır. Ancak bu karşılamamanın sosyal sigorta uygulamasında şart ve sınırları bulunduğundan karşılanmayan kısım için zarar gören çalışan işverene başvurabilir.

BK.na göre de «İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür. İşverenin yukarıdaki hükümler dâhil, kanuna ve sözleşmeye aykırı davranışı nedeniyle işçinin ölümü, vücut bütünlüğünün zedelenmesi veya kişilik haklarının ihlaline bağlı zararların tazmini, sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluk hükümlerine tabidir.» (md. 417/2, 3). O halde İş Hukuku açısından bir iş kazasından bahsedebilmek için aşağıdaki unsurların bulunması gerekir.

1. Dıştan Gelen İstenilmeyen Bir Olay

Zarara neden olan etken, çalışanın bünyesel rahatsızlığı değil dışarıdan gelen bir olay olmalıdır. İşverenin sorumluluğunu gerektirecek iş kazalarında dışsalılık unsurunu sağlayan, üçüncü kişinin, işverenin, kazalanan işçinin ya da işyeri ortamındaki araç, gereç ve makinelerin sebep olduğu etkilere dir. Sosyal Sigortalar Hukuku anlamında iş kazası için her zaman gerekli bir unsur olmayan istenilmeyen olay, İş Hukuku anlamında iş kazası için gerekli bir unsurdur. İşçinin ya da üçüncü kişinin isteyerek meydana getirdiği zararlar İş Hukuku anlamında iş kazası sayılmaz ve işverenin sorumluluğunu doğurmaz. Zarar doğuran etki ile meydana gelen zarar arasında (aşağıda göreceğimiz gibi) uygun illiyet bağı da bulunmalıdır. Yani meydana gelen kaza işle ilgili olmalı, kaza işçi işverenin otoritesi altında iken meydana gelmelidir.⁸

2. Uygun İlliyet Bağı

a) Kaza ile zarar ve kaza ile işverence yürütülen iş arasında

Gerçekleşen olayın İş Hukuku anlamında iş kazası sayılması ve işverenin sorumluluğunun doğabilmesi için, çalışanın uğradığı zarar ile ortaya çıkan kaza arasında uygun bir sebep-sonuç ilişkisi bulunması gerekir. Bu demektir ki, mantıki düşünce çerçevesinde ortaya çıkan zarar gerçekleşen dışsal olayın (etkenin) sonucu olmalıdır. Sadece kaza ile zarar arasında uygun illiyet bağının bulunması, işverenin sorumluluğu için yeterli olmaz. Kazanın ayrıca işverenin yürüttüğü iş ile de uygun illiyet bağı içinde bulunması gerekir. Kaza ile illiyet bağı içinde bulunması gereken unsur, işçinin işi, yapılan iş ya da işverenin iş sağlığı ve iş güvenliği önlemlerini alma ödevine aykırı hareketidir. İş kazası sonucu ortaya çıkan zararın işverenin yürüttüğü işle uygun illiyet bağı içinde bulunması halinde işveren, işçinin uğradığı zararı karşılamak zorundadır.⁹

Kazanın işverenin yürüttüğü işle ilgili olup olmadığının anlaşılması için bazı karinelere dayanılır.¹⁰ Bu karinelerin bulunduğu durumlarda aksi ispatlanıyorsa kazanın işle ilgili olduğu kabul edilir. Şöyle ki:

İşveren tarafından yürütülen işin yapımı sırasında gerçekleşen kazaların işle ilgili olduğu kabul edilir. Yani, işçi çalışma sırasında, işini yaparken bir kazaya uğrar ise kaza ile iş arasında uygun illiyet bağının bulunduğu,

⁵Akın, 44-45. ⁶Yarg. 10. HD., 26.4.1977, E. 6231, K. 3150: S. Süzek, İş Hukuku, 10. Bası, İstanbul 2014, 422.

⁷Süzek, 421; Seratlı, 46.

⁸C. Tuncay/Ö. Ekmekçi, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 16. Bası, İstanbul 2014, 336.

⁹Tuncay/Ekmekçi, 338.

¹⁰Akın, 48-49; Seratlı, 35; Yılmaz, 7.

dolayısıyla olayın İş Hukuku anlamında iş kazası olduğu sonucuna varılır. Diğer bir karineye göre, gerçekleşen iş kazası, işverenin işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerini alma yükümlülüğüne aykırı davranışından kaynaklanmışsa, gerçekleşen zarardan işveren sorumlu tutulur. Yani, işyerinde yasa, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen sağlık ve güvenlik önlemleri ile teknolojik gelişmelerin gerektirdiği önlemler alınmamışsa ve bu nedenle bir kaza meydana gelmişse bu olay İş Hukuku anlamında iş kazası sayılır ve işverenin sorumluluğuna gidilir. Ayrıca çalışanların uğradıkları kazaların işle olan ilgisinin kurulabilmesi için yararlanılabilecek karinelere biri de, olayın iş esnasında gerçekleşmesidir. İşverence görevli olarak gönderilen işçinin yolda geçirdiği süre de iş süresine dahildir. Bu nedenle yolculuk sırasında uğradığı kaza işle ilgili kabul edilerek, işverenin sorumluluğuna gidilebilmesi ve tazminat davası açılması mümkündür. Nihayet, yürütülen işin yarattığı tehlikeye bakılır. Eğer işçinin uğradığı kaza, işverenin yürüttüğü işin doğrudan ya da dolaylı olarak yarattığı tehlikenin sonucu ise olayın işle uygun illiyet bağı içinde bulunduğu kabul edilir. Hemen belirtelim ki, kaza olayında andığımız karinelere sadece biri bulunabileceği gibi birkaçı aynı anda da bulunabilir.

b) Uygun illiyet bağının kesilmesi

İşverenin yürüttüğü iş ile kaza arasında uygun illiyet bağının kurulabildiği hallerde varlığından söz edilebilen işverenin sorumluluğu, anılan illiyet bağının sağlanmadığı ya da kesildiği hallerde ortadan kalkar.¹¹ Bunun sonucu olarak işveren, ölen ya da yaralanan işçinin zararının tazmininden sorumlu tutulamaz. İşverenin sorumluluğunu ortadan kaldıran ve uygun illiyet bağını kesen nedenler şunlardır:

- Kazalanan işçinin kusurunun ağırlığı: İş kazasının gerçekleşmesinde işçinin ağır kusuru varsa, uygun illiyet bağı kesilir ve işverenin sorumluluğu aranmaz. İş kazasında ölen işçi tam kusurlu ise işverene sorumluluk yüklenemeyeceği Yargıtay kararlarında belirtilmiştir.¹² Örneğin, işçinin işyerinde intihar etmesi ya da bile bile kendini sakatlaması halinde olay işyerinde gerçekleşse bile işle olan illiyet bağı işçinin kastı ile kesilmiş olduğundan İş Hukuku anlamında iş kazası sayılmaz. Bununla beraber Borçlar Kanunu 52. maddesine göre, yoğunlukları illiyet bağını kesebilecek düzeyde bulunmayan kusur dereceleri (örneğin çalışan zararın doğmasına ya da artmasına neden olmuş ise) işverence ödenecek maddi tazminattan indirim nedeni olabilir.¹³

- Üçüncü kişinin kusurlu davranışı: İşverenin iş kazasından doğan sorumluluğunu ortadan kaldıran sebeplerin ikincisi, üçüncü kişinin yaptığı kusurlu davranış nedeniyle uygun illiyet bağının kesilmesidir. Üçüncü kişi, işverenin başka bir işçisi ya da işverenle bağlantısı olmayan herhangi bir diğer kişi olabilir. Üçüncü kişilerin davranışlarının uygun illiyet bağını kesebilmesi ve işvereni sorumluluktan kurtarabilmesi için belirli bir yoğunluğa ulaşması gerekir.¹⁴ Örneğin, işverene ait bir araç içinde seyreden işçi karşı yönden gelen bir araç ile çarpışması sonucu sakatlanmış olup, kazanın oluşmasında karşı yönden gelen aracın sürücüsünün % 100 oranında kusurlu bulunması halinde sakatlanma ile yürütülen iş arasındaki illiyet bağı kesildiğinden işveren kazadan sorumlu tutulamaz.¹⁵ Bununla birlikte zarar görenin kusuru % 100 olmasa dahi işle kaza arasındaki illiyet bağını arka plana itebilecek yoğunlukta ise bu da uygun illiyet bağının keser.¹⁶ İşçiye zarar veren eylemin işe ve işverene tamamen yabancı bir kimse tarafından gerçekleştirilmiş olması halinde de kaza ile iş arasındaki uygun illiyet bağının kesildiği kabul edilir.¹⁷

- Mücbir sebep: Kazalanan işçinin ve üçüncü kişinin kusuru illiyet bağını kestiği gibi mücbir sebepten ileri gelen kazada da işverenin sorumlu tutulması mümkün değildir. Mücbir sebep, dış kuvvetlerin sonucu işverenin işyeri ile bağlantısı bulunmayan, önceden görülemeyen, kaçınılması mümkün olmayan ve mutlak surette zarara sebep olan olaylardır.¹⁸ Deprem, su baskını, kasırga, yangın gibi doğal afetler ya da abluka, iç isyan, savaş hali gibi siyasal olaylar böyledir.

3. Maddi Bir Zararın Varlığı

İş Hukuku anlamında iş kazasının oluşmasındaki son ve önemli unsur işverenin sorumluluğunu doğuran kazanın işçiyi maddi bir zarara uğratmasıdır. Anılan zararlar iş kazası sonucunda işçinin uğramış olduğu çalışma gücü kaybının neden olduğu zararlardır. Sosyal Sigortalar Hukuku anlamında iş kazasında Kurumca sağlanan yardımların karşılamaya çalıştığı zarar sadece sigortalının sağlık harcamaları ve kazanç kaybına ilişkin iken, İş Hukuku anlamında iş kazasında karşılanacak zararlar çalışanın vücut tamlığının bozulması halinde meydana gelen zarardır ki buna «maddi tazminat» diyoruz. Bunlar çalışma gücünün ve kazanç kaybindan, ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan zararlar ile tedavi giderlerini kapsar (BK md. 54).

¹¹Akın, 49; Seratlı, 36 vd. ¹²Yarg. 9. HD., 8.12.1994, E. 13119, K. 17380; Çimento İşveren D., Mart 1995, 26. ¹³Süzek, 426. ¹⁴Seratlı, 37. ¹⁵Yarg. 21. HD., 29.4.1997, E. 1683, K. 2810; Akın, 51, dn. 157. ¹⁶Süzek, 426; Seratlı, 37; Akın, 50. ¹⁷Yarg. 9. HD., 4.7.1985, E. 4297, K. 7382; Akın, 51, dn. 159. ¹⁸Tunçomağ, 815

53/3). Ayrıca bedeni zararlarda çalışanın ölümü halinde geride kalanlara şartları gerçekleşmişse manevi tazminat da ödenir (BK md. 56)¹⁹.

6098 sayılı BK. «İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksatsız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür.» hükmünü getirmiştir. Bu hüküm 818 sayılı eski BK md. 332 hükmüne tekabül ederken yeni hüküm eskiye oranla işvereni işçiyi gözetme borcunun ihlali halinde daha fazla sorumlu tutan diğer bir ifade ile daha katı bir hüküm niteliğindedir. Çünkü önceki hükümdeki işvereni "hakkaniyet dairesinde" sorumlu tutan ifade çıkarılmıştır. Öte yandan yukarıda zikrettiğimiz gibi 6331 sK. md. 4 işvereni işçiyi gözetirken bir yığın ödevi yerine getirmekle yükümlü tutmuştur. Bu yükümlülükler ayrıca söz konusu Kanunun 16 ve 17nci maddelerinde de ayrıntılı düzenlenmiştir. Bu yeni hükümlere rağmen işçiyi gözetme borcuna aykırı hareket eden işverenin hukuki sorumluluğu konusunda doktrinde eskiden beri görüş ayrılıkları bulunmaktadır ve bu görüş ayrılığı Yargıtayın muhtelif kararlarına da yansımıştır.

4. İşverenin Sorumluluğunun Hukuki Dayanağı

Bu görüşlere göz atacak olursak belli başlı 4-5 görüş olduğunu görürüz. Bir görüşe göre, işverenin işçiyi gözetme borcundan doğan sorumluluk "kusursuz sorumluluk" esasına dayanır. Zira gerek şimdi mülga İşK. md. 77, gerek şimdi yerini BK md. 417 hükmünün aldığı eski BK md. 332 kusursuz sorumluluk ilkesine göre kaleme alınmış hükümlerdir.²⁰ Ancak bir görüşe göre kusursuz sorumluluk bir yasa hükmü ile açıkça düzenlenmiş ise söz konusu olur, yoksa yorum yoluyla kusursuz sorumluluktan söz edilemez diye karşı çıkmıştır.²¹

Doktrinde bir kısım yazar da Borçlar Hukukunda esas olan «kusura dayanan sorumluluk» olduğuna göre burada da işveren iş güvenliği önlemlerini alma, işçiyi gözetme borcuna ters düşmüşse yani kusurlu ise sorumlu tutulmalıdır görüşündedir.²² Onlara göre İşK. md. 77 (şimdi 6331 sK. md. 4) hükmü kusursuz sorumluluk öngören bir hüküm değildir. Bu hükümler kamu hukuku karakterli, genel koruma hükümleri niteliğinde hükümlerdir. Aykırılık halinde idari para cezası öngörülmektedir. Yeni BK. işvereni, meydana gelen zarardan kusursuz dahi olsa işçiyi gözetme borcuna aykırılıktan sorumlu tutan hükmü istisnai olarak tehlikelilik arz eden işlerde sorumlu tutan bir hüküm getirmiştir (BK md. 71). Bu hüküm dışında BK.nun kusur sorumluluğu ilkesini terk ettiğine dair bir işaret yoktur. Kaldı ki, Yargıtay da son kararlarında işvereni iş kazalarından doğan sorumluluğu kusur sorumluluğuna dayandırmaktadır.²³

6098 sayılı BK. kural olarak işverenin iş kazasından doğan sorumluluğunu kusur esasına dayandırmasına karşın istisnai olarak önemli ölçüde tehlikelilik arz eden işletmelerinde faaliyetlerinde kaynaklanan zararlarda tehlike esasına dayanan kusursuz sorumluluk getirmiştir (BK md. 71/1). Bu tür kusursuz sorumluluk yani «tehlike sorumluluğu» kusursuz sorumluluk türleri içinde en ağır olanıdır. Zarardan sorumlu olmak için kusurlu olmak, zararın doğmasını önleyen tedbirleri almış olmak, özen göstermiş olmak sorumluluğu ortadan kaldırmaz.²⁴ Maddeye göre «Önemli ölçüde tehlike arzeden bir işletmenin faaliyetinden zarar doğduğu takdirde, bu zarardan işletme sahibi ve varsa işleten müteselsilen sorumludur.». Görüldüğü üzere işverenin kusursuz sorumluluğuna yol açacak ölçüt, yani önemli ölçüde tehlike arz etme ölçütü oldukça dar kapsamlı ifade edilmiştir.²⁵

Nihayet yeni BK. işverenin iş kazasından sorumluluğunu sadece ağır değil her türlü kusuruna bağlamıştır (BK. md. 114/1). İşverenin sorumluluğunun kapsamı işin özelliğine, ona olan yarar derecesine belirlenir. Bu kapsamda meydana gelen zararda işverenin gerekli önlemleri alıp almadığının, gerekli dikkati gösterip göstermediğinin belirlenmesinde onun kişisel durumu, bireysel yetenekleri, bilgi ve becerileri değil, aynı sosyal çevrede yaşayan objektif, dikkatli, makul ve sorumluluk duygusu taşıyan bir işverenin (model işverenin) eylem ve davranışları göz önünde tutulur. Eğer bu düzeyde olmayan, ortalama davranışları gösteremeyen bir kişi varsa objektif kusur gerçekleşmiş olur. Buna "kusurun objektifleştirilmesi"²⁶ denir. O zaman da bu kişiler objektif davranış sergileyemedikleri, başkalarına zarar verdikleri için bu zararı gidermek zorunda kalırlar. Yargıtayın eski bazı kararları da bu görüşü destekler niteliktedir.²⁷

¹⁹Destekten yoksun kalma tazminatı için bak. Süzek, 439 vd.; Seratlı, 63 vd.²⁰K. Tunçomağ, İş Kazasından Doğan İşveren Sorumluluğunun Özellikleri, İBD, S. 4-6, 1987, 219. ²¹F. Eren, Borçlar Hukuku, 9. Bası, İstanbul 2006, 448; Ulusan, İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu, 125; Seratlı, 54 vd. ²²K. Oğuzman, İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Zararlardan İşverenin Sorumluluğu, İÜHF, C. 34, 1969, 337; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 5. Bası, İstanbul 2006, 491 vd.; S. Tekinay, İş Kazasından ve Meslek Hastalığından Dolayı İşverenin Sorumluluğunun Sınırlanması Meselesi, MHAD, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, S. 3, 1963, 91; H. Tandoğan, Kusura Dayanmayan Sorumluluk, 44-45; Süzek, 413 ve orada anılan diğer yazarlar. ²³Yarg. HGK., 3.2.2010, E. 21-36, K. 67; Yarg. 21. HD., 3.3.2009, E. 20034, K. 3026; Çalışma ve Toplum Dergisi, 2010/2, Sayı 25, 309-318. Ayrıca bak. Seratlı, 55. ²⁴Eren, 454; Oğuzman/Öz, 587 vd. ²⁵Süzek, 418. ²⁶Süzek, 416-417; Eren, 531; C. Baloğlu, İşverenlerin İş Kazalarından Doğan Hukuki Sorumluluğu, Kamu-İş, C. 13, S. 3, 2014, 113. ²⁷Yarg. 10. HD., 9.3.1981, E. 648, K. 1270: İHU, SSK 26, No. 6.

Kusurun objektifleştirilmesi görüşünde konuya kusursuz sorumlulukta olduğu gibi sadece zararın tazmini açısından yaklaşılmamakta, aynı zamanda iş kazasının önlenmesi de amaçlanmaktadır. Böylelikle, kusurları dikkate alınmadan her durumda sorumlu tutulan ve bu nedenle tedbirsiz davranmakta bir beis görmeyen işverenlerin yerini, kusurları azaldıkça ödeyecekleri tazminatın da azalacağını bilen ve bu nedenle iş güvenliği önlemlerinin alınmasında daha duyarlı olan işverenler alacaktır. Ayrıca, işverenler alacakları önlemlerle hem kazaların meydana gelme ihtimalini, hem de küçülen kusur oranları nedeniyle yüklenecekleri tazminat miktarını azaltabileceklerdir.²⁸

Zira kusursuz sorumluluk iş hukuk sisteminde düzenlenmemiştir. Bu nedenle kusursuz sorumluluk görüşüne dayalı olarak iş kazasından dolayı işveren aleyhine tazminata hükmetmenin ne derece hukuki olduğu uygulamada tartışma konusu olmuştur. Bazı yazarlar bu konuda öyle ileri gitmektedirler ki, «madem işverensin işinde meydana gelen her zarar ister insani ister cismani olsun zararın meydana gelmesini önleyen hiçbir kusurun olmasa, tüm önlemleri almış olsan ve gerekli özeni göstermiş olsan dahi sorumlu tutulman gerekir» görüşündedirler.²⁹ Bunun adil bir çözüm olduğunu sanmıyoruz. Bizce kusurun objektifleştirilmesi görüşü sayesinde hem işçi korunmuş olacak, hem de işveren hiçbir kusuru yokken tazminat ödemek durumunda kalmayacaktır. Ayrıca bu görüş sayesinde iş kazasından zarar gören işçi ya da hak sahiplerine yapılan tazminat niteliğindeki ödemeler de hukuki bir dayanak kazanmış olacaktır.

Her ne kadar kusurun objektifleştirilmesi bir anlamda kusursuz sorumluluk anlamına geliyor ise de objektif sorumluluk, kusursuz sorumluluk kavramından farklıdır. Zira kusursuz sorumlulukta işverenin sorumluluğu için hiç kusur aranmazken, objektif sorumlulukta işverenin bir ölçüde kusuru aranmaktadır. Eğer işveren iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tüm önlemleri aldığını ispatlarsa sorumluluktan kurtulur. Kusursuz sorumlulukta işveren bu ispatlamayı yapsa bile (illiyet bağı kesilmedikçe) sorumlu tutulmaktan kendini kurtaramaz.³⁰ Nitekim Yargıtay tarafından verilen son döneme ilişkin kararlar da bu yöndedir.³¹

O halde yürürlükteki BK. sistemimiz ve iş güvenliği mevzuatı birlikte ele alındığında işvereni iş kazasından doğan objektif sorumluluğa dayandırmak bize daha isabetli ve adil, ülkemiz sosyo-ekonomik şartlarına daha uygun gelmektedir.

II. Sosyal Sigortalar Hukuku Anlamında İş Kazası

Sosyal Sigortalar Hukukundaki kaza kavramı Borçlar Hukuku anlamındaki kazanın çoğu özelliğini taşımakla birlikte ondan biraz farklıdır. Çünkü iş kazası kazaya uğrayanın özel hayatı içinde değil, onun mesleki faaliyet alanı içinde meydana gelen bir kazadır.³²

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SSGSSK) iş kazası ve meslek hastalığı sigortasının birlikte düzenlemiştir. İş kazasının dıştan gelen, karşı konulamaz, ani bir etkenle meydana gelmesine karşın meslek hastalığı sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık ya da bedensel veya ruhsal engellilik halidir (5510 sK. md. 14/1). Kısacası iş kazası aniden, meslek hastalığı ise iş şartlarının tekrarlanmasından ötürü zaman içinde ortaya çıkar. Biz bu yazıda meslek hastalığı üzerinde değil, iş kazası üzerinde duracağız. 5510 sK. md. 13 kazasını şöyle tanımlamıştır:

«İş kazası; a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle, c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda, d) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda, e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır.

İş kazasının 4 üncü maddenin birinci fıkrasının; a) (a) bendi ile 5 inci madde kapsamında bulunan sigortalılar bakımından bunları çalıştıran işveren tarafından, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde, b) (b) bendi kapsamında bulunan sigortalı bakımından kendisi tarafından, bir ayı geçmemek şartıyla rahatsızlığının bildirim yapmaya engel olmadığı günden sonra üç işgünü içinde, iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur. Bu fıkranın (a) bendinde belirtilen süre, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlar.

²⁸Baloğlu, 121. ²⁹Bak. A. Güzel/D. Ugan Çatalkaya, İşverenin İş Kazasından Doğan Sorumluluğunun Niteliği ve Sınırları, Çalışma ve Toplum, S. 34, 2012/3, 179 vd.; I. Aydınli, İşverenin Koruma Yükümlülüğünün Sınırları İlişkin HGK Kararının Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan, İstanbul 2011, 118-119. ³⁰Süzek, 417; ³¹Baloğlu, 118. ³²Yarg. 21. HD., 19.2.2013, E. 10014, K. 2860: www.kazanci.com. ³²Akın, 19 vd.; Ulusan, Gözetme Borcu, 72; Tuncay/Ekmekçi, 335.

Kuruma bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için gerektiğinde, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri vasıtasıyla soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda yazılı olarak bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın iş kazası olmadığı anlaşılırsa, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan, 96 ncı madde hükmüne göre tahsil edilir.

İş kazası ve meslek hastalığı bildirgesinin şekli ve içeriği, verilme usûlü ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.».

Yalnız bu tanım da bağımsız çalışmanın özelliği nedeniyle maddedeki örneklerden biri olan işverence başka yere gönderilme ve işverence sağlanan taşıtla işyerine gidip gelme eylemleri bağımsız çalışana yabancıdır. Madde 13 hükmünü göz önünde tutacak olursak iş kazasının unsurlarını şöyle tespit edebiliriz.

1. Sigortalı Olma

Kazaya uğrayanın her şeyden önce 5510 sayılı Kanunda iş kazası ve meslek hastalığı sigortası kapsamında olan bir sigortalı olması gerekir. Bunlar md. 4/I(a) ve (b) bentlerine tâbi sigortalılar ile md. 5'te (a, b, c, e ve g bentlerinde sayılan) haklarından iş kazası veya meslek hastalığı sigortasının veya genel olarak kısa vadeli sigorta kollarının uygulanacağı belirtilen sigortalılardır. 5510 sK. ek md. 5/4 uyarınca tarım ve orman işlerinde iş sözleşmesiyle süresiz olarak çalışanlar da iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümlerine tabidir. Ayrıca sendika yöneticileri, sanatçılar, koruma bekçileri, genel kadınlar, MEB tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalışanlar, ders ücreti karşılığı görev yapanlar gibi (md. 4/II) işçi benzeri konumunda olanlar ile ceza infaz ve tutukevlerinde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular, aday çırak ve çıraklar, meslek okulu öğrencileri, üniversitelerde part-time çalışan öğrenciler, İşKur kursiyerleri de kısmi sigortalı olarak (md. 5/a, b) iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası kapsamındadırlar.

Ancak md. 4/I(c) bendine tâbi sigortalılar yani **kamu görevlileri iş kazası ve meslek hastalığı sigortasının kapsamına alınmamışlardır**. Nitekim Kanunun md. 4/IV. fıkrasında, kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin hükümlerin md. 4/I(c) bendine tâbi sigortalılara bu kapsamda oldukları sürece uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Ayrıca kişinin, sigortalı sayılabilecek bir şekilde çalışması yeterli olup Kuruma bildirilmemiş olması, haklardan yararlanmasına engel değildir.

2. Kazaya Uğrama

Kaza hakkında yukarıda bilgin verildiğinden burada tekrar etmeyeceğiz. Şu kadar ki, iş kazasını diğer kaza hallerinden ayıran önemli bir özellik, kazanın **işverenin otoritesi altında iken** meydana gelmiş olmasıdır. Bu çerçevede içinde iş kazası, «sigortalının işveren otoritesi altında bulunduğu bir sırada gördüğü iş veya işin gereği dolayısıyla aniden ve dıştan gelen bir etkenle onu bedenen veya ruhen zarara uğratan bir olay» olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla hafta tatilinde, bayram tatilinde ya da yıllık ücretli izin esnasında geçirilen kazanın iş kazası ile ilgisi olamaz.³³ Bu söylenenler 4/I(a)'lı için geçerlidir. Kazaya uğrayanın 4/I(b)'li olması durumunda işveren otoritesi altında bulunmasının söz konusu olamayacağı açıktır. İş kazalarına en çok 4/I(a)'lıların maruz kaldığı da unutulmamalıdır.

a) Dıştan gelen bir etken

Sigortalıyı bedenen ya da ruhça zarara uğratan yahut ölümüne neden olan olayın dıştan gelen bir etkenle meydana gelmiş olması gerekir. İşyerinde patlama, bir cismin çarpması, düşmesi, havadan zehirlenme, elektrik cereyanına kapılma, yüksekten düşme, güneş çarpması gibi. Buna karşılık işyerinde meydana gelmiş olsa dahi sigortalının kronik kalp yetmezliği veya beyin anevrizması sonucu ölümü dışarıdan gelen etkenle bir ölüm şekli olmadığı halde iş kazası olup olmadığı tartışmalıdır.³⁴ Yargıtay gece bekçiliği yapan sigortalının işyerindeyken geçirdiği beyin kanaması sonucu felç olmasını olayın işyerinde meydana gelmiş olmasını göz önünde tutarak iş kazası saymıştır.³⁵ Bunun gibi HGK. da elektrik işçisinin işyerinde kalp krizi geçirerek ölmesini de aynı gerekçe ile iş kazası saymıştır.³⁶

³³ S. Muckel/M. Ogorek, Sozialrecht, 4. Aufl., München 2011, § 10, Nr. 37. ³⁴Bak. F. Uşan, Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları, Ankara 2009, 174-177; Güzel/Okur/Caniklioğlu, 402. ³⁵Yarg. 21. HD., 21.11.2002, E. 9004, K. 10005; Caniklioğlu, 2002 Yılı Değerlendirme Semineri, 342. Yazar beyin kanamasının dıştan gelen bir etkene bağlanamayacağından iş kazası sayılmasını eleştirmektedir. ³⁶Yarg. HGK., 13.10.2004, E. 21-529, K. 527; M. Şakar, Sosyal Sigorta Uygulaması, 10. Basi, İstanbul 2011, 218.

b) İstenilmeyen bir olay

Dıştan gelen etkenin sigortalı tarafından istenilmemiş, arzu edilmemiş ya da iradesi dışında gerçekleşmiş olması gerekir. Birleşik Krallık Hukukunda ve Alman Hukukunda da sigortalının iradi, yasalara aykırı ya da kasdi fakat yapılan işle ilgisi olmayan fiili sonucu bir zarara uğraması iş kazası kavramı dışında bırakılmıştır.³⁷ Oysa doktrinde, bir kısım yazarlara³⁸ göre, sigortalının kası, bile bile kendini zarara uğratması bir olayın iş kazası sayılmasına engel bir neden değildir. Çünkü 5510 sayılı Kanununun 22. maddesinde kası yüzünden iş kazasına uğrayan sigortalıdan söz edilmekle iş kazasının sigortalının kendi kusurlu iradesi ile dahi meydana gelebileceği gösterilmiştir. Bazıları daha da ileri giderek istenilmeyen bir olay unsurunun sosyal sigortalar hukukumuzda bulunmadığını ileri sürerler.³⁹

Kanımızca, bu madde, sigortalının kasıtlı fiillerini de iş kazası sayan değil, kasıtlı davranan sigortalıyı yardımlardan belirli bir miktarda yoksun bırakmak suretiyle âdeta onu cezalandırmaya yönelik bir hükümdür. Bu nedenle işyerinde dahi olsa iradi bir fiile dayandığı için örneğin intihar iş kazası sayılmaz. Buna rağmen anılan hükme ters bir anlam vererek işyerinde intiharı dahi iş kazası olarak değerlendirmek iş kazası kavramını sonu belirsiz boyutlara kadar genişletmek olur. Çünkü intihar olayında olayın nedeni, yapılan iş olmayıp, sigortalının iradesidir. Bu nedenle Alman Hukukunda intihar olayında işle ölüm arasında nedensellik bağının kesildiği kabul edilir.⁴⁰

Birleşik Krallık Hukukunda da işyerinde intihar, iş kazası kavramı dışında tutulmuştur.⁴¹ Yargıtay buna rağmen bir kararında lojmanda meydana gelen bir intihar olayını, sırf lojmanı işyeri saymadığı için iş kazası saymamış,⁴² başka kararlarında ise sigortalının işyerinde intihar etmesini iş kazası saymıştır.⁴³ Bu husus doktrinde ise tartışmalıdır. Bazıları bizim gibi işle ilgili olmadığı ve sigortalının isteği ile gerçekleştiği için işyerindeki intiharı iş kazası saymazken⁴⁴ bazıları bunun iş kazası olduğu görüşündedir.⁴⁵ Kurumun 2011/50 sayılı Genelgesinde, ölümün yapılan işle ilgili olup olmadığına bakılmaksızın sigortalının işyerinde intihar etmesi iş kazası sayılmıştır.

c) Ani olması

İş kazası, aniden veya çok kısa bir zaman aralığı içinde (örneğin gazdan zehirlenerek yarım saat içinde ölmek gibi) meydana gelen bir nedenle ortaya çıkan bir olaydır. Oysa meslek hastalığı uzun bir zaman parçası içinde tekrarlanan olaylar sonucu doğmaktadır. İş kazasının ani bir olay sonucu meydana gelmiş olması onu işin yürütümü sonucu meydana gelen meslek hastalığından ayıran en önemli unsurdur.

3. Uygun İlliyet Bağı Bulunması

İşçinin geçirmiş olduğu her kaza iş kazası sayılmaz. Bir olayın iş kazası olarak değerlendirilebilmesi iki yönden uygun illiyet bağının bulunmasına bağlıdır. Önce sigortalının gördüğü işle kaza arasında, sonra da kaza ile zarar arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı araştırılır.

a) Sigortalının gördüğü işle kaza olayı arasında illiyet bağı

Meydana gelen kazanın görülen işle uygun nedensellik (illiyet) bağı içinde bulunması gerekir. Yani olayların normal akışına ve genel hayat deneyimlerine göre meydana gelen kaza, sigortalının gördüğü işin bir sonucu olmalıdır.⁴⁶

Bu husus uygulamada en tartışmalı, en tereddütlü konulardan birini oluşturur. Yabancı hukuk sistemlerinde de böyledir. Örneğin, Birleşik Krallık Hukukunda bir kazanın iş kazası sayılması için onun görülen iş dolayısıyla ve yürütülmesi sırasında meydana gelmesi şartı aranır da ne zaman kazanın işin yürütülmesi ile ilgili olduğu ya da ne zaman meydana geldiği **her somut olayda** ayrı ayrı ele alınır. Örneğin, işçinin işyerinde yasal ya da izin verilmiş yemek ya da içki molaları sırasında, düşüp yaralanması, tuğla boşaltan bir kamyon şoförünün bir başka aracın çekilmesine yardım ettiği sırada başka bir aracın çarpması sonucu kazaya uğraması, işverenden izin alarak öğle tatilinde sendika toplantısına giden bir işçinin bu sırada işyerinde yenen öğle yemeği sırasında zehirlenmesi yahut itfaiye erinin hareket yeteneğini muhafaza edebilmek için yaptığı beden eğitimi sırasında yaralanması bir iş kazası olarak kabul edilmiştir.⁴⁷

³⁷Ogus/Barendt/Wikeley, The Law of Social Security, 5 th. Ed., London 2002, 722; Bley/Kreikebohm/Marschner, Sozialrecht, 9. Aufl., Neuwied 2007, 182; Muckel/Ogerek, § 10, Nr. 48. ³⁸Güzel/Okur/Caniklioğlu, 402; C. Saraç, Sosyal Sigorta Kurumları ve İşveren Açısından İş Kazası Kavramı, Ankara 1998, 34; R. Aslanköylü, Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu, Ankara 2003, 202; T. Canbolat, Kısa Vadeli Sigorta Hükümleri, Yeni Sosyal Güvenlik Sistemi, Değerlendirmeler, İB Yayını 2010, 18. ³⁹A. Sözer, Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, İstanbul 2013, 294. ⁴⁰Von K. Wolber, Gesetzliche Unfallversicherung, 3. Aufl., München 1991, s.141. Karş. Bley/Kreikebohm/Marschner, Nr. 595; Muckel/Ogerek, § 10, Nr. 49. ⁴¹Ogus/Barent/Wikeley, 723. ⁴²Yarg. 9. HD., 21.10.1969, E. 7602, K. 10056; M. Çenberci, Sosyal Sigortalar Kanunu Şerhi, Yeni Bası, Ankara 1985, 977. ⁴³Yarg. 10. HD., 29.3.1979, E. 8413, K. 2759; YKD, Ağustos 1979, 1167; 5.7.2004. E. 4465, K. 6425; Legal İşHSGHD, 20/2004, 2267. ⁴⁴Bak. Uşan, 173. ⁴⁵Aslanköylü, Yorum, 202; R. Korkusuz/S. Uğur, Sosyal Güvenlik Hukukuna Giriş, 2. Bası, Ankara 2010, 219; Güzel/Okur/Caniklioğlu, 402; Canbolat, 18. ⁴⁶Eren, 487 vd.; Ulsan, Gözetme Borcu, 73 vd.; Akın, 47; G. B. Seratlı, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, 32 vd. ⁴⁷Ogus/Barendt/Wikeley, 726 vd.

Alman Hukukunda da aşağı yukarı aynı görüşler egemendir. Örneğin işyerindeki kantinden alıp yediği şeyden zehirlenme ya da işyerindeki yüksek sıcaklıktan etkilenerek su içmeye gittiği sırada ya da iş yerindeki spor alanlarında spor yaparken kazaya uğrama hali iş kazası sayılır. Ancak işyerinde yapılan sporun işle nesnel ya da örgütsel bağlantı içinde olması gerekir.⁴⁸

Bir olayda mezbaha işyerine haftada iki gün gelip kesim yaparak çalışan sigortalı o gün sarhoş durumda çalışırken bıçağı hayvana saplayacağı yerde kendi bacağına saplaması sonucunda kan kaybından ölmüştür. Yargıtay olayı hükümlerinin pek çoğu mülga SSK md. 11/A'nın (a) ve (b) fıkralarını göz önüne alıp değerlendirerek iş kazası saymıştır.⁴⁹ Kanımızca sarhoş dahi olsa çalışırken uğranılan kaza iş kazasıdır. Çünkü kimse bıçağı isteyerek bacağına saplayıp ölmek istemez. Bu olay, sigortalı kusurlu olsa dahi irade dışı vuku bulmuştur. Kusurun büyük payının kazaya uğrayan sigortalıda olması olayın iş kazası sayılmasını önlemez. Alman Hukukunda sigortalının sarhoş durumda iken kazaya sebebiyet vermesi halinde dahi kaza iş kazası sayılmaktadır.⁵⁰ Kazanın iş kazası olup olmadığı, kaza ile görülen iş arasında uygun illiyet bağı bulunup bulunmadığı konusunda zengin bir yargı içtihadı vardır.⁵¹

Hukumumuzda ise, işle kaza olayı arasında bir nedensellik bağı bulunup bulunmadığı hususunda Kanun koyucu md. 13'te **belirli karineler** saptamıştır. Bu illiyet bağı en güçlü biçimde kazanın işçinin çalıştığı işyerinde meydana gelmesi halinde ortaya çıkar. İşyerinin malikinin işveren olması şart değildir. Nitekim işverenin işçilerini evlerine götürüp getirmeleri için üçüncü kişiyle yaptığı bir taşıma sözleşmesi uyarınca üçüncü kişinin kendi araç ve şoförü ile işçileri taşıırken meydana gelen trafik kazasında işçilerin yaralanması olayı bir iş kazasıdır. Ancak bu haller kesin karine olmayıp aksinin ispatı mümkün olan nisbî karineler niteliğindedir. İşveren, meydana gelen kazanın işin niteliği ve yürütümü ile hiçbir ilgisi bulunmadığını kanıtlayabilir. Bir kaza, md. 13'te sayılan haller içinde meydana gelmiş olsa dahi onun işle bir ilgisi olup olmadığını saptamak için kazanın işverenin otoritesi altında meydana gelip gelmediğini araştırmak gerekir. Kazaya uğranıldığı sırada görülmekte olan işin işverenin çıkarlarına (ya da işletme amaçlarına) hizmet ettiği hallerde, sigortalının işverenin otoritesi altında bulunduğunu kabul etmek gerekir. Bu nedenle işçi işyerinde olsa dahi kendine ait bir iş gördüğü sırada kazaya uğrarsa bu iş kazası sayılmaz.⁵²

Bu bağlantı nedeniyle örneğin, işveren tarafından görevli olarak işyeri dışında başka yere gönderilen işçinin bir trafik kazası sonucu yaralanması iş kazası sayılır. Çünkü onun yolda dahi işverenin otoritesi altında bulunduğu varsayılmak gerekir (SSGSSK md. 13/1(c)). Buna karşılık sigortalı görevli olarak bir yere giderken yolda karıştığı bir kavga sonucu yaralansa yahut işveren tarafından görevli olarak başka bir yere gönderilen sigortalı yolda uğradığı birahane içki içip alkol komasına girip hastaneye kaldırılırsa iş kazası geçirmiş sayılmaz. Çünkü o artık işverenin otoritesi altından çıkmıştır ve görev ile kaza arasında uygun illiyet bağı ortadan kalkmıştır. Bunun gibi işçinin işyerine giderken bindiği belediye otobüsünden indikten sonra başka bir aracın çarpması sonucu yaralanması olayında, kaza ile iş arasında uygun neden-sonuç bağı kesildiği için kaza iş kazası sayılmaz.⁵³

İşyerinde iken geçirilen kalp krizi sonucu sigortalının ölmesi iş kazası sayılır mı? Burada ölüm olayıyla iş arasında uygun illiyet bağı kesilmiş midir? Bu konu oldukça tartışmalıdır. Birleşik Krallık'ta kalp krizi sonucu işyerinde ölümün iş kazası sayılabilmesi için ölümün işin özelliğinin bir sonucu olması şartı aranmaktadır.⁵⁴ Alman hukukunda da genelde aynı görüşler egemendir.⁵⁵ Yargıtayımız ise işyerinde çıkan bir tartışma sonucu sigortalının kalp krizi geçirerek ölmesini iş kazası olarak değerlendirmiştir.⁵⁶ Yüksek Mahkeme daha yeni kararlarında kalp krizi sonucu ölümü, krizin sırf işyerinde geçirildiği için iş kazası sayılması için yeterli olduğunu kabul etmektedir.⁵⁷ Yüksek Mahkemenin diğer kararları da işyerinde geçirilen kalp krizi sonucu ölümü iş kazası sayma yönündedir.⁵⁸

⁴⁸E. Eichenhofer, Sozialrecht, 8. Aufl., Tübingen, 2012, Nr. 403; Gitter/Schmitt, Sozialrecht, 5. Aufl., München 2001, 158. ⁴⁹Yarg. 10. HD., 23.3.1992, E. 12579, K. 3624; YKD, Mayıs 1992, 172. ⁵⁰Wolber, 48 vd.; Bley/Kreikebohm/Marschner, 183. ⁵¹Bak. Tuncay/Ekmekçi, 335 vd.; Serati, 32 vd.

⁵²Gitter/Schmitt, 162. ⁵³Gitter/Schmitt, 162. Yarg. 10. HD., 26.9.1989, E. 4351, K. 6491; Çimento İşveren, Temmuz 1990, 17 vd.

⁵⁴Ogus/Barendt/Wikeley, 737. ⁵⁵Wolber, 59. ⁵⁶Yarg. 10. HD., 10.12.1976, E. 4160, K. 8438. ⁵⁷Yarg. 21. HD., 3.11.2004, E. 8871, K. 9254. ⁵⁸Yarg. 10. HD., iş kazası geçirdikten sonra hastanede tedavisi süren hastanın kalp yetmezliği sonucu ölmesi halinde, ancak kaza ile ölüm arasında uygun neden sonuç bağının kurulabilmesi halinde işverenin sorumluluğuna gidilebileceğine hükmetmiştir (11.12.2001, E. 6928, K. 8793; S. Başterzi'nin olumlu eleştirisi: Değerlendirme Semineri 2001, 298-301). Yargıtayın daha yeni bir kararı işyerinde geçirilen kalp krizi sonucu ölümü iş kazası sayma yönündedir (10. HD., 5.7.2004, E. 4465, K. 6425; Legal İşHSGHD, 20/2004, 2267). Aynı yolda: Yarg. 21. HD., 15.4.2007, E. 4779, K. 6714; Caniklioğlu, Değerlendirme Semineri 2007, 334; Ayrıca bak. İ. Aydınlı, İş Kazasının Görevli Mahkemenin Belirlenmesine Etkisi ve Kalp Krizinin İş Kazası Niteliğine İlişkin Karar İncelemesi, Çimento İşveren D., Eylül 2006, 36 vd. Ayrıca bak. Aslanköylü, Yorum, 210 vd.daki kararlar.

Buna karşılık, grev esnasında grevcinin uğradığı kaza iş kazası sayılmaz. Zira kaza işyerinde olmuş olsa dahi işle bir ilgisi yoktur. Aynı şekilde, yıllık ücretli iznini geçirdiği sırada işçinin her nasılsa geldiği işyerinde kazaya uğraması da iş kazası sayılmaz.

İş sırasında veya işyerinde meydana gelmiş olsa dahi işten kaynaklanan bir riskten değil de, herhangi bir yerde, herhangi bir zamanda, herhangi bir kimsenin başına gelebilecek türde küçük ve önemsiz kazalar (diken batması, kedi tırmalaması, böcek sokması, ayak burkulması, göze toz kaçması gibi) iş kazası sayılmaz. Çünkü bu olaylarda uğranılan kaza ile görülen iş arasında uygun illiyet bağı kurulamamaktadır. Ayrıca uğranılan zarar Kurumca yardım yapılmasını gerektiren önem ve yoğunlukta da değildir.

Kanunun md. 13/1(e) bendinde, sigortalıların işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş esnasında meydana gelen kazalar da iş kazası sayılmıştır. Böylece, 506 sayılı Kanundaki, taşımanın toplu olarak yapılması şartı kaldırılarak, toplu taşımanın ne anlama geldiğine ilişkin tartışmalar ortadan kaldırılmış ve toplu taşımanın yanında bireysel taşımalar esnasında meydana gelen kazalar da iş kazası sayılmıştır. Belirtelim ki, işe tek başına gidiş geliş esnasında meydana gelen kazanın iş kazası sayılabilmesi için taşıtın işverence sağlanmış olması gerekir.⁵⁹ Ancak işverence sağlanan taşıtın mülkiyetinin işverene ait olması zorunlu değildir. Kira veya taşıma sözleşmesiyle de bunun zilyetliğini haiz olması yeterlidir.

Yargıtay eski bir kararında sigortalının servis aracına binmek üzere işverence belirlenen yerde servis beklerken uğradığı kazayı bile iş kazası saymıştır. Servis aracına binmeden önceki süreyi de kapsayan böylesine geniş bir iş kazası yorumu tartışmaya açık niteliktedir.

Ekleyelim ki, kendilerine işverence yol parası ödenen ya da akbil verilen işçilerin dolmuş veya belediye otobüsüyle işe gelip giderken uğradıkları trafik kazası sonucu zarar görmeleri iş kazası kapsamına girmez. Bunun gibi şehir içi belediye otobüsüyle işe gelirken trafik kazası yapan araçta yaralanan sigortalı iş kazasına uğramış sayılmaz. Çünkü belediye otobüsü ne işverence sağlanmış, ne işyeriyle ilgili ne de sadece işçilere tahsis edilmiş bir araçtır.

Ayrıca belirtelim ki, «sigortalının işyerinde bulunduğu sırada» (md. 13/1(a)) meydana gelen ve sigortalıyı bedence ya da ruhça zarara uğratan her kaza iş kazası sayılamaz. Onun işle bir ilgisi bulunması şarttır. Ancak mahkeme kararları bu konuda farklılık göstermektedir. Yarg. HGK. üçüncü kişinin %100 kusuru sonucu meydana gelen kazayı illiyet bağı kesildiği için iş kazası saymamıştır.⁶⁰ İlliyet bağı, mücbir sebep, üçüncü kişinin veya zarar görenin ağır kusurlu eylemi ile de kesilir.⁶¹ Ayrıca belirtelim ki, bir kazanın iş kazası sayılması ile işverenin bundan sorumlu tutulması aynı şeyler değildir. Başka bir deyişle **bir olayın sırf iş kazası sayılması işverenin sorumlu tutulmasını gerektirmez.**⁶²

İşverenin yürüttüğü iş ile kaza arasında kurulan uygun illiyet bağının kesildiği hallerde olay iş kazası sayılsa bile artık işverenin sorumluluğuna gidilemez. Uygun illiyet bağını kesen başlıca üç neden vardır. Bunlar, işçinin ağır kusuru, üçüncü kişinin kusuru ve mücbir sebeptir.

b) Kaza olayı ile uğranılan zarar arasında illiyet bağı

Uygun nedensellik bağının kaza olayıyla zarar arasında da bulunması gerekir.⁶³ Yani sigortalının bedence veya ruhça uğradığı zarar yahut ölümün, olayların normal akışına ve genel yaşam deneyimlerine göre meydana gelen olay sonucu ortaya çıktığı ispatlanmalıdır. SSGSSK md. 13'te yer almayan bu unsura 13.6.2011 tarih ve 2011/50 sayılı Genelgede yer verilmiştir. Ne var ki, hayatın karmaşık olayları içinde illiyet bağının saptanması her zaman kolay değildir. Her somut olayı kendi koşulları içinde değerlendirmek uygun olur. Örneğin, işyerinde çalışırken güneş çarpması sonucu hastaneye kaldırılan sigortalı, hastanede tedavi görürken tam iyileştiği sırada kalp krizinden ölürse, ölüm olayı iş kazasına bağlanamaz. Yahut göğsüne dolanan ip dolayısıyla göğsü şişen fakat aylar sonra kronik kalp yetmezliğinden ölen madenci iş kazası sonucu ölmüş sayılamayacağı gibi, işyerinde çalışırken giysisine dökülen benzinin iş dönüşü evinde sigarasını yakarken parlayıp sigortalının yaralanmasına neden olması da iş kazası sayılmaz.⁶⁴ Zira kaza ile zarar arasındaki uygun illiyet bağı kesilmiştir.

4. Kaçınılmazlık İlkesi

Bununla birlikte, işverenin alınabilecek tüm önlemleri almış olmasına rağmen iş kazasını yine de önleyemediği **kaçınılmazlık durumunda işverenin sorumlu tutulmaması gerekir.**⁶⁵ Bir Yargıtay kararında açıklandığı gibi, kaçınılmazlık bilimsel ve teknik anlamda tamamının önlenmesi mümkün bulunmayan, işverence mevzuatın öngördüğü tüm önlemlerin alınmış olduğu koşullarda dahi zararın kısmen ya da tüm olarak meydana gelmesi durumudur.⁶⁶

⁵⁹Bak. Aslanköylü, Yorum, 215'deki kararlar. ⁶⁰Yarg. HGK., 18.3.1987, E. 9-722, K. 203; Gıda İşveren, Temmuz 1989, 9. ⁶¹Yarg. 9. HD., 9.11.1979, E. 6519, K. 9660; Kamu İş, Ocak 1990, 10; S. Başterzi, Yargıtayın 2001 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi, 294-297. ⁶²Tuncay/Ekmekçi, 346. ⁶³Tuncay/Ekmekçi, 346. Bak. Çenberci, Şerh, 201; Cuhruk/Çolakoğlu/Bükey, 262; Oğus/Barendt/Wikeley, 741'deki kararlar. ⁶⁴Güzel/Okur/Canıklıoğlu, 462; C. Tuncay, Kurumun İşverene Rücuu, Olaydan Kaçınılmazlık Durumu, SİCİL, Aralık 2006, 185; Yarg. 9.5.1984, E. 2431, K.0 2551: www.kazanci.com. ⁶⁵Yarg. 10. HD., 6.10.1992, E. 4228, K. 9100: www.kazanci.com.

Yerleşik yargı kararlarına uygun olarak da SS İşl. Yön. md. 45/3 fıkrasında «Kaçınılmazlık, olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi durumudur. İşveren alması gerekli herhangi bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemez.» hükmüne yer verilmiştir. Yargıtay 10. HD, artık kararlarında kaçınılmazlık durumunda işverenin hiç sorumlu tutulmaması yerine kaçınılmazlık oranında hakkaniyet indirimine gidilmesi gerektiğine hükmetmektedir.⁶⁷ Md. 21/I son cümlesindeki «işverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır» sözleri Yargıtay kararlarıyla da benimsenen görüşün yasal ifadesini oluşturmaktadır. Belirtelim ki, uygulamada kaçınılmazlık zaman zaman bilinçsizce ve rastgele kullanılan bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır.⁶⁸ Oysa maddedeki kaçınılmazlık ilkesinin dikkate alınacağı yolundaki ifade, işverene bir tür kurtuluş delili getirme olanağı tanımaya yönelik ise de, «kaçınılmazlık ilkesi» sözü yanlıştır. Çünkü kaçınılmazlık bir ilke olmayıp, borçluyu borcundan kurtaran ya da borçlunun fiili ile buna bağlanan hukuki sonuç arasındaki uygun illiyet bağıını kesen mücbir sebep ya da umulmayan halin önemli bir unsurudur.⁶⁹ İş kazasının kaçınılmaz olduğu durumlarda işverenin sorumluluğuna gidilmez.

5. Sigortalının bedence veya ruhça bir zarara uğraması

Bir olayın iş kazası sayılması için yukarıda sayılanlara ek olarak, o olay sonucu sigortalının bedence veya ruhça bir zarara uğraması gerekir. Bu arızalar yaralanma, sakatlanma, kırık, çıkık, yanık, körlük, sağırılık gibi dış organlarda meydana gelen arızalar olabileceği gibi, iç kanama, beyin sarsıntısı gibi iç organlarda meydana gelen bedenî arızalar da olabilir. Ölümle sonuçlanan olayın da iş kazası sayılacağı doğaldır. Sigortalıyı psikolojik yönden etkileyen olaylar da iş kazası sayılır. Sinir bozuklukları, şuur, hafıza kaybı, akıl hastalığı gibi. Bedensel ya da ruhsal bozukluğun ya da ölümün olaydan hemen sonra ortaya çıkmış olması şart değildir. Sigortalının kazadan bir süre sonra sağlığının bozulması ya da bu yüzden ölümü de iş kazası kapsamına girer. Yeter ki, olayla sağlık bozukluğu arasında nedensellik bağı bulunsun.

6) İş kazasının bildirilmesi ve tespiti

Bazen bir kazanın iş kazası sayılıp sayılmayacağı yukarıdaki Yargıtay kararlarında da görüldüğü gibi tartışmalı olabilir. Böyle bir durumda Kurumun denetim ve kontrol ile görevli memurları tarafından ya da iş müfettişleri aracılığı ile soruşturma ve inceleme yapılır. Soruşturma sonunda olayın iş kazası olduğu anlaşılırsa ona göre işlem yapılır. İş kazası nedeniyle işverene karşı açılacak maddi ve manevi tazminat davasından önce kazanın iş kazası olup olmadığı belirlenmelidir. Bu nedenle de kazanın öncelikle SGK'na bildirilmesi gerekir.

III. İş Kazaları Sonucu Açılan Davalara Kısa Bir Bakış

İş kazası sonucu işverene karşı açılacak davalar talebin niteliğine ve davacıya göre değişiklik gösterir. Eğer dava 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca SGK Kurumu tarafından açılıyorsa bunun adı «rücu davası» olup iş kazası sonucu kazalı işçiye yapılan sağlık yardımları, bağlanan gelirler nedeniyle kazaya sebep olan işverene açılır. İşveren bu davada kusuru oranında Kurumun yaptığı yardımlar ve ödemeleri Kuruma geri ödemek zorunda kalır. Nitekim 5510 sayılı Kanun md. 21'e göre «İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.

İş kazasının, 13 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sürede işveren tarafından Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir.

Çalışma mevzuatında sağlık raporu alınması gerektiği belirtilen işlerde, böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyeye elverişli olmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girmeden önce var olduğu tespit edilen veya bünyeye elverişli olmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı nedeniyle, Kurumca sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödeneği işverene ödettilir.

İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücu edilir.

⁶⁷Yarg. 10. HD., 1.4.2003, E. 1424, K. 2992: Legal İşHSGHD, 2004, sayı 4, 1509; 21.3.2006, E. 760, K. 3090: Çalışma ve Toplum, 2007/1, 333. Kaçınılmazlık için ayrıca bak. Yarg. HGK., 12.11.2003, E. 21, K. 673/641; YKD, Haziran 2004, 829 vd.

⁶⁸Tuncay/Ekmekçi, 376.

⁶⁹Eren, 521-522.

İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık; kamu görevlileri, er ve erbaşlar ile kamu idareleri tarafından görevlendirilen diğer kişilerin vazifelerinin gereği olarak yaptıkları fiiller sonucu meydana gelmiş ise, bu fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunanlar hariç olmak üzere, sigortalı veya hak sahiplerine yapılan ödemeler veya bağlanan gelirler için kurumuna veya ilgililere rücu edilmez. Ayrıca, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, bu Kanun uyarınca hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine veya iş kazası sonucu ölen kusurlu sigortalının hak sahiplerine, Kurumca rücu edilmez.»

Bu dava işçinin kaza sonucu ölümü halinde de yine sigortalıya yapılan sağlık yardımları ve geride kalanlarına bağlanan aylıkların peşin sermaye değeri için de Kurum tarafından işverene karşı açılır. Biz bu yazıda bu hususa girmeyeceğiz.

Eğer SGK kurumunun karşılamadığı bir zarar kısmı bulunuyorsa bu takdirde kazalı işçi iş göremezlik durumu için işverene maddi tazminat davası açabilir. Şartları gerçekleşmişse manevi tazminat davası da açabilir. İşçinin ölümü halinde geride kalanların SGK'dan alamadıkları bir alacak kısmı varsa bunun için de maddi tazminat davası açılabilir. Hatta şartları gerçekleşmişse kazalı işçinin ölümü halinde hak sahipleri işverenden manevi tazminat da isteyebilirler. Bu davalar içinde en önemlilerinden biri de kazada ölen işçinin geride kalan hak sahiplerinin kusurlu işverenden destekten yoksun kalma tazminatı istemeleridir.⁷⁰

1) Rücu (Geri Alma) Davası

Sosyal Güvenlik Kurumunun iş kazası sonucu sigortalı işçiye yaptığı yardımlar tutarı ve bağladığı aylıklar için rücu davası açma hakkı vardır. Rücu davası, daha önce SGK tarafından karşılanmış olan zarar tutarının 5510 sK.un 21. maddesine göre, kusurlu işverene veya üçüncü kişilere ödettirilmesi amacıyla açılır.⁷¹

İş kazası sonucunda zarar gören işçiye SGK her türlü sağlık yardımını yapar. Hatta kazaya uğrayan işçinin tedavi için başka kente ya da ülkeye gitmesi gerekiyorsa yol parası, protez takılması gerekiyorsa bunun bedeli ile rehabilitasyon süresince geçici iş göremezlik ödeneklerini de öder. Ayrıca kısmi ve tam iş göremezlik durumlarında kazaya uğrayan işçiye ve ölümü halinde hak sahiplerine gelir de bağlanır. SGK'ncaya işçiye veya hak sahibi kişilere yapılan ve ilerde yapılması gereken her türlü giderin tutarı ile gelir bağlanması durumunda bu gelirin hesap edilecek peşin sermaye değeri tutarı, işveren veya üçüncü kişilere, bu kişilerin işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuat hükümlerine aykırı olan eylemlerindeki kusur derecesinin ağırlığına göre rücu edilir (5510 sK. md. 21).

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre; sigortalı çalıştırılmaya başlandığının veya yeniden işe alınan sigortalıların süresi içinde Kuruma bildirilmemesi durumunda (Bak. md. 13), bildirgenin sonradan verildiği veya işçi çalıştırıldığının Kurumca tespit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı durumlarında kazaya uğrayan ve meslek hastalığına yakalanan işçinin sigorta yardımları Kurumca sağlanır. Ancak, bu durumda, SGK'ncaya yapılan her türlü giderlerin tutarı ile gelir bağlanması durumunda hesap edilecek sermaye değeri tutarı, ayrıca bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, sorumluluk ve kusur durumu aranmaksızın işverene ödettirilir.⁷²

2) Maddi Tazminat Davası

Borçlar Kanununun 54. maddesine göre; cismani zarara uğrayan kimsenin, iş göremezlik ölçüsünde çalışmasının aksayacağı ve bu nedenle maruz kalacağı zarar ve ziyanın, kendisini çalıştırandan talep edebileceği hükme bağlanmıştır. Meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı sonucunda, meslekte kazanma gücünü az veya çok kaybeden bir işçinin kaybı ile ilgili gerçek zararını, kendisinin olayda tam kusurlu olması durumu dışında, işverenden talep etme hakkı bulunmaktadır. Meslekte kazanma gücü kayıp oranı ne olursa olsun, bu kayıp karşılığı olan zarar ve ziyanın işverenden talep edilmesi mümkündür. Çünkü sadece Sosyal Güvenlik Kurumunun yaptığı yardımlar ile kazaya uğrayan işçinin tüm zararı ve kaybı karşılanamamaktadır. İş kazasına uğrayan işçinin işverenden isteyebileceği maddi tazminat işte bu karşılanamayan kısım içindir. Bu da iki şekilde olur.⁷³

İşgöremezlik Tazminatı

Meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı durumlarında, meslekte kazanma gücü kayıp oranı % 10 ve daha fazla ise, SGK tarafından sigortalıya sürekli işgöremezlik geliri bağlanır. Ancak bu gelir sigortalının

⁷⁰Bak. Süzek, 427 vd.; Akın, 103 vd.; Seratlı, 83 vd.

⁷¹Bak. Tuncay/Ekmekçi, 370 vd.

⁷²Bak. Tuncay/Ekmekçi, 380 vd.

⁷³Bak. Süzek, 427 vd.

gerçek zararını karşılamayabilir (TBK md. 543). SGK tarafından bağlanacak olan sürekli iş göremezlik geliri, yıllık kazancının % 70'inin iş göremezlik miktarıyla orantılı kısmından ibarettir. Tam iş göremezlik durumunda bu gelir, işçinin yıllık kazancının % 70'ine eşittir. Oysa işçinin tam iş göremezlikteki gerçek kaybı kazancının tamamı, yani, % 100'dür. Ayrıca, iş göremezlik derecesi % 10'dan aşağı olan durumlarda da işçinin cismani zararı olduğu halde, SGK tarafından sürekli iş göremezlik geliri bağlanmamaktadır. SGK tarafından bağlanan gelir, gerçek zararın bir karşılığı olmayıp, bir sosyal güvenlik geliri niteliğindedir. Bu nedenle iş kazası nedeniyle iş görme gücünde azalma olan veya iş göremez duruma düşen işçi, iş göremezlik tazminatı davası açarak, SGK tarafından karşılanmayan zararını işvereninden isteyebilir.

Destekten Yoksun Kalma Tazminatı

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen ölümlerde ise, ölen işçinin desteğinden yoksun kalan kişiler tarafından işveren aleyhine destekten yoksunluk tazminat davası açılabilir (TBK md. 53/3, 55). Bu kişiler tarafından işvereninden tazminat talep edilebilmesi için, Borçlar Kanununun 55. maddesine göre, hayatta iken destek durumunda olan işçinin ölümüyle yardım gören kişilerin para ile ölçülebilecek bir zarara uğramış olmaları gerekmektedir. Ölen kişinin destek sayılabilmesi için, destek olduğu kişilere düzenli olarak yardımda bulunmuş olması gerekmektedir. Ölen ile destekten yoksun kalanlar arasında, miras ilişkisi veya nafaka yükümlüğü gibi durumun bulunması şart değildir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölüm nedeniyle destekten yoksun kalma tazminatı, destekten yoksun kalanlarla ölenin yaşayabilecekleri olası süreler içerisinde, ölenin çalışıp kazanabileceği süredeki kazancı tutarından destekten yoksun kalanlara ilerde yapabileceği yardım tutarının peşin ve toptan ödenmesinden ibarettir. Bu tutarın hesaplanmasında çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Net yıllık kazanç üzerinden destekten yoksunluk tazminatı tutarının hesaplanması gerekmektedir. Uygulamada iş kazası sonucu ölen işçinin yıllık geliri hesaplandıktan sonra, bu gelirin % 30'u ölenin kişisel gideri olarak kabul edilmekte ve geri kalan miktar destekten yoksun kalanlara dağıtılmaktadır. Eskiden destekten yoksunluk tazminatına hükmedilirken, ölümü meydana getiren iş kazası veya meslek hastalığı oluşumunda ölenin kastı veya kusuru mevcut ise, bu kusur, tespit edilen tazminatın miktarından indirilebilmekte idi.⁷⁴

Ne var ki, yeni BK hesaplanan tazminat, miktar esas alınarak hakkaniyet düşüncesi ile arttırılmaz veya azaltılmaz diyerek (md. 55/1, c. 2) adeta bu olanağı kapatmıştır. Bunun isabetli bir düşünce olduğu kanaatinde değiliz. Zira bu konuda yargıca bir takdir yetkisi tanımamak hem hakim bağımsızlığı ile vicdani kanaat ilkeleri, hem de bilirkişi raporlarının hakimi bağlayıcı nitelikte olmadığı yolundaki usul

kuralı (HMK md. 282) ile çelişir.

3) Manevi Tazminat Davası

Kazalı işçi veya ölümü halinde hak sahipleri işvereninden maddi tazminat isteyebilecekleri gibi şartları gerçekleşmişse manevi tazminat da isteyebilirler. Nitekim talep halinde iş kazası sonucu cismani zarara uğrayan işçinin veya ölümlü iş kazalarında işçinin ailesinin çektiği acı, sıkıntı ve ızdıraplar için hakim takdirine göre bir manevi tazminat tutarı belirlenir ve işverene ödetilir (TBK md. 56). Manevi tazminatta bir hesaplama yöntemi bulunmayıp, iş kazasının neden olduğu zararın büyüklüğüne göre hakim takdir ettiği bir tutara hükmedilir.

⁷⁴Yılmaz, 11.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİN NORMATİF DAYANAĞI

DR. MUSTAFA KILIÇOĞLU
YARGITAY ONURSAL DAİRE BAŞKANI

1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı ve Hukuki Niteliği

Pelissier / Supiot / Jeammaud'a göre; iş sözleşmesiyle işçi, maddi ve düşünsel varlığıyla bir işi ifa taahhüdü altına girdiğinden fiziki güvenliğinin sağlanması, İş Hukukunun köşe taşlarından biridir.¹

Süzek, "işyerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınması zorunluluğu, işverenin geniş anlamda işçiyi gözetme borcunun kapsamında yer alan başlıca yükümlerden biri olduğu, başka bir anlatımla, işveren, işçinin kişilik hakları arasında bulunan yaşam, sağlık ve beden bütünlüğünü işyeri tehlikelerine karşı korumak zorundadır".²

Süzek ilaveten, bir toplumda iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ödevinin işverenin yanında devlet ve işçi sendikalarına da düştüğünü ifade etmiştir.³

Eyrenci / Taşkent / Ulucan, sağlık ve güvenlikten yoksun bir ortamda çalışan işçinin maliyetinin yüksek olacağı. Sağlıklı ve güvenli ortamın' ise işçinin huzurunu ve mutluluğunu arttıracacağı düşüncesindedir.⁴

İş sağlığı ve güvenliği en üst normlarca korunmuştur.

15, 42, 81, 102, 115, 119, 127 sayılı sözleşmeler bunlardan bazılarıdır.⁵

80 / 1170, 89 / 391 sayılı Avrupa Direktifleri bu konuda önem arzeder.⁶

Öte yandan 1982 AY'nın 50. maddesindeki "Çalışma Şartları Ve Dinlenme Hakkı", 56. maddedeki "Sağlık Hizmetleri Ve Çevrenin Korunması" düzenlemeleri "pozitif statü" haklarındandır. Sosyal devlet anlayışının gelişiminin bir sonucudur. Devlete olumlu edim yükler.⁷

4857 sayılı Yasanın "İş Sağlık Ve Güvenliği" başlığıyla düzenlenen beşinci bölüm başta 77. madde olmak üzere 78, 79, 80, 81, 82, 85, 86, 87, 88, 89. maddeleri buyurucu (=emredici) olup bu buyuruculuk 105. maddedeki yaptırımla kuvvetlendirilmiş idi.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu öncelikle Anayasanın 49 ve 56. maddelerini referans almıştır. 1948 Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin uygun iş koşullarında çalışma hakkını vurgulamasını ele almış. 1976 Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Antlaşmasının konuya ilişkin düzenlemelerinden yararlanılmış. Avrupa Sosyal Şartının da ilkeleri araştırılmıştır. 4857 sayılı Kanuna göre çalışanların iş sağlığı ve güvenliğinden yararlanması. Diğerlerin bu haktan yararlanmaması çelişkisi giderilmeye çalışılmıştır. "İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin" 155 sayılı sözleşme ile "İş Sağlığı

¹Mollamahmutoğlu, Hamdi; İş Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2005, s. 749; yazarın aktarımıyla Pelissier/ Supiot / Jeammaud, s 1074. ²Süzek, Sarper; İş Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 2006, s. 314. ³Süzek, İş Hukuku, s. 329. ⁴Eyrenci / Taşkent / Ulucan, Bireysel İş Hukuku, İstanbul 2004, s. 202. ⁵Sözleşme metinleri için bkz. Şen, Murat; Uluslar arası Sözleşmeler, Ankara 2003, s. 449-445. ⁶Eyrenci / Taşkent / Ulucan, s. 203. ⁷Gözler, Kemal; Türk Anayasa Hukuku, Bursa 2000, s. 213.

Hizmetlerine İlişkin" 161 sayılı sözleşmeleri gerekleri anılan Kanunla yerine getirilmeye çalışılmıştır. Son olarak da 89/391 EEC Çerçeve Direktifi ile uyumlu hükümler getirilmiştir.

Kanun koyucu iyileştirici, geliştirici bir yaklaşımı benimsediğini Tasarı gerekçesinde vurgulamıştır. Genel bir tehlikeleri önleme politikası gütmüştür.

2. 6331 sayılı Kanunun Amaç ve Kapsamı

6331 sayılı Kanun, gerekçede belirtildiği üzere işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğini sağlanması ve mevcut koşulların iyileştirilmesi için işverenlerin ve çalışanların **görev, yetki, hak** ve yükümlülükleri düzenlemeyi amaçlamıştır (m.1). Dolayısıyla tek taraflı bir düzenlemeden söz edilemeyecektir. Kanun bir bütün olarak kamu ve özel sektöre ait bütün **işlere ve işyerlerine**, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler dahil, tüm çalışanlar faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanacaktır (m. 2/f.1). 4857 sayılı İş Kanununun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrası da ortadan kaldırılmıştır (m.37-a). Çalışanlar kavramında, geçici veya daiami, kısmi veya tam zamanlı ayrımı yapılmamıştır. Yine Direktif ve uluslararası sözleşmeler dikkate alınarak Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı Faaliyetleri ile afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri, ev hizmetleri, çalışanları istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar ile hükümlü ve tutuklulara yönelik iş yurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edinme faaliyetleri kapsamı dışına alınmıştır.

3. Yeni Kavramlar

Kanun'da "çalışan temsilci", "destek elemanı", "genç çalışan", "risk", "tehlike", "tehlike sınıfı", "işyeri hemşiresi" gibi yeni kavramlar getirildiği gibi, çeşitli kanunlarda yer alan "iş kazası", "işveren", "işyeri", "meslek hastalığı", "işyeri hekimi" gibi bazı kavramlarda yeniden tanımlanmıştır. Özellikle "çalışan temsilci" kavramı, 89/391 EEC sayılı Direktifi esas alınarak tanımlanmıştır. Buna göre, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmalarını izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışan olarak kabul edilmiştir.

Risk kavramı, tehlikeden kaynaklanacak kayıp olarak sunulmuştur.

Tehlike kavramında işyeri içi ya da dışarı ayrımına yer yer vermemiştir. Dolayısıyla risk dayanağı olarak tehlike kavramı tanımlanmıştır.

İş kazası açısından getirilen tanım ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunundaki tanımın üstünde bir kavram yaratılmıştır. 5510 sayılı SGK'nın daraltıcı hükümleri genişletilmiştir. Tasarı gerekçesinde vurgulandığı üzere, uluslararası kuruluşlar iş kazasını **genel/geniş** olarak tanımlamışlardır (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi, Uluslararası Çalışma Örgütü, Dünya Sağlık Örgütü).

4. İşverenin Genel Yükümlülüğü

Kanun koyucu işverene çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olduğunu belirttiikten sonra bu çerçevede bazı yükümlülükler vermiştir. İşverenin yükümlülüklerinin tamamının veya bir kısmının dışarıdan temin etmesi halinde dahi işveren yükümlülükleri ortadan kalkmamaktadır (m.4/f.2). Tedbirlerin denetimi. Risk değerlendirilmesi. En önemlisi işverenin iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini **çalışanlara yansıtamayacağı** vurgulanmıştır (m.4/f.4)

5. Riski Oluşturacak Tehlike Kaynağının Ortadan Kaldırılması

Kanun koyucu tercihini zararın giderimi konusundan ziyade kaynağın kurutulması tercihini kullanmıştır. Bu bağlamda ilkeler koymuştur. İlkeleri koyarken, Avrupa Birliğinin 89/391 EEC Direktifine paralel olarak ulusal gereklilikler gözönünde bulundurmıştır.

Özellikle, işyerlerinde mevcut riskleri ortadan kaldırarak güvenliğin sağlanması en önemli prensip olarak değerlendirilmiştir. İşin gereği tehlike kaynağının ortadan kaldırılmasının olanaksız olduğu durumlarda, gerekli düzeltici faaliyetlerle kaynaktan mücadele amaçlanmıştır (m.5/f.1, b, c). Teknik gelişmelere uyum sağlamak (m.5/f.1, d). Tehlikeli olanı, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmek (m.5/f.1, e). Genel önlem politikası geliştirmek (m.5/f.1, f) gibi ilkeler işverenlerin yasak yükümlülüğüdür. Dolayısıyla yükümlülüklerden kaçma işvereni sorumlu yapar.

6. İşyeri Hekimleri ve İş Güvenliği Uzmanları

Kanun koyucu, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanların hak ve yetkileri görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamayacağı. Bu kişilerin görevlerini yaparken mesleğin gereği olan ilkeler ve mesleki bağımsızlık içerisinde yürüteceği belirtilerek (m.8/f.1) işverenin tahakkümünden korumayı amaçlamıştır. Alınacak tedbirlere işverenin uymaması halinde bu hususun Bakanlığın yetkili birimine bildirileceği düzenlenmiştir (m.8/f.2). Öte yandan iş kazası veya iş güvenliği uzmanların ölüm, iş kazası, meslek hastalıklarının oluşmasında ihmali olması hallerinde yetki belgelerinin askıya alınacağı belirtilmiştir (m.8/f.4).

7. Risk Değerlendirilmesi

Kanun özellikle tehlike ve risk kavramları üzerinde yoğunlaşmaktadır. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür (6331 s.K. m.10). Anılan bu düzenleme iş sağlığı ve güvenliğinin yeni ve gelişen yaklaşımın dayanağı Avrupa Birliğinin 89/391 EEC sayılı Direktifi ve Uluslararası Çalışma Örgütünün 161 sayılı sözleşmesidir. İşyerlerinin kendine özgü iş sağlığı ve güvenliği koşullarının değerlendirilmesi ve önlemlerin bu durumlar gözönünde bulundurularak belirleme yapma sorumluluğu işverene yüklenmiştir.

8. Çalışmaktan Kaçınma Hakkı

6331 sayılı Kanuna göre, ciddi ve yakın bir tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı yerlerde işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini ister. Kurul acilen toplanarak, işveren ise **derhal** karar verir. Durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirir (m.13/f.1). Kurul veya işverenin çalışanın isteği yönünde karar vermesi durumunda çalışan gerekli tedbirler alınincaya kadar çalışmaktan kaçınabilir (m.13/f.2.c.1).

Kanun koyucu, çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan hakları saklıdır (m.13/f.2.c.2)

Öte yandan çalışan **ciddi** ve **yakın** tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda ise ilk fıkradaki kurul veya işverene başvurmadan işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk eder. Güvenli yere gider. Çalışanların bu davranışı nedeniyle **hakları** kısıtlanamaz (m.13/f.3). Bu fıkroda ciddi ve yakın tehlike kavramları **birlikte** aranır.

Son olarak işverenin çalışanlarca istekte bulunulmasına rağmen gerekli tedbirlerin alınmaması durumunda çalışanlara fesih hakkı tanınmıştır (m.13/f.4). İşin durdurulmanında (m.25) bu madde (m.13) uygulanmaz.

Çalışmaktan kaçınma hakkı Avrupa Birliğinin 89/391 EEC sayılı Direktifi paralelinde hazırlanmıştır. 4857 sayılı Kanununun 83. maddesi özü korunarak bazı değişiklikler yapılmış ve getirilmiştir.

9. Sağlık Gözetimi

6331 sayılı Kanuna göre, İşveren, çalışanların işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine bağlı tutulmalarını sağlamak, yükümlülüğü bulunmaktadır (m.15/f.1). İşe girişler, iş değişikliği, işin devamı, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta olanlar için rapor alınması zorunluluğu yüklenmiştir. İşyeri hekiminden alınan raporlara karşı yapılan itirazlar Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen hakem hastahanelerine yapılır. Verilen kararlar **kesindir** (m.15/f.3).

10. Çalışanın Bilgilendirilmesi ve Eğitimi

6331 sayılı Kanun işverene verdiği yükümlülüklerin kanatimizce en önemlileri çalışanların bilgilendirilmesi (m.16) ve çalışanların eğitimidir (m.17). Çalışan ve çalışan temsilcilerinin işyeri dikkate alınarak bilgilendirilmesi, ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan bütün çalışanları, tehlikeler ile bunlardan doğan risklere karşı alınmış ve alınacak önlemler hakkında bilgilendirme. Ödünç işçi almadada yine aynı şekilde bilgilendirme. Risk değerlendirme yükümlülükleri yasal yükümlülüklerdir (m.16).

İşverenin, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri almasını sağlama yükümlülüğü, çalışan temsilcilerin özel olarak eğitilmesi (m.17) yine önemli düzenlemelerdir.

11. İşin Durdurulması

6331 sayılı Kanun işin durdurulmasına yönelik düzenlemede, işyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için **hayati tehlike** oluşturan bir durum belirlendiğinde, bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur (m.25/f.1, c.1). Kanun koyucu 4857 sayılı İş Kanunundaki (m.79) kapatma olgusunun yerini işin durdurulması kavramına bırakmıştır. Başka bir anlatımla işyeri kapatılmayacak iş durdurulacaktır.

Kanun koyucu isabetli olarak, çok tehlikeli sınıfta yer alan maden, metal ve yapı işleri ile tehlikeli kimyasallarla çalışılan işlerin yapıldığı veya büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde, risk değerlendirilmesi yapılmaması durumunda işin durdurulacağını vurgulamıştır (m.25/f.1, c.2). Tespit iş müfettişlerince yapılır. Tespitten itibaren iki gün içerisinde işin durdurulmasına karar verilir. Acil hallerde heyet tarafından karar alınincaya kadar iş durdurulur (m.25/f.2). Böyle hallerde işin durdurulması aynı gün mülki amirce yerine getirilir (m.25/f.3). İşveren, işin durdurulmasının gerçekleşmesinden itibaren altı iş günü içinde yetkili iş mahkemesine işin durdurulmasına itiraz edebilir. İtiraz işin durdurulması kararını etkilemez. Mahkeme en geç yedi gün içinde karar verir. Karar **kesindir. Temyiz edilemez** (m.25/f.4).

12. Kanunların Çatışması ve Metodoloji

4857 sayılı İş Kanunu, **5510** sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SGK) **6331** sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (İSGK) özel kanunlardır. İş Sağlığı ve Güvenliği yönünden olayı ele alırsak, **6331** sayılı Kanunun 27. maddesine göre, çalışanların bağlı oldukları kanun hükümleri saklı kalmak koşuluyla bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4857 sayılı Kanun ve Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanacaktır. O halde temel kanun konuyla sınırlı **6331** sayılı Kanundur.

6331 sayılı Kanuna göre, 4857 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrası, 63. maddesinin dördüncü fıkrası, 69 uncu maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkrası, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 95, 105 ve geçici 2 nci maddeler 4857 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "İş Sağlığı ve Güvenliği hükümleri saklı kalmak üzere ifdase ile 98 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan 85'inci madde kapsamındaki işyerlerinde ise çalıştırılan her işçi için bin Yeni Türk Lirası", ifadesi metinden çıkarılmıştır (m.37).

Diğer mevzuatta iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 4857 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna (**6331** s.K.) yapılmış sayılır (**6331** s.K. geçici madde 1).

Bu düzenlemede **6331** sayılı Kanunun önceliğini vurgulamaktadır.

O halde **iş sağlığı ve güvenliği** ile ilişkin uyumsuzluklarda öncelikle uygulanır. Başka bir anlatımla, örneğin iş kazası kavramına ilişkin bir uyumsuzlukta **6331** sayılı Kanunla, **5510** sayılı Kanun arasında çelişki bulunmaktadır. O halde ele alınacak Kanun **6331** sayılı Kanundur. Çünkü Kanun Koyucu iş kazasını genişletme amacı taşımaktadır. 4857 sayılı Kanun açısından da durum aynıdır. **6331** sayılı Kanun, hükümlerin çalışması halinde öncelikle uygulanır.

Mollamahmutoğlu, BK m 332 (TBK. m. 417) nin de özel hukuk kuralı olmasına rağmen buyurucu özellikte olduğunu işverene yükümlülük verdiğini ileri sürmüştür.⁸

Unutulmamalıdır ki yoğunlaşmış iş hayatlarında en fazla süre olan 11 saatlik çalışma süresi yorgunluğu beraberinde getirir.

Yorgun insanın dikkati azalır, hareketleri yavaşlar, algılama ve koruma özellikleri yavaşlar, düşünme yeteneği azalır ve düşüncesi güçleşir. Fiziksel ve zihinsel hareketlerde verim azalır⁹. Yorgunluğun en açık belirtisi dikkatin azalmasıdır. Bu durum iş kazalarına bir davetiye sonucu çıkarır.

⁸Mollamahmutoğlu, İş Hukuku, 2. Baskı, s. 751.

⁹Sabancı, Alaettin; Ergonomi, Adana 1999, s. 80

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ'NİN İŞ İLİŞKİLERİNE ETKİSİ

Bektaş KAR

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi Üyesi

I. GİRİŞ

Kısaca iş sağlığı ve güvenliği, çalışanların sağlıklı ve güvenli çalışmalarını sağlamak üzere alınması gereken tedbirler dizisidir. İşyerlerinde işin yürütümü sırasında, çeşitli sebeplerden kaynaklanan, çalışanların sağlığına ve güvenliğine zarar verebilecek şartlardan korunmak amacıyla yapılan sistemli ve bilimsel çalışmalardır. İş sağlığı genel olarak çalışma hayatı ve sağlık arasındaki ilişkileri inceleyen bir bilimdir. Çalışanların sağlığını belirleyen faktörler arasında işyerinde bulunan çeşitli madde ve etkenler çok önemlidir. İş yerlerinde işin yapımı sırasında, sağlığa, işe ve işyerine, zarar verebilecek olan, çeşitli sebeplerden kaynaklanan, olumsuz şartlardan korunmak amacı ile yapılan planlı çalışmaların hepsine "İş Güvenliği" denir. İş güvenliği kavramında, çalışanların can güvenliği(iş sağlığı),makine araç ve gerecin, işyerinin, çevrenin, üretilen malın güvenliği yer almaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği, dört önemli sonucu vardır. Bunlar;

- * Çalışanları korumak,
- * Üretimin güvenliğini korumak,
- * İşletmenin güvenliğini sağlamak,
- * Ekolojik çevreye zarar vermemek

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 417/II, maddesi uyarınca "işveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür".

II. İŞ İLİŞKİSİNE ETKİSİ:

İş sağlığı ve güvenliğinin özellikle işçi sağlığı yönünden iş ilişkisine önemli etkileri bulunmaktadır. Bunları normatif düzenlemeler dikkate alarak incelersek;

1. İşverenin feshi yönünden;

a) İş güvencesi hükümlerine etkisi:

4857 sayılı İş Kanunu'nun 18 ve devamı maddelerinde iş güvencesi hükümlerine yer verilmiş ve kapsama giren işçilerin iş sözleşmelerinin davranışlarından veya yeterliliğinden kaynaklanan geçerli nedenlerle feshedileceği belirtilmiştir.

İşçinin iş sağlığı ve iş güvenliğini etkileyen davranışları bulunabilir. Bunlar 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25. Maddesinde belirtilen haklı nedenler niteliğinde olabileceği gibi bu ağırlıkta olmamakla birlikte;

1) **İşyerinde işin görülmesini önemli ölçüde olumsuz etkilemeli ve**

2) **İş sözleşmesinin devamını engelleyecek nitelikte olmalıdır.**

İşçinin yeterliliği içerisinde sağlık nedenleri de bulunmaktadır. Kısaca işçinin sağlığı iş görme edimini yerine getirmede engel teşkil edebilir.

aa) Sağlık nedenleri;

Genel olarak sağlık nedenleri, işçinin fiziki yetersizliğinden kaynaklanır. Sağlık nedenleri ile iş sözleşmesinin 4857 sayılı İş Kanunu'nun 24/1. maddesinde işçi tarafından ve 25/1. Maddesinde de işveren tarafından bildirimsiz feshi düzenlenmiştir.

İşveren tarafından belirtilen sağlık nedenleri;

- 1) İşçinin hastalanması veya kazaya uğraması
- 2) Kadın işçinin gebeliği
- 3) İşçinin tedavi edilemeyecek hastalığa tutulması, olarak belirtilmiştir.

Sağlık nedenleri ile işverenin önelsiz fesih hakkını kullanması bazı koşullara bağlıdır.

Maddenin 1. fıkrasının a bendi uyarınca, "İşçinin kendi kasdı veya düzensiz yaşayışından doğan bir hastalığı veya sakatlığa uğraması, işe devamsızlık yapmasına neden olabilir. Örneğin işçinin içkiye düşkünlüğü sebebiyle kavga yapıp karakola düşmesi ya da işe vaktinde gelmeyerek devamsızlık yapması oldukça sık görülen hallerdendir. Bu nedenlerle devamsızlığın ardı ardına üç iş günü veya bir ayda beş iş gününden fazla sürmesi işverene önelsiz fesih hakkı verecektir. Bu sürelerin altında bir devamsızlık ise işyerinde olumsuzluklara yol açması halinde işverene iş sözleşmesini geçerli nedenle fesih hakkı verir. Bu tür devamsızlıkta işçinin yetersizliği yanında, işyeri dışında gerçekleşen ve devamsızlığı sağlayan bir davranışı da vardır. İşçinin davranışları ile yetersizliği bir araya gelmektedir. İşçi bilerek ve isteyerek gerçekleştirmektedir.

Maddenin 1. b bendinin ilk cümlesine göre "İşçinin tutulduğu hastalığın tedavi edilemeyecek nitelikte olduğu ve işyerinde çalışmasında sakınca bulunduğu Sağlık Kurulunca saptanması durumunda, işveren, iş sözleşmesini haklı nedenle feshedebilir. Bu doğrudan bir fiziki yetersizliktir. İşverenin bu bent uyarınca iş sözleşmesini bildirimsiz feshedebilmesi için şu üç unsurun bulunması gerekir.

1) **Hastalık tedavi edilemeyecek nitelikte olmalıdır.** Hastalığın tedavi edilemeyecek nitelikte olup olmadığının tespiti de iş sözleşmesinin fesih tarihi esas alınmak suretiyle belirlenmelidir.²

2) **İşçinin işyerinde çalışmasında sakınca bulunmalıdır.**

3) **Sağlık kurulu raporu ile saptanmış olmalıdır.**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 25/1.b 2 cümlesi uyarınca, "İşçinin işine bağlı ve sağlıklı iken kendi kusuruna yükletilmeyen hastalık, trafik kazası veya işyeri dışında uğradığı herhangi bir kazadan dolayı devamsızlığının ihbar önellerine ilaveten altı haftalık süreyi aşması halinde, işveren bildirimsiz fesih hakkını kullanabilir". İş kazasında işçinin kusur oranı ne olursa olsun istirahatli olduğu süreler devamsızlık sayılamayacağı gibi, doğum ve gebelik nedeni ile istirahatli olan kadın işçinin devamsızlığının bu raporlu sürelerle ihbar önellerinin eklenmesinden sonraki altı haftanın bitiminde bu maddeye göre önelsiz fesih söz konusu olabilir.

Bir sağlık nedeninin geçerli neden olarak kabul edilebilmesi için öncelikle, ortaya çıkan nedenin.25/1 madde de belirtilen ve haklı neden olarak açıkça belirtilen, sağlık nedenlerinin dışında kalması gerekir. Ayrıca bu sağlık nedenlerinin, davranışlarda olduğu gibi,

1) **İşyerinde işin görülmesini önemli ölçüde olumsuz etkilemeli ve**

2) **İş sözleşmesinin devamını engelleyecek nitelikte olmalıdır.**

Hastalık veya kaza nedeniyle geçici devamsızlık iş sözleşmesinin feshi için geçerli neden olarak kabul edilemeyecek ise de, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25/1.maddesinde öngörülen sağlık nedenleriyle sık sık rapor³ olarak devamsızlık sürelerinden az olan sürelerdeki işi aksatması nedeni ile işçinin bu konuda savunması alınmak suretiyle ve işyerinde olumsuzluklara neden olması halinde geçerli fesih nedeni sayılacaktır.

Keza hastalığı nedeni ile rapor bitimi işe başlayan işçinin veriminin ve performansının bu nedenle düşmesi halinde, fesih için geçerli neden söz konusu olacaktır.

Diğer taraftan işçinin devamsızlık yapmasa bile, sağlık sorunu işi eksik yapmasına neden oluyorsa veya performansını ve zverimliliğini etkiliyor ve işyerinde olumsuzluklara yol açıyor ise, bu nedenle iş sözleşmesinin feshinin geçerli nedene dayandığı kabul edilmelidir.

ab) **Sağlık nedeni ile fesihte feshin son çare ilkesinin uygulanması;**

Sağlık sebepleri ile bir işçinin iş sözleşmesi feshedilmeden önce onu sağlık durumuna uygun bir işte çalıştırma olanağının bulunup bulunmadığının araştırılması hem feshin son çare olması ilkesinin, hem de işverenin işçiyi gözetme borcunun gereği olarak işçiyi sağlık koşullarına uygun işte çalıştırma yükümlülüğünün sonucudur. Ancak işyerinde işçinin sağlığına uygun bir iş bulunmaması veya bulunan işi işçinin kabul etmemesi halinde, işveren fesih hakkını kullanabilir.⁴ Yargıtay uygulaması da bu yöndedir.⁵

İş güvencesi yönünden işçinin sağlığı açısından iki neden geçersiz neden olarak 4857 sayılı İş Kanunu'nun 18/3 maddesinde belirtilmiştir.

ac) **Raporlu bulunma:**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 18/3.f maddesinde "Hastalık veya kaza nedeniyle 25 inci maddenin (I) numaralı bendinin (b) alt bendinde öngörülen bekleme süresinde işe geçici devamsızlık" nedeni ile fesih geçersiz kabul edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 25. maddesinin I. Fıkrasının b bendinin 2. cümlesi uyarınca "a alt bendinde sayılan sebepler dışında işçinin hastalık, kaza, doğum ve gebelik gibi hallerde işveren için iş sözleşmesini bildirimsiz

²Mollamahmutoglu, H-Astarlı, M. İş Hukuku. 4. Bası. Ankara s: 742-743³Yasanın gerekçesinde geçerli fesih nedenlerinden biri olarak gösterilmiştir. Ancak işçinin rahatsızlığı olmadığı halde rapor alması halinde artık yetersizliğinden değil, davranışlarından kaynaklanan nedenden söz edilmelidir. ⁴Süzek, S: İş Hukuku Bası. 10. Bası.s: 599 vd. , Sümer, Haluk H. İş Sözleşmesinin İşveren tarafından Sağlık Nedenleri ile Feshi. Sicil, sayı: 8. Aralık 2007. s: 71⁵Yargıtay 9. HD. 29.01.2007gün ve 2006/30032 Esas, 2007/1228 Karar. Kişisel arşiv..

fesih hakkı; belirtilen hallerin işçinin işyerindeki çalışma süresine göre 17 nci maddedeki bildirim sürelerini altı hafta aşmasından sonra doğar. Doğum ve gebelik hallerinde bu süre 74 üncü maddedeki sürenin bitiminde başlar". Doğum ve gebelik, kısaca analık izni dışında, işçinin bekleme süresi ihbar öneline ilaveten 6 haftadır. Analık izninde tek gebelik için 16 hafta, çoğul gebelikte ise 18 haftadır. İhbar öneli ve altı haftalık süre ayrıca ilave edilmelidir. İşçinin aralıksız raporlu olduğu süre, bekleme süresini geçtiğinde işverenin haklı fesih hakkı doğar.

İşveren 4857 sayılı İş Kanunu'nun 18/3. f maddesi uyarınca bekleme süresi içinde işçinin iş sözleşmesini feshedemez. Ancak işçinin aralıklı olmak üzere sık sık rapor alması bu kapsama girmez. Sık sık rapor alması durumunda toplam raporlu olduğu süre, bekleme süresi içinde kalsa bile, sık sık rapor alması işyerinde olumsuzluklara yol açmış ise, işçinin iş sözleşmesi bildirimli veya süreli olarak feshedilebilir. Bu durumda fesih geçerli nedene dayanmaktadır.

Basın İş Kanunu'nun 12. maddesine göre "Gazetecinin uğradığı hastalık sebebiyle iş akdi işveren tarafından feshedilemez. Ancak, bu hastalığın altı aydan fazla uzaması halinde tazminat verilmek suretiyle akdin feshi cihetine gidilebilir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 18/3.f bendi uyarınca bekleme süresi, gazeteci işçi için 6 aydır. Gazetecinin bu süre içinde iş sözleşmesi feshedilemez.⁶

Yasadaki bekleme sürelerinin Toplu İş Sözleşmesi veya bireysel iş sözleşmesi ile işçi lehine uzatılması mümkündür. Bu durumda belirlenen süre dikkate alınacaktır.⁷

Ancak bu düzenleme, 158 sayılı ILO Sözleşmesinin 6. Maddesi ile uyumlu değildir. Sözleşmede kusurlu ya da kusura dayanmayan hastalık veya kaza nedeni ile işe devamsızlık konusunda hiçbir ayırım yapılmadan, geçerli neden olmayacağı düzenlenmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu'ndaki düzenleme işçinin kusuruna dayanmayan hastalık veya kaza nedeni ile bekleme süresini içermektedir. Anayasa'nın 90. Maddesi uyarınca 158 sayılı sözleşmenin 6. Maddesi dikkate alınmalı ve kusurlu veya kusursuz ayırımı yapılmadan hastalık veya kaza nedeni ile bekleme süresi içindeki devamsızlık nedeni ile fesih geçersiz kabul edilmelidir.⁸

ad) Doğum izni nedeni;

Aynı maddenin e bendinde ise doğum izninde olan işçinin iş sözleşmesinin feshinin geçersiz olacağı belirtilmiştir.

Doğum, yasal adı ile analık izni 4857 sayılı İş Kanunu'nun 74. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, kadın işçilere doğumdan önce sekiz ve doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı haftalık süre için izin verilmesi gerekir. Çoğul gebelik halinde doğum öncesi izin süresi ilave olarak 2 hafta olmak üzere 10 hafta olarak belirtilmiştir. Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde, doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki üç haftaya kadar işyerinde çalışabilir. Bu durumda, kadın işçinin çalıştığı süreler doğum sonrası sürelerle eklenir.

Basın İş Kanunu'nun 16/son maddesine göre kadın gazetecinin hamileliği halinde hamileliğin 7. ayından itibaren doğumunun ikinci ayına kadar izinli sayılacağı ve bu müddet zarfında son aldığı ücretin yarısının ödeneceği, doğum vuku bulmaz veya çocuk ölü dünyaya gelirse, bu halin vukuundan itibaren bir ay müddetle bu ücretin ödeneceği, gazetecinin sigortadan veya bağlı bulunduğu teşekküllerden alacağı yardımın bu ödemeye tesir etmeyeceği belirtilmiştir.

İstihdam ve Meslek Konularında Kadın ve Erkeğe Eşit Muamele ve Fırsat Eşitliği İlkesinin Uygulanmasına Dair 5 Temmuz 2006 tarihli Avrupa Parlamentosu Ve Konseyi'nin 2006/54/EC Sayılı Direktifi'nin 9.maddesinde "kanunla veya anlaşmayla tanınan ve işveren tarafından ücreti ödenen doğum izni veya ailevi sebeplerden dolayı alınan izin dönemlerinde hakların iktisabını veya muhafazasını askıya alma ayrımcılık olarak değerlendirilmiştir. Aynı Direktifin 14/1-c.maddesinde işten çıkarmalar ve ücret de dahil istihdam ve çalışma koşulları bakımından kamu veya özel sektörde cinsiyete dayalı olarak doğrudan veya dolaylı ayrımcılık yapılamayacağı belirtilmiş; "Analık (Doğum) İzninden Dönüş" başlıklı 15.maddesinde ise "doğum iznindeki bir kadının, doğum izninin bitiminden sonra işine veya eşdeğer bir pozisyona kendisi için daha dezavantajlı olmayan koşul ve şartlarda geri dönmeye ve çalışma koşullarında yokluğu sırasında yararlanmış olacağı her türlü iyileştirmeden yararlanmaya hakkı vardır" kuralına yer verilmiştir. Yargıtay doğum sonrası önceki işine başlamak için işe başvuran kadın işçinin iş şartlarının esaslı değişiklik yapılarak, feshi zorlamasını, anılan hükümler dikkate alarak işverenin feshi kabul etmiş ve feshin geçersizliğine karar vermiştir⁹.

⁶Yargıtay 9. HD. 08.04.2008 gün ve 2007/27731 Esas, 2008/7815 Karar.

⁷Yargıtay 9. HD. 19.01.2009 gün ve 2008/9714 Esas, 2009/73 Karar.

⁸Çankaya, O.G./Günay, C.İ./Göktaş, S. Türk İş Hukukunda İşe İade Davaları. Ankara. 2. Bası s:69, Manav, E. İş Hukukunda Geçersiz Fesih ve Geçersiz Feshin Hüküm ve Sonuçları. Ankara 2009. s:224.

⁹Yargıtay 9. HD. 23.06.2008 gün ve 2007/41015 Esas, 2008/17093 Karar sayılı ilamı.

b) İşverenin haklı nedenle feshine etkisi;

ba) İşçinin iş güvenliğini tehlikeye düşürmesi;

İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, 25. maddenin II. fıkrasının ı bendinin birinci cümlesi gereğince işverene haklı fesih hakkı verir. Bunlara örnek olarak güvenlik görevlisinin işinin başında uyuması, patlayıcı madde imalatı yapılan bölgeye ateşli maddelerle girilmesi gösterilebilir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 77/1 maddesi uyarınca, İşverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler¹⁰.

Güvenliği tehlikeye düşürme davranışının ağırlığı, görev tanımına, faaliyet alanına, görev yerine, işverenin gerekli önlemleri alıp almadığına, işçinin alınan önlemlere uyup uymadığına göre değişebileceğinden, nedeninin haklı veya geçerli neden teşkil edip etmediği, işverenin neden olup olmadığı ölçülülük ilkesi kapsamında değerlendirilmelidir.

bb) İşçinin alkol alması;

İşçinin iş sözleşmesinden doğan yükümlülüğünün alkol kullanımı nedeniyle ihlali, alkol bağımlılığına dayanmıyorsa, işçinin davranışlarından kaynaklanan fesih sebebi söz konusu olur. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25/II. d maddesi uyarınca, işçinin 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 28. maddesine¹¹ aykırı hareket etmesi, haklı nedenle derhal fesih nedenidir. Belirtilen maddeye göre, işyerine sarhoş veya uyuşturucu madde almış olarak gelmek ve işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmak yasaktır. Haklı fesih nedeninin doğumu için işçinin mutlaka alkolik veya uyuşturucu madde bağımlısı olması gerekli olmayıp maddede belirtilen durumlardan birinin gerçekleşmesi yeterlidir. İşçinin tıbbi anlamda hastalık olarak nitelendirilebilecek alkol bağımlılığı varsa, hastalığa dayalı işçinin yetersizliğinden kaynaklanan fesih ilkeleri uygulanmalıdır. Alkolizm, bireyin beden ve ruh sağlığını, aile, sosyal ve iş uyumunu bozacak derecede sık ve fazla alkol alma ve alkol alma isteğini durduramama ile beliren bir bozukluktur. Bir başka anlatımla, aşırı ve sürekli alkol tüketimine olan fiziksel ve psikik bağımlılığı sonucunda, durumunu en iyi şekilde anlamasına rağmen alkol kullanımından vazgeçememe veya azaltamama, alkolizm olarak kabul edilir. İşçinin davranışlarına dayalı fesih sebebi açısından, işçinin alkol bağımlılığı söz konusu değildir. Bir başka anlatımla, işçinin davranışlarına dayalı fesihinde, işçinin alkol tüketimi, hastalık derecesinde değildir. İşçinin iş sözleşmesinden doğan yükümlülüğünün alkol kullanımı nedeniyle ihlali, alkol bağımlılığına dayanmıyorsa, işçinin davranışlarından kaynaklanan fesih sebebi söz konusu olur.¹²

2. İşçi yönünden;

a) İşçinin haklı nedenle feshine etkisi;

4857 sayılı İş Kanunu'nun 24/1 maddesindeki nedenler;

1) İşin işçinin sağlığı için tehlikeli olması

2) İşverenin veya başka bir işçinin bulaşıcı hastalığa tutulması, olarak belirtilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 24/1.a maddesinde, "İş sözleşmesinin konusu olan işin yapılması işin niteliğinden doğan bir sebeple işçinin sağlığı veya yaşayışı için tehlikeli olursa", işçi süresi belirli olsun veya olmasın iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemeksizin feshedebileceği belirtilmiştir. Anılan normatif düzenlemede işçinin iş sözleşmesini haklı nedenle feshi "iş sözleşmesinin konusu olan işin yapılmasının işin niteliğinden doğan bir sebeple işçinin sağlığı veya yaşayışı için tehlikeli olması" olgusuna bağlanmıştır. Bu nedenle fesih hakkının doğması için tehlikenin işin niteliğinden kaynaklanması ve bu tehlike işçinin sağlığını veya yaşayışını etkilemelidir. İşçinin rahatsızlığı veya hastalığının işyeri ve iş koşulları ile ilişkisi ortaya konmalıdır. İşçinin iş sözleşmesini haklı nedenle feshi "iş sözleşmesinin konusu olan işin yapılmasının işin niteliğinden doğan bir sebeple işçinin sağlığı veya yaşayışı için tehlikeli olması" olgusuna bağlanmıştır. Bu nedenle fesih hakkının doğması için tehlikenin işin niteliğinden kaynaklanması ve bu tehlike işçinin sağlığını veya yaşayışını etkilemelidir. İşçinin rahatsızlığı veya hastalığının işyeri ve iş koşulları ile ilişkisi ortaya konmalıdır.

¹⁰Yargıtay 9. HD. 16.10.2006 gün ve 2006/19157 Esas, 2006/27128 Karar.

¹¹Daha önce aynı Kanun'un 84. maddesi

¹²Yargıtay 9. HD. 21.04.2008 gün ve 2007/31257 Esas, 2008/9580 Karar.

b) İş sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınmaması;

6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 13. maddesi¹³ uyarınca;

“(1) Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul acilen toplanarak, işveren ise derhâl kararını verir ve durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir.

(2) Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.

İşveren kurulun iş güvenliği ve sağlığı yönünden gerekli tedbirleri almadan, yasa gereği iş görmekten kaçınan işçinin iş sözleşmesini feshetmesi haklı ve geçerli neden sayılmayacaktır. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi “işyerinde 65-70 kişilik işçi grubunun, işyerinde yaşanan iş kazası sonrası, iş emniyetlerinin olmadığı, sağlanmadığı, sigortasız çalıştırıldıkları, iş makine ve kepçe operatörlerinin ehliyetsiz olarak 36 saat aralıksız çalıştırıldıkları, vasıfsız eleman çalıştırıldığı, işyeri kazalarına karşı doktor ve ambulans bulundurulmadığı, servislerde can güvenliği olmadığı, içme sularının sağlığa uygun ve yemeklerin hijyenik olmadığı, sorunlarını iletecek yetkili kişi bulamadıkları, insan gibi çalışmak istedikleri, vardiya eleman sayısının yetersiz olduğu şeklinde şikayetlerini dile getirmek için görevlerini eylemde bulunmaları ve bu eylem sonrası eyleme katılanların bir kısım işçinin iş sözleşmesinin feshedilmesinin haklı neden olarak değerlendirilemeyeceğini, ancak işyerinde bu şekilde topluca ve iş sağlığı ve güvenliğine dair eksikliklerin iş güvenlik kurulu ve Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne öncelikle şikayet hakkı kullanılmadan işin bırakılmasının işyerinde olumsuzluklara yol açtığını ve geçerli neden olduğunu” kabul etmiştir.¹⁴

¹³Bu kanundan önce 4857 sayılı İş Kanunu'nun 84 maddesi.

¹⁴Yargıtay 02.07.2007 gün ve 2007/11541 Esas, 2007/21261 Karar.

YILLARA (*) GÖRE İŞ KAZALARI (**)

Yıl	Ölümlle Sonuçlanan İş Kazası	Toplam İş Kazası
2003	810	
2004	841	
2005	1.072	
2006	1.592	
2007	1.043	80.602
2008	865	72.963
2009	1.171	64.316
2010	1.444	62.903
2011	1.700	69.227
2012	744	74.871
2013	1.360	191.389
2014	(***)	(***)
2015	(***)	(***)

* Sosyal Güvenlik Kurumu'nun Web Sayfası'nda Yer Alan Yıllar ve Rakamlardır

** Meslek Hastalıkları Dahil Değildir

*** 2014 ve 2015 Yıllarına İlişkin İstatistikler Henüz Açıklanmamıştır

GÜZEL FİKİRLER

Av. M. Vasfi YÜCESAN

Yüzyılın başında Fransa'da tanınmış düşünürler HÜMANİZMAYı canlandırdılar. Buna göre, nerede insan varsa birbirinin yapısal benzeridir. İnsanlığın hâkimi olan unsur ise, maddi değil manevidir. Bu itibarla temel öğeler, "Aşk (İlahi), Adalet, Hakikat ve Güzellik"tir. Böylece bir kimse, Bilge, Aziz, Kahraman, Sanatçı olduğu ölçüde insandır. Bu idolde, bencillik, hırs, baskı, kuvvetlinin zayıfı ezme olgusu yoktur.

ÇİÇERO, arkadaşı ARKEOVOLA'nın kayınpederi bilge insan LAELYUS'un aile sohbetlerini kendisinin aktarmasından DOSTLUK isimli eserini vücuda getirmiştir.

LAELYUS'a göre iyi insan olabilmek için, şehvete, tamaha, hırsa ve küstahlığa (başkalarına saygısızlığa) tam uzak; aksine doğruluk, dürüstlük, hakseverlik ve cömertlik sahibi olunacaktır. Esasen İslam ve Hristiyan felsefesinde FAZİLET, tamamen ortaktır. Unsurları, İHTİYAT-KUVVET-ADALET-YUMUŞAKLIK'tır.

EFLATUN ve Muakkipleri, olgun kişiyi şöyle tanımlamış bulunmaktadır: "En doğru düşünen, en sabırla katlanan, en iyi paylaştıran ve en yumuşak olan..."

İncil'in bir ayetinde, sevgi, inanç ve ümit terk edilmemelidir, denilmektedir.

İran'ın bugünkü taassubunu anlamak mümkün değildir. Şeyh Hafız Şirazi gibi büyük fikir adamlarını yetiştiren bir ülke olarak. Esasen İslamiyet'ten önce, iyilik esasını benimsemiş, Zerdüştlüğü görmüşlerdi. Son olarak İranlı, XI. yy.da yetişmiş NASİR-I HÜSREV, SAADETNAME adlı eserinde; Tanrının rızasının iyilikte olduğunu, dertlilere, çaresizliğe yardımın yüceliğini, gönül kırmayan kimselerin uzun yaşadıklarını, dile getirmektedir. Bir vecize vardır; "elinize bir kimseye iyilik yapma fırsatı geçince hemen kaybolacakmışçasına acele ediniz", der.

YAHYA KEMAL'in unutulmaz şiiri:

"Bazen kader gelen bir bora kadar güçlüdür
Dağların siyah ufka baktığı gibi bak
Bazen de cevreden nice bir insanoğlu'dur
Görmeyi değil düşünmeyi terkeyle bırak.
Dindar insan tevekkülü İsa'yı çarmıhında
Uzaktan hatırlatır.
Bir aslan esniyor gibi engin vakar ise
Rindin belaya karşı kayıtsızlığındadır."

Hazreti Peygamber'in bir hadisi: Utanmadıktan sonra dilediğini yap.

Buna göre Ziya Paşa da, "vicdandır isâeti fi'linde âdemin / dâvâcısı, şuhûdu, kavânîni, hâkimi" demiş bulunmaktadır: "Zâlimlere bir gün dedirir kudret-i mevlâ / Tallahi lekad âserakellâhu aleynâ" (Sen haklıymışsın; ALLAH seni bize üstün kıldı).

Bu beyit, meslektaşlarına ve arkadaşlarına ihanet eden onların geleceklerini karartan, önlerini kapayan, hayat zevklerini berbat eden kötü ve alçak kimseler için dile getirilmiştir.

Onlar ki kötü tutumlarında her türlü hile ve adiliği irtikâptan çekinmezler.

HAZRETİ PEYGAMBER'in (S.A.V.) ölü eti yemiş olarak nitelediği dedikoduyu şiar edinmişlerdir.

İşte onlar zalimlerdir.

Gelmiş geçmiş en büyük hukukçu olan ROMALI ÜLPİYANUS'un üç maddelik hayat düsturu vardır:

"ŞEREFLİ YAŞA - KİMSEYE ZARAR VERME - HERKESE ONA AİT OLANI VER" şeklindedir. Bu prensip onların umurunda değildir.

Nailî'nin bir beyiti vardır:

"Yıkanlar hâtır-ı nâşâdımı yâ Rab şâd olsun

Benimçün nâmurâd olsun diyenler bermurâd olsun"

Fakat o zalim ve şer kimseler bu beyit kapsamına alınmamalıdır.

ÇÜNKÜ;

"Haksızlık karşısında eğilmeyiniz. Zira; hem hakkınızı, hem de izzeti nefsinizi yitirirsiniz." der Hz.Ali.

NAFAKA BORCUNU ÖDEMEME SUÇU

(İİK. mad. 344)

Av. Talih UYAR

İzmir Barosu Avukatlarından
(Dokuz Eylül Üniv. Huk. Fak. E. Öğr. Görv.)

İİK. 'nın 344. maddesinde², 'mahkeme ilamı ya da mahkemenin ara kararı ile ödemeye mahkum olduğu nafaka borcunu ödememe eylemi' suç sayılarak cezalandırılmıştır.

I-Suçun unsurları:³

A)Mahkemece hükmedilen nafakaya ilişkin ilama ya da ara kararına dayanılarak icra takibi yapılmış olmalıdır.

Nafaka borcunun ödenmemesinin bu maddeye göre suç sayılıp cezalandırılabilmesi için, takip konusu yapılmış olan ilamın (nafaka ilamının) kesinleşmiş olması da gerekli midir? 4949 sayılı Kanun'la -17.7.2003 tarihinde- «ara kararları ile hükmedilen nafakaların da ödenmemesi»nin suç sayılmadığı dönemde bu konu **doktrin**de tartışmalı idi.

Gerçekten bir görüşe göre,⁴«İİK. mad. 344'e göre, ceza verebilmek –yani; «nafaka borcunu ödememe» eyleminin suç teşkil edebilmesi için- nafaka ilamının kesinleşmiş olması gerekmez. Çünkü, nafaka ilamının yerine getirilebilmesi (takip konusu yapılabilmesi, infazı) için, kesinleşmesi gerekmemektedir. Hukukta, «ilam sözü», kesinleşsin kesinleşmesin bütün nihai kararları kapsamına aldığından (örn: İİK. mad. 36, 40) nafaka borcunu ödememe suçunun oluşması için, nafaka ilamının kesinleşmesine gerek yoktur.»⁵

Kanımızca da isabetli olan, dayanağını HMK. mad. 367/1'de bulan, nafaka hukukunun gayelerine ve nafaka alacağına niteliğine⁶ uygun bulunan bu görüş, doktrindeki diğer yazarlarca⁷ benimsenmediği gibi **Yargıtay**⁸ da, -o dönemde- «ancak kesinleşmiş nafaka ilamındaki borcun ödenmemesinin İİK. mad. 344'e göre suç teşkil edeceğini» belirtmiştir...

4949 sayılı Kanun'la, 344'üncü maddeye yeni bir fıkra eklenerek, «mahkemeler tarafından ara kararı ile kararlaştırılan nafakayı ödemeyen borçlular hakkında da bu maddenin birinci fıkrasındaki hükmün uygulanması» sağlanmıştı. İcra ve İflâs Kanunu'nun 344'üncü maddesinin değişiklikten önceki şeklinde; ancak (kesinleşmiş) nafaka ilamında yazılı olan nafakayı ödemeyen borçlu, alacaklının şikayeti üzerine, icra mahkemesi tarafından cezalandırılmaktaydı. Yargıtay, madde metnindeki «ilam» terimini dar yorumladığı için, uygulamada, nafaka veya boşanma davası sırasında, tedbir olarak mahkemelerce ara kararı ile takdir olunan

²MADDE 344 – Nafakaya ilişkin kararların gereğini yerine getirmeyen borçlunun, alacaklının şikayeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir. Hapsin tatbikine başlandıktan sonra kararın gereği yerine getirilirse, borçlu tahliye edilir. Borçlunun, nafakanın kaldırılması veya azaltılması talebiyle dava açmış olması halinde, ileri sürdüğü sebepler göz önünde bulundurularak, tazyik hapsinin uygulanması bu davanın sonuna bırakılabilir.

³UYAR, T. İcra ve İflâs Hukukunda Suç Sayılan Fiiller (İcra-İflâs Suçları), s:417 vd.

⁴POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, s:750 – BERKİN, N. İcra Hukuku Rehberi, s:489 – TÜRKES, Ş. İcra – İflâs Suç ve Cezaları, s:45

⁵DOĞRUL, V. İcra ve İflâs Kanununun 344 üncü Maddesinin Uygulanması ve Beliren Boşluklar (Ad. D. 1946/II, s:1219)

⁶İNAL, N. Uygulamada Nafaka ve Boşanma Davları, s:1 vd. – DOĞANAY, İ. Nazari ve Tatbiki Muhtelif Nafaka Davaları, s:11 vd.

⁷ERGENEKON, Y. Türk Medeni Hukukunda Yardım Nafakaları, s:120 vd. – İNAN, Y.Z. İcra Tatbikatında Suç Sayılan Fiiller ve Ceza Davaları, s:64 – OLGAC, S./KÖYMEN, H. İçtihatlarla İcra ve İflâs Kanunu, s:1351 – ÖĞÜTÇÜ, T. İcra ve İflâs Kanunundaki Yenilikler, s:203 – TUNA, Y. İcra Takibi Suçları (İBD. 1955/9-10, s:451) – AKIN, V. İçtihat Notu (Jurisdictio, s:1374) – NAYİR, H. Bizde İcra Ceza Davaları, s:86 – OLGAC, S. İcra-İflâs, s:1685 – ÖZCENGİZ, M.N.a.g.e. s:179

⁸Bknz: 17. HD. 15.9.2003 T. 7156/7948; 30.5.2002 T. 2396/4421; 13.9.2002 T. 8461/7654; 7.2.2002 T. 180/579; 8. CD. 10.2.2000 T. 399/2036; 27.1.2000 T. 19448/944; 1.3.1999 T. 573/2472; 22.9.1997 T. 11586/12119 vb. (www.e-uyar.com)

nafaka kararları müeyyidesiz kalmaktaydı. Aslında, muhtaç durumda olduğu için hemen alacaklısının eline geçmesi düşüncesiyle takdir edilmiş bulunan tedbir nafakalarının bu maddedeki himayeden yararlandırılması için maddede bu doğrultuda değişiklik yapılmıştı⁹.

4949 sayılı Kanun'la -17.7.2003 tarihinde- İİK'nun 344. maddesinde –yukarıda belirttiğimiz şekilde- değişiklik yapılarak «ara kararı ile hükmedilen nafakaları ödememek de suç haline getirildikten sonra» takip konusu yapılan nafaka ilamında yer alan nafaka borcunu ödememesinin İİK. 344'e göre suç sayılabilmesi için, nafaka ilamının -eskiden olduğu gibi- kesinleşmiş olması aranacak mıdır? **Doktrinde kimi hukukçular**¹⁰ «nafaka ilamının şikayet tarihinde kesinleşmiş olması gerektiğini» belirtirken **kimi hukukçular**¹¹ ise «İİK'nun 344. maddesinde öngörülen nafaka borcunu ödememe suçunun oluşması için, takip konusu nafaka ilamının kesinleşmiş olmasına gerek bulunmadığını» -kanımızca da isabetli olarak- belirtmişlerdir... Bu konunun **yüksek mahkemenin içtihatlarında** da henüz kesin bir çözüme kavuşmadığını görüyoruz. Gerçekten, **yüksek mahkeme** kimi içtihatlarında¹² -eskiden olduğu gibi- «icra ceza mahkemesindeki yargılamanın sonuçlanmasına (hüküm tarihine) kadar kesinleşmemiş olan nafaka ilamında yer alan nafaka borcunu ödememenin suç sayılmayacağını» belirtmişken, kimi içtihatlarında¹³ «nafaka borcunun ödenmemesinin İİK. 344'e göre suç teşkil edebilmesi için, takip dayanağı ilamın kesinleşmesine gerek bulunmadığını» belirtmiştir...

Yüksek mahkeme;

√ «Birlikmiş (işlemiş) nafaka borcunu ödememenin -bu borç 'adi borç' niteliğinde olduğundan- 'suç' sayılmayacağını»¹⁴

√ «Borçlu sanığa gönderilen ve tebliğ edilen icra emrinde birlikmiş nafakanın yanında aylık nafakanın da talep edilmesi halinde 'nafaka borcunu ödememe' suçunun oluşacağını»¹⁵

√ «Tedbir nafakasını ödememenin de İİK. 344'e göre 'suç' teşkil ettiğini»¹⁶

5358 sayılı Kanun'la bu madde yeniden düzenlenirken «nafakaya ilişkin kararların gereğini yerine getirmeyen borçlunun, alacaklının şikayeti üzerine cezalandırılacağı» belirtilmiş ve ne bu maddede ve ne de İİK'nın yürürlükten kalkan maddelerini belirten 23. maddede, 344/son hükmünden bahsedilmemiştir. Kanımızca bu madde -yeni şekliyle- «nafakaya ilişkin kararların gereğini yerine getirmeyen» borçluyu cezalandırdığına göre, borçlunun yerine getirmediği nafakaya ilişkin karar «nafaka ilamı» olabileceği gibi «nafakaya ilişkin ara kararı» da olabilir. Yani; 5358 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda -4949 sayılı Kanunla suç haline getirilmiş olan- «ara kararı ile hükmedilen nafakayı ödememe eylemi», bugün için de İİK. 344'e göre suç olmaya devam etmektedir.¹⁷

Ancak; «sözleşme ile taahhüt edilen» nafaka borcunu ödememek de, bu maddeye göre suç teşkil etmez¹⁸.

B) Nafaka ilamında yer alan nafaka borcu maddi hukuk bakımından devam ediyor olmalıdır.

Eğer, borçlunun nafaka ödeme yükümlülüğü maddi hukuk bakımından sona ermiş olmasına rağmen, nafaka ilamına dayanan takip, borçlu tarafından iptâl ettirilmemiş olduğu için hala devam ediyor gözüküyorsa, borçlunun böyle bir takibe konu olan nafaka borcunu ödememesi suç sayılmaz. Örneğin, 182/II gereğince hükmolunan «iştirak nafakası» çocuğun ergin olmasına kadar devam eder. İşte, iştirak nafakasına ilişkin bu duruma gelmiş bir takibi borçlu, «lehine nafaka hükmedilen çocuğun ergin olması nedeniyle» icra mahkemesinden¹⁹ ya da mahkemeden karar alıp, iptâl ettirmemiş dahi olsa, nafaka borcu maddi hukuk bakımından sona ermiş olduğundan, bu nafakayı ödememiş olmasından dolayı -İİK. mad. 344'e göre- cezalandırılmaz. Aynı şekilde, nafaka borçlusu nafaka alacaklısına bir süre yanında bakmışsa, bu süreye ilişkin olarak nafaka borcu -maddi hukuk bakımından- sona ermiş olduğundan²⁰, bu dönemdeki nafaka borcunu ödemeyen borçlu cezalandırılmaz.

⁹UYAR, T. "İcra ve İflâs Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"ların Getirdiği Yenilikler, 2005, s:139

¹⁰ÇOŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İİK. C:3, s:3328 – ÇETİN, E.H. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflâs Suçları, s:238

¹¹ÖZMEN, İ. İcra Mahkemesinin Görevine Giren Suçlar, s:462

¹²Bknz: 17. HD. 9.12.2004 T. 10559/13196; 4.11.2004 T. 9168/11804; 28.10.2004 T. 4385/11463 vb. (www.e-uyar.com)

¹³Bknz: 17. HD. 4.3.2004 T. 11285/2654; 17.11.2003 T. 676/10996 (www.e-uyar.com)

¹⁴Bknz: 16. HD. 12.6.2007 T. 2336/2258; 17. HD. 8.5.2005 T. 1881/5558; 17. HD. 17.2.2005 T. 11515/1187 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁵Bknz: 17. HD. 31.5.2005 T. 4215/436; 5.7.2004 T. 2482/8485; 26.2.2004 T. 12001/2224 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁶Bknz: 16. HD. 23.2.2005 T. 11589/1116; 8.11.2004 T. 7803/11896 (www.e-uyar.com)

¹⁷UYAR, T. "İİK'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"ların Getirdiği Yenilikler, s:139 vd.

¹⁸AKYAZAN, S. İcra ve İflâs Kanunundaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde Bir İnceleme, s:220 – ÖZCENGİZ, M.N. age. s:47

¹⁹Bknz:Yuk: İİK. mad. 33 - UYAR, T. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C:2, s:3048

²⁰Bknz:Yuk: İİK. mad. 18 - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:2, s:1814

C) «Nafaka ilamı» icraya konulmuş ve borçluya «icra emri» gönderilmiş veya «nafaka ödenmesine ilişkin ara kararı» icraya konulup, borçluya «örnek:7 ödeme emri» gönderilmiş olmalıdır.

Nafaka borçlusu, «icra emrini» ya da «ödeme emrini» aldıktan sonra -işleyen- nafaka borcunu ödemezse, bu eylemi suç sayılır.

Nafaka alacağı her ay doğan ve ödenmesi gereken bir borç olduğu için, borçlunun «icra emrini» ya da «ödeme emrini» aldıktan sonra işleyen bir aya ait nafaka borcunu ödememesi ile, daha teknik bir ifade ile «icra emrinin (ödeme emrinin) tebliği ile şikayet tarihi arasında» işlemiş ve ödenmemiş -en az bir aylık- nafaka borcunun bulunması halinde» nafaka borcunu ödememe suçu oluşur²¹.

İlamda hükmedilen nafaka hakkında icra takibi yapılmamışsa -yani, borçluya «icra emri» gönderilmemişse- nafaka ilamındaki borcun ödenmemesi suç teşkil etmez²². Başka bir deyişle, icra emrinin tebliğinden önceki döneme ait nafaka borcunun ödenmemesi suç sayılmaz²³.

Ayrıca önemi nedeniyle belirtelim ki, ödenmemesi suç teşkil eden nafaka, «icra emrinin tebliğinden sonra işleyecek olan» nafakadır. Bundan önceki döneme ait birikmiş (işlemiş) nafakaları ödememek -bunlar adi alacak niteliğinde olduğundan- «suç» teşkil etmez²⁴.

Eğer borçlu hakkında İK. mad. 344 gereğince açılmış bulunan dava, herhangi bir nedenle -örneğin; şikayetçinin vazgeçmesi, davanın takip edilmemesi, borcun ödenmemesi vb. nedeniyle- düşmüşse, düşme kararının kesinleşmesi tarihinden itibaren²⁵ işleyen (işleyecek olan) bir aylık nafakanın ödenmemesi ile «nafaka borcunu ödememe» suçu oluşur.

Yine önemi nedeniyle belirtelim ki, şikayet tarihinde nafaka dosyası işlemde kaldırılmış durumda ise, nafaka borcunu ödememe suçu oluşmaz²⁶. Ancak, takipten düşmüş dosyadan gönderilecek yenileme bildirisi ile şikayet tarihi arasında işlemiş ve ödenmemiş nafaka borcu bulunursa, bu borcu ödememek suç sayılır²⁷.

D)«Nafaka borcunu ödememe suçu»ndan dolayı mahkumiyet kararı verilebilmesi için, borçlu vekiline «icra emri» tebliğ edilmiş olması yeterli olmayıp, ayrıca borçluya da «icra emri» tebliğ edilmiş olması gerekir²⁸.Çünkü, icra emrinin, borçlu vekiline tebliği ile, icra takibi kesinleşirse de, bu durum, cezai sorumluluk bakımından, borçlu aleyhine sonuç doğurmaz...

E) Cezanın ortadan kaldırılmasını gerektiren nedenler bulunmamalıdır.

Nafakaya ilişkin ilam, takip konusu yapıldıktan sonra borçlu «nafakanın kaldırılması veya azaltılması» için dava açmış olabilir. Bu davada, borçlunun ileri sürdüğü sebepler, şikayet hakkında karar verecek olan icra ceza mahkemesinde haklı (hükmedilecek cezanın geri bırakılmasını gerektirecek nitelikte) bulunduğu takdirde, İK. mad. 344/II gereğince, ceza verilmesi yargılamanın sonuna kadar ertelenir. Yani icra ceza mahkemesi, borçlunun açtığı «nafakanın kaldırılması veya azaltılması» davasını «bekletici mesele» sayar. Ancak hemen belirtelim ki, borçlunun açtığı her «nafakanın kaldırılması veya azaltılması» davası, icra ceza mahkemesindeki davayı etkilemez. Borçlunun açtığı bu davada haklı çıkabileceği tahmin edilebilen, ciddi davalar, ceza davasının ertelenmesine neden olabilir. Bu husus gerek maddenin gerekçesinde²⁹ ve gerekse metninde«...borçlunun ileri sürdüğü sebepler göz önünde bulundurulurak...» şeklinde açıkça belirtilmiştir.

İşte bu nedenlerdir ki, borçlu hakkında, «nafaka borcunu ödememe» suçundan dolayı ceza verilebilmesi için, «nafakanın kaldırılması veya azaltılması» hususunda bir davanın açılmamış olması veya böyle bir dava açılmış olsa bile, (icra ceza mahkemesinin) bu davada ileri sürülen sebepleri, yargılamanın ertelenmesi için yeterli bulmaması gerekir...

²¹Bknz: 16. HD. 19.9.2011 T. 1865/4409; 17. HD. 18.5.2005 T. 11541/5504; 9.5.2005 T. 3579/4987; 21.3.2005 T. 733/2603 vb. (www.e-uyar.com)

²²Bknz: 2. HD. 27.10.1983 T. 9418/8138 (www.e-uyar.com)

²³Bknz: 12. HD. 27.10.1983 T. 9250/8134 (www.e-uyar.com)

²⁴Bknz: 16. HD. 12.6.2007 T. 2336/2258; 17. HD. 18.5.2005 T. 1881/5558; 17. HD. 17.2.2005 T. 11515/1187 vb. (www.e-uyar.com)

²⁵Bknz: 12. HD. 11.3.1985 T. 2511/2180; 25.2.2005 T. 1193/1604 (www.e-uyar.com)

²⁶Bknz: 17. HD. 14.3.2005 T. 929/2223; 11.11.2004 T. 3285/7545; 16. HD. 23.3.2004 T. 13172/4666 vb. (www.e-uyar.com)

²⁷Bknz: 17. HD. 8.7.2004 T. 5540/8662; 8. CD. 6.4.1987 T. 2352/3204 (www.e-uyar.com)

²⁸Bknz: 17. HD. 9.12.2004 T. 10559/13196; 23.9.2004 T. 6504/9906; 23.9.2004 T. 4930/9902 vb. (www.e-uyar.com)

²⁹Bknz: "538 sayılı Kanuna ait Hükümet Tasarısı Gerekçesi" – "Adalet Komisyonu Raporu Gerekçesi" – "Adliye Encümeni Mazbatası Gerekçesi"

II- Yüksek mahkeme, bu suçun «maddi unsuru» hakkında;

√ «İcra emrinde, birikmiş nafaka alacağının faizi ile birlikte hesaplanan miktarı ile tahsilinin talep edildiği dikkate alındığında, takibin adi alacak hükmünde olduğu ve bu paranın ödenmemesinin nafaka hükümlerine aykırı davranmak suçunu oluşturmayacağına kabulü gerekeceğini»³⁰

√ «Nafaka yükümlülüğüne aykırı davranma suçunun oluşabilmesi için, icra emrinin tebliği ile şikâyet tarihi arasında işlemiş en az bir aylık cari nafaka borcunun bulunması gerektiğini»³¹

√ «İcra emrine birikmiş nafaka alacağının faizi ile birlikte hesaplanan miktarı ile takip tarihinden sonra tahsili gereken aylık ödemeleri de konu edilmiş ise de, mahkeme kararında aylık 2.500,00 TL yoksulluk nafakasına hükmedilmesine karşın icra emrinde aylık 3.150,00 TL ödemenin tahsilinin talep edildiği dikkate alındığında, bu paranın ödenmemesinin nafaka hükümlerine aykırı davranmak suçunu oluşturmayacağına»³²

√ «Vekil ile takip edilen işlerde tebligatın vekile yapılması zorunlu olup, ceza hukuku açısından ve cezaların şahsiliği prensibinin bir gereği olarak ve İİK'nun cezaya ilişkin hükümlerinin uygulanabilmesi için, borçlunun kendisine de icra emri gönderilmesi yönündeki alacaklı vekilinin isteğinin memurlukça yerine getirilmesinin gerekeceğini»³³

√ «Borçluya isnat edilen eylem İİK'nun 344.maddesinde, üç aya kadar tazyik hapsi cezası ile yaptırım altına alınması nedeniyle borçlunun bir ay tazyik hapsi ile cezalandırılmasına karar verilmesinin yasaya aykırı olacağını»³⁴

√ «Ödeme emrinin tebliğ edildiği tarihe dek birikmiş nafaka alacağı, adi alacak hükmünde olup, ödenmemesi nafaka borcunu ödememe suçunu oluşturmayacağına»³⁵

√ «İİK'nun 344. maddesinde düzenlenmiş olan suçun oluşabilmesi için, icra emrinin tebliğ tarihi ile şikâyet tarihi arasında, işlemiş en az bir aylık nafaka borcunun bulunmasının gerekli olduğunu»³⁶

√ «Sanığa çıkarılan ödeme emrinde 'birikmiş nafaka alacağı'nı ödemesinin istenmiş olması, ancak 'aylık nafaka alacağı'nın tahsili yönünde bir talep bulunmaması halinde, ödeme emrinin tebliğ edildiği tarihe dek birikmiş olan nafaka alacağı 'adi alacak' hükmünde olduğundan, bu nitelikteki nafaka alacağını ödememek 'nafaka borcunu ödememe suçu'nu oluşturmayacağından, borçlunun İİK. 344 uyarınca cezalandırılmasına karar verilemeyeceğini»³⁷

belirtmiştir.

III-Duruşma sırasında ve hükümden önce nafaka borcunun ödendiğinin anlaşılması halinde -İİK. mad. 354 gereğince- «davanın düşürülmesine» karar verilmesi gerekir³⁸. Eğer temyiz dilekçesine ekli «tahsilat makbuzu»ndan, suç konusu nafaka borcunun ödendiği anlaşılırsa, «düşme kararı» verilmek üzere dosyanın icra ceza mahkemesine iadesi gerekir³⁹.

Sanık hakkında verilen «cezanın, ödeme nedeniyle İİK'nun 354. maddesi uyarınca düşürülmesine» karar verildikten sonra işleyecek bir aylık nafaka alacağının ödenmemesi ile İİK'nun 344. maddesindeki suç oluşur⁴⁰...

Yüksek mahkeme⁴¹«ahlaki bir görevin yerine getirilmesi için küçüğe gönderilen paranın, nafaka borcuna mahsuben yapılmış bir ödeme sayılamayacağına» -isabetli olarak- karar vermiştir.

IV-«Nafaka borcunu ödememe» suçundan dolayı -İİK. mad. 344'e göre- hükümlülük kararı verilmesinden sonra, hükmedilen ceza infaz olununcaya kadar işleyecek olan nafakaları ödememek «suç» sayılmaz. «Nafaka borcunu ödememe suçundan dolayı hükmedilen cezanın infazından sonra -en az bir aya ait- nafaka borcunun ödenmemesi halinde, yine borçlu İİK. mad.344'e göre cezalandırılır.⁴²

³⁰Bknz: 11. CD. 18.09.2013 T. 17782/13217; 30.05.2013 T. 12267/9050; 07.02.2013 T. 31080/1897; 09.05.2013 T. 9097/7577; 14.03.2013 T. 4385/4201; 28.03.2013 T. 5944/5259; 28.03.2013 T. 5954/5253; 16. HD. 11.06.2012 T. 1999/5199 (www.e-uyar.com)

³¹Bknz: 11. CD. 12.09.2013 T. 17588/12849; 07.02.2013 T. 23576/1907; 18.04.2013 T. 7977/6593; 20.12.2012 T. 8179/22137; 20.12.2012 T. 23581/22128; 16. HD. 05.12.2011 T. 6531/8454 (www.e-uyar.com)

³²Bknz: 16. HD. 19.11.2011 T. 7325/9261 (www.e-uyar.com)

³³Bknz: 16. HD. 13.12.2011 T. 6583/8833 (www.e-uyar.com)

³⁴Bknz: 16. HD. 21.11.2011 T. 5261/7696 (www.e-uyar.com)

³⁵Bknz: 16. HD. 04.10.2010 T. 4819/5766 (www.e-uyar.com)

³⁶Bknz: 16. HD. 19.09.2011 T. 1865/4409 (www.e-uyar.com)

³⁷Bknz: 16. HD. 01.03.2010 T. 435/1603; 04.10.2010 T. 4819/5766 (www.e-uyar.com)

³⁸Bknz: 17. HD. 7.10.2004 T. 7137/10445; 16.9.2004 T. 4950/9462; 16. HD. 8.3.2004 T. 584/3673 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹Bknz: 12. HD. 9.12.1985 T. 14058/1069 (www.e-uyar.com)

⁴⁰Bknz: 16. HD. 5.5.2004 T. 3647/6807 – 12. HD. 11.3.1985 T. 2511/2180; 25.2.1985 T. 1193/1604 (www.e-uyar.com)

⁴¹Bknz: 12. HD. 5.5.1983 T. 3771/3569 (www.e-uyar.com)

⁴²Bknz: 17. HD. 23.9.2004 T. 6119/9943; 12.7.2004 T. 5255/8879; 10.5.2004 T. 13197/5925 vb. (www.e-uyar.com)

V-«Nafaka borcunu ödememe» (İİK. mad. 344) suçunun «yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi» ile -yani; Anayasanın 38. maddesinin 9. fıkrası ile- bir ilgisi bulunmadığı, yüksek mahkemeye ısrarla belirtilmiştir⁴³ ...

VI-«Nafaka borcunu ödememe» suçunun takibi, alacaklının şikayetine bağlıdır (İİK. mad. 344/1, c. 1).

Şikayet süresi, İİK. mad. 347'de öngörüldüğü şekilde «suçun işlendiğinin öğrenilmesinden itibaren üç ay ve suçun işlendiği tarihten itibaren bir sene»dir.⁴⁴

Yüksek mahkeme, 'alacaklının "en geç icra dosyasında beyanda bulunduğu tarihte"⁴⁵, «icra dairesinde haciz isteminde bulunduğu tarihte"⁴⁶ 'nafaka borcunu ödememe' suçunun işlenmiş olduğunu öğrenmiş sayılacağını' belirtmiştir. "Nafaka borcunu ödememek" suçunda, suç tarihi «şikayetin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir aylık nafaka alacağının muaccel olduğu tarih"⁴⁷ tir.

Yargılama usulü:

a) Yetkili ve görevli mahkeme: İcra takibinin yapıldığı yerdeki icra ceza mahkemesi, yetkili ve görevli mahkemedir (İİK. mad. 346/1, III; 348).

b) Davanın açılma usulü: Nafaka alacaklısının -yetkili ve görevli- icra ceza mahkemesine 'yazılı' veya 'sözlü' başvurusu «şahsi dava dilekçesi» ile dava açılır. İddianame ile «kamu davası» şeklinde açılmaz...⁴⁸

c) Yargılama Usulü ve Suçun cezası: İİK. mad. 344'de öngörülen suçun sabit görülmesi halinde, borçluya üç aya kadar tazyik hapsi verilir.⁴⁹

5358 sayılı Kanunla maddede yer alan «hapis cezası», «tazyik hapsine» dönüşmüştür. Maddede öngörülen «tazyik hapsi»nin tanımı «disiplin hapsi» gibi- CMK 2'de yapılmamıştır. Ancak, «tazyik hapsi»nin de- «disiplin hapsi» gibi- 'seçenek yaptırımlara çevrilemeyen', 'ön ödeme uygulanamayan', 'tekerrüre esas olmayan', 'şartla salıverilme hükümleri uygulanamayan', 'ertelenemeyen' ve 'adli sicil kayıtlarına geçirilmeyen' hapis olduğu gerek doktrinde ve gerekse uygulamada kabul edilmektedir. Bu nedenle, maddede öngörülen ve alacaklının şikayeti üzerine, icra mahkemesince İİK 344 uyarınca hükmedilecek «üç aya kadar tazyik hapsi» ertelenemeyecek, paraya çevrilemeyecektir. "Hapsin tatbikine başlandıktan sonra, ilamın gereği yerine getirilirse, borçlunun tahliye edileceği» maddede ayrıca vurgulanmıştır.⁵⁰

Yüksek mahkeme;

√«'Hükümlülerin Cezalarının Bir Kısımının Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanmak Suretiyle İnfazı'na ilişkin kanun hükümlerinin ancak 'hapis' ve 'adli para cezası'na mahkum olan hükümlüler yönünden uygulanması gerekeceğini, bu nedenle İİK.'nun 344. maddesine göre mahkum olmuş olan sanıklar hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmayacağını»⁵¹

√«İİK.'nun 344. maddesi uyarınca işlenen suçun sabit olması halinde, sanığın 3 aya kadar hapsen tazyikine karar verilmesi gerekeceğini»⁵²

√«CMK.'nun 271/2. maddesi uyarınca itirazı yerinde gören merciin aynı zamanda itiraz konusu hakkında da bir karar vermesi gerektiğini»⁵³

√«Disiplin ve 'tazyik hapsinin bir hapis cezası' olmadığını, CMK.'nun 2. maddesinde tanımlanan 'disiplin hapsi' kavramı içinde kaldığını, suçun sabit olması halinde sanık hakkında '3 aya kadar tazyik hapsi'ne hükmedilmesi gerekeceğini»⁵⁴

√«Ödenmeyen her güncel aylık nafaka için yeni bir şikayet süresinin başlayacağını»⁵⁵

⁴³Bknz: 17. HD. 2.5.2002 T. 4488/3412; CGK. 11.12.2001 T. 17-281/284 (www.e-uyar.com)

⁴⁴Bknz: 17. HD. 1.7.2004 T. 3287/8288 – 12. HD. 7.10.1986 T. 11758/10115 (www.e-uyar.com)

⁴⁵Bknz: 12. HD. 7.10.1986 T. 11758/10115 (www.e-uyar.com)

⁴⁶Bknz: 17. HD. 9.2.2004 T. 13656-1325 – 8. CD. 26.3.1987 T. 1138/2842 (www.e-uyar.com)

⁴⁷Bknz: 16. HD. 13.11.2007 T. 3047/4418; 10.7.2007 T. 2658/2795; 1.3.2007 T. 522/412 (www.e-uyar.com)

⁴⁸Bknz: 8.CD. 22.12.1999 T. 18342/18913; 18.3.1996 T. 2587/3715 (www.e-uyar.com)

⁴⁹Bknz: 16. HD. 1.3.2007 T. 427/453; CGK. 5.12.2006 T. 16-304/273 – 16. HD. 6.2.2007 T. 437/234; 17.11.2006 T. 5765/7335 (www.e-uyar.com)

⁵⁰UYAR, T. "İİK'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"ların Getirdiği Yenilikler, s:140

⁵¹Bknz: 11. CD. 04.07.2013 T. 13528/11319; 13.06.2013 T. 12986/10000; 23.05.2013 T. 11671/8592; 23.05.2013 T. 11672/8608; 23.05.2013 T. 11675/8606; 16.05.2013 T. 11083/8048; 16.05.2013 T. 10462/8036 (www.e-uyar.com)

⁵²Bknz: 11. CD. 28.03.2013 T. 5949/5263 (www.e-uyar.com)

⁵³Bknz: 11. CD. 09.05.2013 T. 8398/7573; 07.03.2013 T. 4393/3764 (www.e-uyar.com)

⁵⁴Bknz: 11. CD. 20.02.2013 T. 31084/2836; 14.02.2013 T. 18614/2395 (www.e-uyar.com)

⁵⁵Bknz: 11. CD. 27.12.2012 T. 23571/22611; 27.12.2012 T. 13724/22612 (www.e-uyar.com)

makale

√«Hakkında düzenlenen rapora göre 'atipitik psikoz hastası olduğu anlaşılan sanık hakkında CMK.'nun 150/II maddesi gereğince sanığa zorunlu müdafii tayin edilerek yargılamanın sürdürülmesi gerekeceğini»⁵⁶

√«Şikayetçinin borcun ödenmediğini öğrendiği tarihten 3 aylık süre geçtikten sonra şikayette bulunmuş olması halinde sanık hakkında mahmumiyet kararı verilmeyeceğini»⁵⁷ belirtmiştir.

ç)Dava zamanaşımı: İİK'da herhangi bir dava zamanaşımı öngörülmemiştir.

d)Ceza zamanaşımı: Kararın kesinleşmesinden itibaren iki yıllık ceza zamanaşımı işlemeye başlar (İİK. mad. 354/II).

⁵⁶Bknz: 11. CD. 27.12.2012 T. 8188/22613 (www.e-uyar.com)

⁵⁷Bknz: 11. CD. 13.12.2012 T. 18158/21727 (www.e-uyar.com)

bizden

Av. Muhammet Ali MACARA'yı Yeni Bürosunda Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALİOĞLU, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR ve Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. Uğur AKSU, yeni büro açan meslektaşımız Av. Muhammet Ali MACARA'yı 30.09.2014 günü ziyaret etti.

Baro Lokalinde Bayramlaşma

Bayramlaşma, 04.10.2014 günü akşamı Baro Lokali'nde gerçekleştirildi.

Meslektaşlarımız Av. Fatma EKER ve Av. Ercan KÜLEKÇİ'nin Düğün Töreni

Meslektaşlarımız Av. Fatma EKER ile Av. Ercan KÜLEKÇİ, 06.10.2014 günü Giresun Palmiye Düğün Salonu'nda yapılan tören ile dünya evine girdiler.

Meslektaşımız Av. Kader KARADEMİR'in Düğün Töreni

Meslektaşımız Av. Kader KARADEMİR ile Ahmet YILMAZ, 10.10.2014 günü Giresun Palmiye Düğün Salonu'nda yapılan tören ile dünyaevine girdiler.

bizden

Meslektaşımız Av. Tuğba Güllü ÇETİNKAYA'yı Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Başkan Yardımcımız Av. Uğur KÖSE, Baro Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av. İlknur CİVELEKOĞLU ve Av. Tuba KARAKAYA, yeni büro açan meslektaşımız Av. Tuğba Güllü ÇETİNKAYA'yı 15.10.2014 günü ziyaret etti.

Olağan Genel Kurul

Olağan Genel Kurulumuz 18.10.2014 günü New Jasmin Otel'de gerçekleştirildi.

Cumhuriyet Başsavcımız Ömer KARIŞİT'ten Baromuzda Ziyaret

Giresun Cumhuriyet Başsavcısı Ömer KARIŞİT, yeniden seçilen Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU'na kutlama ziyaretinde bulundu.

Yönetim Kurulumuz Vali Hasan KARAHAN'ı Ziyaret Etti

Göreve yeniden seçilen Baro Yönetim Kurulu 06.11.2014 günü Giresun Valisi Hasan KARAHAN'ı makamında ziyaret etti. Ziyarete Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR, Baro Yönetim Kurulu Üyeleri Av. İlknur CİVELEKOĞLU, Av. Necmettin KESİK ve Av. Murat BEKTAŞ yer aldı.

bizden

Hâkim ve Savcılarımızdan Baromuza Ziyaret

Giresun Adliyesi'nde görev yapan Hâkim Şenol DEMİR, Hâkim Rümeyza ERDEN, Hâkim Mücahit SÜREK, Hâkim Sevcan Betül KARSLI, Cumhuriyet Savcısı Soner ERDEN ve Cumhuriyet Savcısı Mustafa YILDIZ yeniden seçilmesi nedeniyle Baro Başkanımıza kutlama ziyaretinde bulundu.

ADD ve Eğitim-İş'ten Baromuza Ziyaret

Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) Giresun Şubesi ve Eğitim-İş Giresun İl Temsilciliği Yöneticileri Baromuzu ziyaret etti.

Ziyarete, Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Genel Sekreterimiz Av. Ahmet KÖKSAL, Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. Murat BEKTAŞ hazır bulundu.

Ata'mızı Özlemle Andık

10 Kasım'da Ata'mızın huzurundaydık.

Hâkim Emrullah ŞEKERCİ'den Baromuza Ziyaret

2. Asliye Ceza Mahkemesi Hâkimi Emrullah ŞEKERCİ, yeniden Baro Başkanı seçilmesi nedeniyle Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU'nu 12.11.2014 tarihinde ziyaret etti.

bizden

Av. Uğur AKSU'nun Mutlu Günü

Meslektaşımız ve Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av.Uğur AKSU ve eşi Müge BAL AKSU'nun 12.11.2014 günü Giresun Özel Ada Hastanesinde "ULAŞ" adında erkek çocuğu dünyaya geldi.

CHP'den Baromuzaya Ziyaret

Cumhuriyet Halk Partisi İl ve Merkez İlçe Başkan Yöneticileri, 13.11.2014 günü Baromuzu ziyaret etti.

Ziyarette, Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Genel Sekreterimiz Av. Ahmet KÖKSAL, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR, Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. İlknur CİVELEKOĞLU hazır bulundu.

Av. Sezen ÖZDEMİR YAZAR'ın Mutlu Günü

Meslektaşımız Av. Sezen ÖZDEMİR YAZAR ve eşi Resul YAZAR'ın 14.11.2014 Cuma günü Giresun Özel Ada Hastanesinde; "SENA SEZİN" adında bir kız çocuğu dünyaya geldi.

Giresun Ulusal Gönüllüleri'nden Baromuzaya Ziyaret

Giresun Ulusal Gönüllüleri, 17.11.2014 günü Baromuzu ziyaret etti.

Görüşmede Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Genel Sekreterimiz Av. Ahmet KÖKSAL, Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. Murat BEKTAŞ hazır bulundu.

bizden

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü nedeniyle Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Komisyonumuz tarafından Basın Açıklaması yapıldı.

Adalet Komisyonu Başkanı Hâkim Hülya ESKİÇIRAK'tan Baromuza Ziyaret

Giresun Adalet Komisyonu ve Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Hâkim Hülya ESKİÇIRAK, yeniden Baro Başkanı seçilmesi nedeniyle Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU'nu 24.11.2014 tarihinde ziyaret etti.

Türkiye 7. Stajyer Avukatlar Kurultayı'na Katıldık

Kahramanmaraş Barosu'nun ev sahipliğinde 29-30 Kasım 2014 tarihlerinde gerçekleştirilen Türkiye 7. Stajyer Avukatlar Kurultayı'nda Baromuzu Staj Eğitim Komisyonu Başkan Yardımcısı Av. Ufuk KILIÇ ile Gençlik Komisyonu Üyesi Stj. Av. Cihat YILMAZ temsil etti.

Hakim Özcan BOZKURT'tan Baromuza Ziyaret

Giresun 1. Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi Hâkimi Özcan BOZKURT, yeniden Baro Başkanı seçilmesi nedeniyle Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU'nu 04.12.2014 tarihinde ziyaret etti.

Türkiye'de Kadının Seçme ve Seçilme Hakkının 80. Yılı

Türkiye'de Kadının Seçme ve Seçilme Hakkını kazanmasının 80. Yıldönümü nedeniyle Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Komisyonumuz tarafından Basın Açıklaması yapıldı.

TBB Değerlendirme Toplantısına Katıldık

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU 09.12.2014 tarihinde Türkiye Barolar Birliği'nde TBB Başkanı Prof. Dr. Av. Metin FEYZİOĞLU öncülüğünde yapılan mesleğin ve ülkenin sorunlarına ilişkin değerlendirme toplantısına katıldı.

İl Emniyet Müdürümüz Uğur ÖZTÜRK'ten Baromuza Ziyaret

Giresun İl Emniyet Müdürü Uğur ÖZTÜRK, Olağan Genel Kurulu sonucu seçilen Baro Başkanı ve Yönetim Kurulumuza 16.12.2014 Salı günü kutlama ziyaretinde bulundu. Toplantıya Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Genel Sekreteri Av. Ahmet KÖKSAL, Baro Saymanı Av. Soner KARADEMİR ve Yönetim Kurulu Üyeleri Av. İlknur CİVELEKOĞLU ve Av. Murat BEKTAŞ katıldı.

Av. Burcu OCAK ÖĞÜTCÜ Ve Av. Ahmet USTA'yı Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR ve Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. İlknur CİVELEKOĞLU, yeni bürolarına taşınan meslektaşlarımız Av. Burcu OCAK ÖĞÜTCÜ ve Av. Ahmet USTA'yı ziyaret etti.

bizden

Av. Mehmet KURT'u Ziyaret Ettik

12.01.2015 günü Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR, Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. Murat BEKTAŞ ve Espiye İlçe Temsilcisi Av. Sedat GÖR, mesleğe yeni başlayan Av. Mehmet KURT'u ziyaret etti.

Av. Refik İNANÇ'ı Ziyaret Ettik

12.01.2015 günü Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR, Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. Murat BEKTAŞ ve Espiye İlçe Temsilcisi Av. Sedat GÖR, mesleğe yeni başlayan Av. Refik İNANÇ'ı ziyaret etti.

30. Baro Başkanları Toplantısına Katıldık

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, 17 Ocak 2015 tarihinde Türkiye Barolar Birliği'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen 30. Baro Başkanları Toplantısı'na katıldı.

Çanakkale Giresunlular Derneği'nden Baromuzda Ziyaret

27.01.2015 günü Çanakkale Giresunlular Derneği Başkanı Onursal AYDIN ile Dernek Üyeleri Ali Dinçer HIDIMOĞLU ve Av. Sahra Yıldız HIDIMOĞLU, Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU'nu ziyaret etti.

bizden

Av. Mustafa TANRIVERDİ'nin Mutlu Günü

Meslektaşımız Av. Mustafa TANRIVERDİ ve eşi Merve TANRIVERDİ'nin 10.02.2015 günü Giresun Özel Ada Hastanesinde "DORUK BERKAN" adında bir erkek çocuğu dünyaya geldi.

Özgecan ASLAN'ın Katledilmesi ile İlgili Basın Açıklaması

Özgecan ASLAN'ın hunharca katledilmesi nedeniyle Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Komisyonumuz tarafından Basın Açıklaması yapıldı.

Av. Özge ÜSTÜN'ü Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU ve Baro Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av. İlknur CİVELEKOĞLU, Av. Tuncer KORKMAZ, Av. Necmettin KESİK ve Av. Murat BEKTAŞ, yeni büro açan Av. Özge ÜSTÜN'ü ziyaret etti.

Av. Özlem KELEŞ' Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av.Gültekin UZUNALIOĞLU ve Baro Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av. İlknur CİVELEKOĞLU, Av.Tuncer KORKMAZ, Av. Necmettin KESİK ve Av. Murat BEKTAŞ, yeni büro açan Av. Özlem KELEŞ'i ziyaret etti.

bizden

Av. Fatih GÜVEN'i Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av.Gültekin UZUNALIOĞLU ve Baro Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av.İlknur CİVELEKOĞLU, Av.Tuncer KORKMAZ, Av. Necmettin KESİK ve Av. Murat BEKTAŞ, yeni bürosuna taşınan Av. Fatih GÜVEN'i ziyaret etti.

Av. İlkay ÖZDEMİR'i Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av.Gültekin UZUNALIOĞLU ve Baro Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av.İlknur CİVELEKOĞLU ve Av. Murat BEKTAŞ, yeni büro açan Av. İlkay ÖZDEMİR'i ziyaret etti.

Av. Merve Gözde ŞAHİN'i Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av.Gültekin UZUNALIOĞLU ve Baro Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av.İlknur CİVELEKOĞLU ve Av. Murat BEKTAŞ, yeni büro açan Av. Merve Gözde ŞAHİN'i ziyaret etti.

Av. Elvan ŞAHİN ve Av. Eylem SÜRÜCÜ'yü Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av.Gültekin UZUNALIOĞLU ve Baro Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av.İlknur CİVELEKOĞLU ve Av. Murat BEKTAŞ, yeni bürolarına taşınan Av. Elvan ŞAHİN ve Av. Eylem SÜRÜCÜ'yü ziyaret etti.

bizden

Geleneksel Genç Avukatlar Yemeği

Her yıl geleneksel olarak düzenlediğimiz Stajyer Avukatlarımızla kaynaşma yemeği bu kez yeni kurulan Gençlik Komisyonu üyelerinin de katılımıyla 25.02.2015 tarihinde Giresun Ayvasıl Liman Restoran'da düzenlendi.

TBB Baro Başkanları Toplantısına Katıldık

İzmir'de 01.03.2015 tarihinde yapılan Baro Başkanları Toplantısına Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALİOĞLU katıldı.

Çanakkale-Giresun Kardeş Kent Protokolü İmza Törenine Katıldık

Çanakkale ile Giresun'u Kardeş Kent yapan sözleşme, Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALİOĞLU'nun da katıldığı törende, Belediye Başkanları Ülgür Gökhan ve Kerim Aksu tarafından Çanakkale'de imzalandı.

Av. Meral TURAN PERÇİN'in Mutlu Günü

Meslektaşımız Av. Meral TURAN PERÇİN'in 08.02.2015 tarihinde Giresun Özel Ada Hastanesi'nde "İLGAR" adlı bir erkek çocuğu dünyaya geldi.

bizden

Meslektaşımız Av. Ayşegül CEYLAN'ın Mutlu Günü

Meslektaşımız Av. Ayşegül CEYLAN ve eşi Ercan CEYLAN'ın 31.03.2015 günü Giresun Özel Ada Hastanesi'nde "EREN" adında bir erkek çocuğu dünyaya geldi.

Star Gazetesi'ne Kınama

İstanbul Çağlayan Adliyesi'nde Savcı Mehmet Selim KİRAZ'ın ölümüyle sonuçlanan vahim olayı, 01.04.2015 günlü manşetine "AVUKAT TERÖRÜ" başlığı ile taşıyan STAR Gazetesi'ni kınayan açıklama yapıldı.

Savcı Mehmet Selim KİRAZ'ı Anma Törenine Katıldık

Çağlayan Adliyesi'ndeki terör saldırısında yaşamını yitiren Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ için 03.04.2015 günü saat 11.00'da Giresun Merkez Adliyesi önünde düzenlenen törene katılım sağladık.

CHP Merkez İlçe Örgütünden Baromuza Ziyaret

Giresun CHP Merkez İlçe Örgütü, 07.04.2015 günü Baro Başkanımızı ziyaret etti.

Kanal 28 TV'ye Konuk Olduk

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Genel Sekreterimiz Av. Ahmet KÖKSAL ve Yönetim Kurulu Üyemiz Av. Murat BEKTAŞ 07.04.2015 günü KANAL 28 TV'de yayınlanan Gündem Özel adlı programa konuk oldu

Erkan TAN Hakkında Suç Duyurusunda Bulunduk

Giresun Barosu adına Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU tarafından, 02.04.2015 günü saat 17.00'de Beyaz TV'de yayınlanan "Erkan Tan Vakti" adlı programda Avukatları ve Avukatlık mesleğinin onurunu, saygınlığını zedeleyen ve Avukatları zan altında bırakan sözleri nedeniyle Televizyon Programcısı Erkan TAN hakkında Giresun Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Türkiye Adaletini Arıyor Mitingi'ne Katıldık

11.04.2015 günü İzmir'de ikincisi düzenlenen TÜRKİYE ADALETİNİ ARIYOR Mitingi'ne Baromuzu temsilen Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU katıldı.

IV. Genç Avukatlar Kurultayı'na Katıldık

17-18-19 Nisan Tarihleri arasında Amasya Barosu'nun ev sahipliğinde düzenlenen IV. Genç Avukatlar Kurultayı'na Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU ile Gençlik Komisyonundan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi Av. Murat BEKTAŞ, Gençlik Komisyonu Başkanı Av. Demet APAYDIN, Komisyon Başkan Yardımcısı Av. Özlem KELEŞ ve Komisyon Yazmanı Muhammet Ali MACARA'dan oluşan heyet ile katıldık.

bizden

Çocuk Hakları Kurultayı'na katıldık

18-19 Nisan 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen Çocuk Hakları Kurultayı'na Baromuz Çocuk Hakları Komisyonu Üyesi Av. Özge ÜSTÜN katıldı.

Meslekte 40. Yıl Plaketleri

Meslektaşlarımız Av. Rüştü KURT, Zekeriya YÜCESAN, Av. Ahmet NAKİPOĞLU ve Av. Abdülkerim AKPINAR, Türkiye Barolar Birliği (TBB) tarafından hazırlanan Meslekte 40. Yıl Plaketleri'ni TBB Başkanı Av. Prof. Dr. Metin FEYZİOĞLU'nun elinden 22.04.2015 günü Trabzon'da düzenlenen törende aldı.

TBB Baro Başkanları Toplantısına katıldık

11.04.2015 günü İzmir'de ikincisi düzenlenen TÜRKİYE ADALETİNİ ARIYOR Mitingi'ne Baromuzu temsilen Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU katıldı.

Av. Tuncay YAZICIOĞLU 40.yıl plaketini aldı

Trabzon'da düzenlenen törene katılamayıp plaketini alamayan meslektaşımız Av. Tuncay YAZICIOĞLU'ya 40.yıl plaketini Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU verdi.

bizden

Av. Ersin BOZALİ 40. yıl plaketini aldı.

Trabzon'da düzenlenen törene katılamayıp plaketini alamayan meslektaşımız Av. Ersin BOZALİ'ye 40.yıl plaketini Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU verdi.

TÜBAKKOM 12. Dönem Genel Kurulu'na katıldık

Türkiye Barolar Birliği Kadın Hukuku Komisyonu (TÜBAKKOM) 12. Dönem Genel Kurulu Samsun'da yapıldı. 25-26 Nisan 2015 tarihleri arasında Samsun Barosunun ev sahipliğinde düzenlenen Genel Kurula Baromuzu temsilen Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Komisyonu Başkanı Av. S. Şule KARAHASAN ve Komisyon Başkan Yardımcısı Av. Sevil GÖKSÜZOĞLU katıldı.

TBB Kurgusal Duruşma Yarışması'na Katıldık

2-3 Mayıs 2015 tarihlerinde Sinop'ta düzenlenen TBB Kurgusal Duruşma Yarışması'nda Baromuzu, Staj Eğitimi Komisyonu Başkan Yardımcısı Av. Ufuk KILIÇ'ın hazırladığı, Stj. Av. Müge KARAKAYA, Stj. Av. Çiçe Naz KAYA, Stj. Av. Elif ALTIPARMAK ve Stj. Av. Fatih AYDIN'dan oluşan ekibimiz başarıyla temsil etti.

Türkiye Barolar Birliği 33.Olağan Genel Kurulu'na katıldık

16-17 Mayıs 2015 tarihinde Van ilinde yapılan Türkiye Barolar Birliği 33.Olağan Genel Kurulu'na Giresun Barosunu temsilen Baro Başkanımız Av.Gültekin UZUNALIOĞLU,TBB Delegelerimiz Av.Mehmet Ali GÜNEY ile Av.Yalçın ALACA katıldı.

bizden

Av. İlyas SARIOĞLU'nu Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR ve Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. İlknur CİVELEKOĞLU, yeni büro açan Av. İlyas SARIOĞLU'nu ziyaret etti.

Av. Zeynep ARIKOĞLU AYDIN'ı Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR ve Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. İlknur CİVELEKOĞLU, yeni büro açan meslektaşımız Av. Zeynep ARIKOĞLU AYDIN'ı ziyaret etti.

Av. Abdullah DURGUT'u Ziyaret Ettik

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR ve Baro Yönetim Kurulu Üyemiz Av. İlknur CİVELEKOĞLU, yeni büro açan Av. Abdullah DURGUT'u ziyaret etti.

Çanakkale Barosu Başkanı Av. Bülent ŞARLAN Baromuzu Ziyaret Etti

38. Uluslararası Giresun Aksu Festivali'ne katılmak üzere ilimize gelen Kardeş Kent Çanakkale Baro Başkanı Av. Bülent ŞARLAN baromuzu da ziyaret etti.

AB BÖLGELER KOMİTESİ TÜRKİYE ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANI HEINZ LEHMANN, BAROMUZU ZİYARET ETTİ

Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi Türkiye Çalışma Grubu Başkanı Heinz LEHMANN, Giresun Belediye Başkanı Kerim AKSU ve Kadıköy Önceki Belediye Başkanı ve Sosyal Demokrat Belediyeler Birliği Onursal Başkanı Selami ÖZTÜRK ile birlikte Baromuzu ziyaret etti.

Ziyarete Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALİOĞLU'nun yanı sıra Baro Genel Sekreterimiz Av. Ahmet KÖKSAL, Baro Saymanımız Av. Soner KARADEMİR, Baro Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av. Tuncer KORKMAZ, Av. Necmeddin KESİK, Av. İlknur CİVELEKOĞLU, Av. Murat BEKTAŞ da hazır bulundu.

Görüşmede, Türkiye'deki yargı bağımsızlığı ve Baro çalışmaları hakkında karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

ANAYASA MAHKEMESİ'NE BİREYSEL BAŞVURU

Baromuzca düzenlenen ve **Anayasa Mahkemesi Üyesi Prof. Dr. Erdal TERCAN**'ın konuşmacı olarak katıldığı "**Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru**" konulu Seminer Çalışması, 20.12.2014 günü saat 13.30'da Giresun Belediyesi (Yeni) Nikâh Salonu'nda gerçekleştirildi.

Baromuz avukatlarının yanı sıra Ordu Barosu'ndan gelen meslektaşlarımızın da ilgi gösterdiği seminer çalışmasında Anayasa Mahkemesinde bireysel başvuru hakkı, esas ve yöntemlerine ilişkin bilgiler veren Anayasa Mahkemesi Üyesi Prof. Dr. Erdal TERCAN, sunumun ardından da meslektaşların sorularını cevapladı.

Seminer bitiminde Anayasa Mahkemesi Üyesi Prof. Dr. Erdal TERCAN'a Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALİOĞLU tarafından plaket verildi.

AİLE HUKUKU, MAL REJİMLERİ ve HMK UYGULAMASI

31.01.2015 Tarihinde Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur GENÇCAN ve TBB Eğitim Merkezi Kurulu Üyesi Av. Kadri SEPTİOĞLU'nun katılımı ile "Aile Hukuku, Mal Rejimleri ve HMK Uygulaması" konulu Eğitim Semineri düzenlendi.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur GENÇCAN'ın eşsiz anlatımının yanında Giresun ve Ordu Barosuna kayıtlı meslektaşlarımızın yoğun katılımıyla gerçekleştirilen Seminer'de, aile içi şiddet, boşanma, mal rejimlerinin tasfiyesi ve HMK uygulamaları başta olmak üzere birçok güncel konu ele alındı.

Konferans sonunda Ordu Baro Başkanı Av. İlhan KURT tarafından TBB Eğitim Merkezi Kurulu Üyesi Av. Kadri SEPTİOĞLU'na, Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU tarafından da Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur GENÇCAN'a katılım plaketi takdim edildi.

ARSA PAYI KARŞILIĞI İNŞAAT SÖZLEŞMESİ ve KİRA HUKUKU

28.03.2015 Tarihinde TBB Meslek İçi Eğitim Seminerleri kapsamında, Giresun Barosu ve Ordu Barosu'nun katılımlarıyla, İstanbul Barosu Avukatlarından Av. M. Nuri KARAHAN'ın Oturum Başkanı, Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat İNCEOĞLU, MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ekrem KURT ve Kırıkkale Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Turan SAHİN'in konuşmacı olarak yer aldığı, Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi - Kira Hukuku konulu Eğitim Semineri düzenlendi.

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU'nun açılış konuşmasının ardından Oturum Başkanı Av. Nuri KARAHAN oturum şekli ile ilgili bir açıklama yaptı. Ardından Borçlar Kanunundaki önemli değişiklikler MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ekrem KURT tarafından, Kira Hukuku konularında Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat İNCEOĞLU ve son bölümde de Arsa Payı karşılığı inşaat Sözleşmeleri konularında da Kırıkkale Üniversitesi öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Turan SAHİN konuşma yaptılar.

Giresun ve Ordu Barolarına mensup meslektaşlarımızın ilgiyle takip ettikleri seminerin sonunda konuklarımıza Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU ve Ordu Barosu Başkanı Av. İlhan KURT teşekkür konuşmalarının ardından değerli konuklarımıza birer plaket sundular.

Sizin oralarda Karadeniz'in dalgaları
Tuz ve kömür kokar
emek kokar

Bizim oralarda Karadeniz'in dalgaları
Tuz ve fındık kokar
emek kokar

Öyle ise;
emekten yana konuşalım seninle
Yalnızca emekten yana

Emekten yana konuşmanın faturası
Ağır geliyor insana
Tüm engellere, engellemelere karşı
emekten yana konuşalım seninle
Yalnızca emekten yana

[Ankara, 1988]

Av. Mehmet Haşim YANIK

Sportif Etkinliklerimiz

Bowling

Geleneksel hale gelen Giresun Barosu Bowling Turnuvası 28.01.2015 tarihinde CarrefourAyzi Bowling Salonunda gerçekleştirildi. Meslektaşlarımız ve yakınlarının yoğun ilgi gösterdiği turnuvaya 8 takım katıldı.

Finalde rakiplerini geride bırakan Av. Soner KARADEMİR, Serpil KARADEMİR, Av. Necmeddin KESİK, Av. Sinan BAYRAM ve Av. Çağatay KINALI'ndan oluşan takım şampiyon oldu.

Halı Saha Turnuvası

Batlama Halı Saha Futbol Tesislerinde yapılan final maçında Stajyer Avukat Meslektaşlarımızdan oluşan Şuça Sürüklenen Çocuklar, Süperbahisçiler takımı karşı karşıya geldi. Baro Başkan Yardımcısı Av. Uğur KÖSE önderliğinde tüm maçlarına iddialı olarak başlayan "Süperbahisçiler" genç ve dinamik rakibine direnemeyerek 11-3 yenilirken, tüm bahisçileri yatırdı. Av. Uğur KÖSE ise, kaçırdığı gollerle saç baş yoldurdu.

Karadeniz Baroları Futbol Turnuvası

22-26 Nisan 2015 tarihleri arasında Trabzon'da Karadeniz Baroları Futbol Turnuvasına katılan ekibimiz Düzce ve Erzincan Baroları ile birlikte A Grubunda yer aldı. Grup maçlarında Düzce Barosu'nu Mustafa Koca ve Av. Sinan Bayram'ın golleri ile 2-1 mağlup eden takımımız grubun ikinci maçında ise Erzincan Barosu'nu Av. Sinan Bayram, Av. Tezcan Sürücü, Av. Mehmet Kurt, Stj. Av. Cihat Bayram ve Av. Sedat Gör'ün penaltıdan attığı gollerle 5-0 yenerek yarı finale yükseldi.

Yarı final maçında ev sahibi Trabzon Barosu ile karşılaşan takımımız ilk yarısını 1-0 geride tamamladığı maçın ikinci yarısına hakem üçlüsünün çıkmaması nedeniyle tamamlanamayan maçta ilginç

bir disiplin kurulu kararıyla 3-0 hükmen mağlup sayılarak final şansını kaybetti.

3.lük-4.lük maçında ise kardeş baromuz Amasya Barosu ile karşılaşacak olan ekibimiz maça çıkmayarak turnuvaya veda etti.

Öncelikli olarak Amasya Baro Başkanı Av. Ahmet Melik DERİNDERE ve final şansını penaltılarla kaybederek üçüncü olan Amasya Barosu takımını, oyuncumuzun turnuvaya yetişmesinde yardımcı olan Kastamonu Baro Başkanı Av. Mehmet ÇİFTÇİ ve finale adını yazdıran Kastamonu Barosu takımını yürekten kutlarız.

Son olarak katkılarından dolayı Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU ve Yönetim Kuruluna, Teknik Direktörümüz Ali Şahin'e ve başta kaptan Av. Uğur AKSU olmak üzere tüm oyuncularımıza, Spor Komisyonu Başkanımız Av. M. Bahadır Akçay'a teşekkürlerimizi sunarız.

5 nisan avukatlar günü

AVUKATLAR HAFTASI ETKİNLİKLERİ

Avukatlar Haftası bu yıl da Baromuzda çeşitli etkinliklerle kutlandı. Avukatlar haftası kapsamında Halı Saha ve Bowling turnuvası düzenlenirken 4 Nisan 2015 günü Hotel New Jasmin'de Avukatlar Günü Balosu düzenlendi.

Sunuculuğunu Av. Demet APAYDIN ve Av. Alper AKDEMİR'in üstlendiği baloda, halı saha turnuvasında şampiyon olan Av. Ufuk KILIÇ, Stj. Av. Fatih AYDIN, Stj. Av. Uğur KÜÇÜKAYDIN ve Stj. Av. Kemal GÜN'den oluşan "Suça Sürüklenen Çocuklar" takımını ödülünü Adalet Komisyonu ve Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Hâkim Hülya ESKİÇIRAK elinden alırken, bowling turnuvasında şampiyon olan Av. Soner KARADEMİR ve

Serpil KARADEMİR, Av. Necmeddin KESİK ve Av. Çağatay KINALI'dan oluşan ekip ise ödülünü 2.Asliye Hukuk Mahkemesi Hakimi Zafer GÜLMÜŞ'ün elinden aldı.

Yine meslekte 25.yılıni dolduran meslektaşlarımız Av. Yalçın ALACA ve Av. Mehmet MACUN ise plaketteğini Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALIOĞLU'nun elinden aldı.

5 nisan avukatlar günü

Avukatlar Haftası etkinlikleri kapsamında 06.04.2015 günü saat 11.00'da Valilik Atatürk Anıtı önünde tören düzenlendi. Törene, son günlerde yaşananlar nedeniyle Avukatlara destek vermek amacıyla Giresun Belediye Başkanımız Kerim AKSU da katıldı.

Sunuculuğunu Av. Tuba KARAKAYA'nın yaptığı törende, Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı'nın ardından Baro Başkanımız Av.Gültekin UZUNALIOĞLU bir konuşma yaptı. Baro Başkanımız konuşmasında özetle;

"5 Nisan, hukuksuzluklara karşı duran, kendini hakkaniyete adayan, eşitlik, özgürlük ve barış için mücadele eden, her koşulda yargının ve cüppelerinin onurlarını koruyan, ömürlerini hukuka adayan adalet savaşçıları Avukatların Günü. Tüm meslektaşlarımın Avukatlar Günü'nü

kutluyorum.

Son günlerde şehit Savcımız Mehmet Selim Kiraz'ın ölümü ile sonuçlanan terör olayından sonra tamamen yalan ve yanlış algı yaratılarak, olayın Avukatlarla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen olayın sorumlusu olarak Avukatlar hedef tahtasına yerleştirilmiştir.

Öncelikle bir kez daha Meslektaşımız İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz'a Allah'tan rahmet, ailesine, yakınlarına ve yargı mensuplarımıza başsağlığı diliyoruz. Terörü şiddetle kınıyor ve lânetliyoruz.

Bizler adliyelere Avukatlık kimliğimizi sisteme okutarak elektronik kapıdan girmemize rağmen, sanki sırtında avukatlık cübbesi olan herkesin kapıdan sorgusuz sualsiz elini kolunu sallayarak girdiği algısının yaratılması, olayın nedeninin buna indirgenmesi ve bu algı üzerinden Avukatların adliye girişlerinde sıkıca aranmasının gündeme getirilmesi bizleri son derece yaralamıştır. Olayın failleri Avukatlar olmadığı gibi kamera görüntülerinden de failerin Avukat cübbesi dahi giymedikleri görülmektedir.

Adliyelerde güvenlik açığının sebebi olarak Avukatlar gösterilemez, Avukatlara potansiyel suçlu muamelesi yapılamaz. Aynı adliyede bir Hakîmin katibesinin başına silah dayayarak saatlerce rehin almasını ne çabuk unuttunuz? Kaldı ki kişilerin yaptığı asla bir mesleğe maledilemez.

Devletin Hakimi, Cumhuriyetin Savcısı, Vatandaşın da Avukatı vardır. Eğer üç unsur eşit koşullarda çalışmazsa, bunlardan birini baskılamaya kalkarsanız, devlet, hukuk devleti olmaz. Hakim, Savcı ve Avukatlar olarak yargının kurucu unsurlarıyız. Savunma makamını oluşturan Avukatlar olarak yargıda vatandaşın temsilcileriyiz. Avukatlara yapılan baskı, vatandaşın hak arama özgürlüğüne yapılan baskıdır. Adliyeler biz Avukatların iş yerleridir. Güvenliğimizin sağlanmasını biz de talep ediyoruz. Avukatlara, meslek itibarını zedeleyici, meslek sırrına zarar veren, baskı ve yıldırma amaçlı hiçbir işlem yapılamaz. Adliyelerdeki güvenlik zaafı, akıl ve hukuk dışı dayatmalarla değil, ancak Baro Başkanları, Başsavcılar ve Adalet Komisyonu Başkanlarının bir araya gelmesiyle oluşacak ortak akılla çözülebilir. Bizler, ne farklı muamele, ne de imtiyaz istiyoruz. İstedğimiz Avukatın "sır saklama yükümlülüğü" ve vatandaşın "hak arama özgürlüğü" gereği Avukatlara tanınmış yasalarla korunan bu evrensel hakkımızın gasp edilmemesidir.

Kabul etseniz de kabul etmeseniz de, Adliyelerden bizleri atamazsınız. Biz Avukatlar olmazsak, gerçek yargı olmaz, hukuk devleti olmaz.

Mevkidaşım ve Aziz Dostum İstanbul Baro Başkanı Av.Ümit KOCASAKAL ve Avukatların polis kalkanları ile Çağlayan Adliyesi'nden dışarı atılmasını dehşetle izledik. Avukatları adliyeden atan zihniyeti şiddetle kınıyoruz ve Avukatların bir gün herkese lazım olacağını bir kez daha haykırıyoruz.

Çok Değerli Meslektaşlarım, Sevgili Basın Mensupları;

Bu kargaşa arasında, kamuoyunda "iç güvenlik yasası" olarak bilinen ve tasarı halinde iken geri çekilmesi için eylemler yaptığımız bu yasa, ne yazık ki onaylanıp yürürlüğe girdi. Bu yasa ile hukuk devletinden polis devletine

5 nisan avukatlar günü

doğru geçiş yaptık. Artık bundan sonra polisin silah kullanma yetkisi genişledi. Savcı kararı olmadan polisin gözaltı yapabilmesi, hakim ve savcı kararı olmadan arama yapılması mümkün hale geldi. Vali ve Kaymakamlarımız Cumhuriyet Savcısının adli yetkisine ortak olarak yargısal faaliyet olan adli kolluğa suç soruşturmasına ilişkin talimat verme yetkisine sahip oldu.

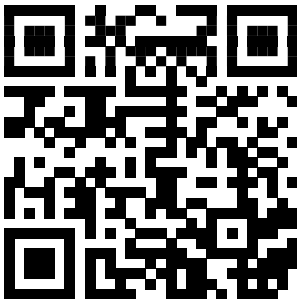
Yine daha önce ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarına çarptırılmış ve yıllarca hapislerde kalmış 236 Balyoz davası sanığına "bizi birileri aldattı, suçunuz yokmuş" deyip beraat kararları verildi.

Geldiğimiz nokta bu. Vatandaşın yargıya güveni kalmamıştır. Vatandaş yargı mensupları arasında "hükümetçi mi, cemaatçi mi" ayrışmasını sorma noktasına gelmiştir.

Demokrasiye olan sarsılmaz inancımızın biçimlendirdiği "milli iradeye saygı" tüm yaklaşımlarımızın temelini oluşturmaktadır. Bununla birlikte, aynı kavramın doğal uzantısı olan "kuvvetler ayrılığı" ilkesinin yok edilmeye çalışılmasının, egemenliğin kullanımında ülkemizi tehlikeli bir boyuta sürüklediğini gözlüyoruz. Ülkemizin hukuk tarihini yazan Avukatlar olarak diyoruz ki, tarih örnekleriyle doludur ki kimsenin yargısı, kimseyi kurtarmaya yetmemiştir."

"HERKES İÇİN ADALET, ADALET İÇİN AVUKAT" düsturu ile hepimize sevgi ve saygılarımı sunuyorum." Dedi Törenin ardından Giresun Belediye Başkanı Kerim AKSU, Giresun Cumhuriyet Başsavcısı Ömer KARIŞIT, Giresun Adalet Komisyonu ve Giresun Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Hülya ESKİÇIRAK, Giresun Adliyesi'nde Görev Yapan Hakim ve Savcılar, Giresun İl Emniyet Müdürü Uğur ÖZTÜRK, makamında Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALİOĞLU'nu ziyaret ederek Avukatlar Günümüzü kutladı.

Ayrıca Avukatlar Günü Balosuna katılmadığı için plaketini alamayan Av. İlhan AYHAN'a da 25. yıl plaketi Baro Başkanı Av. Gültekin UZUNALİOĞLU tarafından verildi.

Baro Başkanımız Av. Gültekin UZUNALİOĞLU'nun yukarıda yaptığı konuşmasını bu QR kodunu mobil cihazınızdan okutarak izleyebilirsiniz.

“KUZZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ”

Baromuzca düzenlenen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gezisi, 23-25 Ocak 2015 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Meslektaşlarımız, eşleri ve yakınlarının katılımıyla düzenlenen gezimizde, Girne, Boğaz Şehitliği, Güzelyurt, Karaoğlanoğlu Çıkarma Plajı başta olmak üzere önemli tarihi ve turistik bölgeleri gezen gezi kafilesi, güzel anılarla birlikte 25 Ocak akşamı ilimize döndüler.

kanun teklifi hakkında görüşümüz

SAYI : 2015 /
İLGİ : 06.02.2015 Tarih ve 214290 Sayılı Yazınız.
KONU : İnsan Zararları Mahkemeleri Kanun Teklifi Hk.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞI'NA ANKARA

İlgi yazınızda bahsi geçen “askeri, idari ve adli yargı alanına giren her türlü insan zararlarına ilişkin dava ve işleri görmek üzere insan zararları mahkemelerinin kurulmasına ilişkin kanun teklifi” ile ilgili olarak;

1. Teklif edilen kanunun, **teorik açıdan** bir uzman mahkeme olarak kurulmasının yararlı olacağı, bu sayede gerek davaların sonuçlanmasının hızlanacağı, gerekse uygulama birliğinin oluşacağı, bunun da hukukun nihai amacı olan 'adalet'e erişimi kolaylaştıracağı **müşahede edilmekle / savunulmakla birlikte,**

2. **Uygulama düşünüldüğünde,** uzman mahkemelerin kuruluşunun bugüne kadar sadece belli nüfusu aşan il merkezlerinde gerçekleşebildiği, örneğin Giresun İli'nde (iş, ticaret, tüketici vs dahil) hiçbir uzman mahkemenin kurulmadığı, yine Giresun İli'nde ayrı bir iş mahkemesi olmamakla birlikte ayrı bir iş hakiminin dahi daha bir-iki yıl önce atandığı, ilçelerde ve Giresun gibi küçük illerde uzman mahkeme alanına giren tüm davaların mevcut asliye hukuk mahkemelerince yürütüldüğü, dolayısıyla yeni bir uzman mahkeme kurulması halinde yine Giresun gibi küçük illerde ve ilçelerin neredeyse tamamında asliye hukuk mahkemelerinin bu işlevi göreceği, bunun da amaçlanan yararı sağlamak bir yana tam tersine uzman olmayan mahkemelerce karar verileceği, asliye hukuk mahkemelerinin zaten diğer sıfatlarla (iş, ticaret, tüketici vs) davalara bakması nedeniyle artan iş yükünü daha da arttıracığı, dolayısıyla bugüne kadar gerek askeri gerekse idari yargıda oluşan uzmanlığın da (yeni uzmanlık oluşmadan) tümüyle ortadan kalkacağı, **bu teklifin tek başına yasalaşması durumunda amaçlananın tersine bir sonuç doğuracağı, bu nedenle öncelikle diğer uzmanlık (iş, ticaret, tüketici vs) mahkemelerinin oluşturulması için gerekli alt yapının oluşturulması gerektiği, ancak bundan sonra bu kanun teklifinin değerlendirilebileceği kanaat ve sonucuna varılmıştır.**

Bilgilerinize arz/rica ederim.16.03.2015.

Av. Gültekin UZUNALIOĞLU
Baro Başkanı

MAKUL ŞÜPHE HUKUK DEVLETİNDE MAKUL DEĞİLDİR

Kamuoyunda “yargı paketi” olarak adlandırılan, 02.12.2014 tarihinde TBMM' de kabul edilen 6572 Sayılı Yasa ile getirilen birçok düzenleme tamamen hukuk devleti ilkelerine aykırıdır.

Bu yasa ile yargı dizaynedilmeye çalışılmakta, Yargıtay ve Danıştay'da siyasi iktidarın etkinliğini artıracak birçok değişiklikler yapılmaktadır.

17 Aralık sürecinde getirilen 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 116 ncı maddesinde yer alan “somut delillere dayalı kuvvetli şüphe” ibaresi “makul şüphe” şeklinde değiştirilmiştir. Artık “makul şüphe” ile insanların özgürlüğü kısıtlanabilecek, arama,gözetim, hatta tutuklama mümkün olacaktır.Bu gidiş çok tehlikeli gidiştir. Hiçbir hukuk devletinde “makul şüphe” ile insanların özgürlüğü asla ve asla kısıtlanamaz. “Makul şüphe” kavramı kişiden kişiye değişen ve herkesin dünya görüşüne göre değişebilen kavramdır. “Makul şüphe” kavramı getirilerek insanların somut delillere dayanmadan keyfi olarak özgürlüğünün kısıtlanması toplum üzerinde korku yaratmaktadır. Hukuk devletinde “makul şüphe” kavramı makul değildir.

Yine bu yasayla Avukatların dosya inceleme hakları kısıtlanmaktadır. Yargılamada vatandaş temsil eden savunma makamında bulunan avukatların dosya inceleme hakkının kısıtlanması vatandaşın özgürlüğüne vurulmuş bir darbedir. Özgürlüğü kısıtlanan vatandaşın Avukatının dosyayı inceleyememesi, evrensel hukuk kurallarına aykırı olduğu gibi hukuk devletinde rastlanırl bir durum değildir. İddia makamının elinde olan dosya, savunma makamından kaçırılacak ve “silahların eşitliği” prensibi dediğimiz kural hiçe sayılacak, ondan sonra da hukuk devletinden bahsedilecek. Bu mümkün olamaz. Avukatların dosya inceleme yetkilerinin kısıtlanmasını kabul etmiyoruz. Bu tür uygulamaların ancak ve ancak totaliter rejimlerde olabileceğini düşünüyoruz.

Ayrıca Adli Yıl Açılış Törenlerinin kaldırılması düzenlemesi de tamamen savunma makamını temsil eden Avukatların Başkanı'nın konuşmasının engellenmesi içindir. Bunlar hukuk devletinde olmaması gereken uygulamalardır.

Bu yasal düzenlemeler, hukuk devletinin ruhuna aykırı olduğundan, bu düzenlemeleri doğru bulmuyoruz ve tüm yetkilileri bu düzenlemeleri geri almaya çağırıyoruz.

Av.Gültekin UZUNALIOĞLU
GİRESUN BARO BAŞKANI

“İÇ GÜVENLİK PAKETİ” POLİS DEVLETİ YARATIR

TBMM'nin gündeminde bulunan kamuoyunda “iç güvenlik paketi” olarak bilinen yasa tasarısı ile Polis Devleti yaratılmak istenmektedir. Böyle bir yasa tasarısı, Hukuk Devleti anlayışına tamamen aykırıdır. Tasarıdaki polisin silah kullanma yetkisinin genişletilmesinden, savcı kararı olmadan polisin gözaltı yapabilmesine, hâkim ya da savcı kararı olmaksızın arama yapılabilmesine, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde atkı, gaz maskesi gibi eşyalar kullananlara getirilen ağır cezalara kadar birçok hüküm, Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Sözde güvenlik adı altında, temel özgürlükler ortadan kaldırılmaktadır. Kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı yok edilmektedir.

Mevcut yasal mevzuatımıza göre, kişilerin üstünün ve eşyalarının aranabilmesi için kural olarak hâkim kararı, gecikmesinde sakınca olan hallerde ise savcı kararı aranmaktadır. Ancak, söz konusu yasa tasarısı yasalırsa, hâkim yada savcı kararı olmaksızın kolluk amirinin emri ile arama yapılabilecektir. Bu, keyfi aramaların önünü açmaktan başka bir şey değildir. Diğer yandan, yine yasal mevzuatımıza göre, kişileri gözaltına alma yetkisi savcılara aittir. Ne var ki, iç güvenlik paketinde öngörülen tasarıya göre, bu yetki savcılara ait olmaktan çıkarılmaktadır. Böylece, suçüstü hallerinde 24 saate kadar, toplumsal olaylarda ise 48 saate kadar, kolluk amirine kişileri gözaltına alabilme yetkisi tanınması öngörülmektedir. Öte yandan temel hak ve özgürlükleri kısıtlama konusunda mülki idare amirlerine de yetki verilmektedir. Bu yolla mülki idare amiri Cumhuriyet Savcısının adli yetkisine ortak olarak adli kolluğa suç soruşturmasına ilişkin talimat verme yetkisine sahip olmaktadır. Oysa suç soruşturması ve suçun aydınlatılması yargısal faaliyettir ve bu yetkilerin sadece yargı makamlarınca kullanılması gerekmektedir. Diğer yandan Mülki Amirlerin almış olduğu kararlara uymayanlar hakkında 1 yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir. Böylece suç ve “cezaların kanuniliği” ilkesi hiçe sayılmakta, mülki amirlere suç yaratma yetkisi tanınmakta ve yargı erkinin elinde olan yetki gasp edilerek Anayasaya açıkça aykırı bir düzenlemeye gidilmektedir. Dolayısıyla “kuvvetler ayrılığı” ve “hukuk devleti” ilkeleri de açıkça çiğnenmektedir. Öngörülen düzenleme ile kolluğun silah kullanımı kolaylaştırılmakta ve orantısız güç kullanımına yasal zemin oluşturulmaktadır. Böylece vatandaşın yaşam hakkını hedef alan ve kolluk kuvvetince uygulanan müdahalelerin sınırı belirsiz bir şekilde genişlemektedir.

Bu yasa tasarısı ile her türlü toplantı ve gösteri yapma özgürlüğü yok edilmeye çalışılmaktadır.

Bu tasarı yasalırsa, toplumda kişilerin hukuk güvenliği ve özgürlüğü keyfiliğe terk edilecektir.

İç güvenlik paketi, Anayasamıza, kişi temel hak ve özgürlüklerine aykırı olup totaliter devlet özleminin bir ürünüdür. Bu yasa tasarısının özlediğimiz hukuk devletini yok edeceğinden, derhal geri çekilmesini istiyoruz.

uluslararası sözleşmeler

167 VE 176 NO'LU ILO SÖZLEŞMELERİ TBMM TARAFINDAN ONAYLANDI

29 Kasım 2014 CUMARTESİ

Resmî Gazete

Sayı : 29190

KANUN

167 SAYILI İNŞAAT İŞLERİNDE GÜVENLİK VE SAĞLIK SÖZLEŞMESİNİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN

Kanun No. 6571

Kabul Tarihi: 20/11/2014

MADDE 1 – (1) Uluslararası Çalışma Örgütünün 1988 yılında yapılan 75 inci Uluslararası Çalışma Konferansında kabul edilen “167 Sayılı İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi”nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

12 Aralık 2014 Cuma

Resmî Gazete

Sayı : 29203

KANUN

176 SAYILI İNŞAAT İŞLERİNDE GÜVENLİK VE SAĞLIK SÖZLEŞMESİNİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN

Kanun No. 6580

Kabul Tarihi: 04/12/2014

MADDE 1 – (1) Uluslararası Çalışma Örgütü Genel Konferansının 1995 yılında Cenevre’de yapılan 82 nci Oturumunda kabul edilen “176 Sayılı Maden İşyerlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi”nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

KARADENİZ BÖLGESİ BARO BAŞKANLARI GİRESUN TOPLANTISI SONUÇ BİLDİRİSİ

Giresun, Bolu, Amasya, Tokat, Samsun, Trabzon, Düzce, Karabük, Ordu, Artvin, Kastamonu, Sinop, Bartın, Zonguldak, Rize, Gümüşhane-Bayburt Baro Başkanları olarak Giresun Barosu'nun ev sahipliğinde 14.02.2015 tarihinde gerçekleştirdiğimiz toplantıda benimsenen ve kabul edilen aşağıdaki metni sonuç bildirgesi olarak kamuoyu ile paylaşırız :

1. Kamuoyunda "İç Güvenlik Paketi" olarak anılan, Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanun ve KHK'lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı toplantımızda ele alınmış, Tasarı Temel Hak ve Özgürlükler ile Ceza Muhakemesi Hukuku açısından değerlendirilmiştir.

Tasarı ile kolluğa temel hak ve özgürlüklere doğrudan müdahale niteliğini taşıyan yetkiler tanınmaktadır. Bu yetkiler, Hukuk Devletinde kabul edilemeyecek nitelikte olup, yargı görevinin bir kısmının kolluk güçlerine ve idareye devrini içermektedir.

Arama, el koyma, gözaltına alma, uzaklaştırma gibi doğrudan insan özgürlüğünü ilgilendiren ve gerçekte Adli Mercilerin görev ve yetki alanına giren CMK.da sayılı önlemlerin doğrudan kolluk kuvvetlerine bırakılarak suç ve suçlunun takibi ile suçun nitelenmesi konusunda hukukçu olmayan idari birimlerin (vali, kaymakam ve kolluk amiri) yetkilendirilerek Cumhuriyet Savcısının ve Yargının işlevsiz hale gelmesine neden olacak, bunun sonucu olarak da hukuk devleti ve demokratik hukuk anlayışı olan "kuvvetler ayrılığı" ilkesine aykırılık teşkil edecektir.

Yine aynı şekilde bir şüphelinin 48 saate kadar yargıya haber vermeksizin gözaltında tutulabilmesinin mümkün hale getirilmesi, bu süre içinde avukata erişimin dahi kısıtlanarak adil yargılanma hakkının engellenmesi, polise orantısız güç kullanma yetkisi anlamına gelecek silah kullanma yetkisi gibi haklar tanınması da demokratik hukuk devleti anlayışı ile bağdaşmadığı gibi yürütmenin yargının önüne geçmesi yolunu açmaktadır. Bu tasarının geri çekilmesi ülkemiz için gerekli ve elzemdir.

2. Bakanlar Kurulu tarafından, TBMM ye sunulan YABANCI İSTİHDAMI KANUN TASARISININ mevcut hali ile yasalaşması halinde, ülkemizde esasen birçok sorunla boğuşan başta Avukatlık mesleği ile tüm meslekleri ciddi sıkıntıya düşürecek, zaten mevcut olan istihdam sorununun tahammül edilmez boyutlara ulaşmasına neden olacaktır.

Özellikle, savunma mesleğinin rekabet amacıyla yabancı avukatlık bürolarına açılması zaten sayısal olarak ihtiyaçtan fazla olan avukatlık mesleğini taşeronlaştıracak, bağlı olarak çalışan avukat sayısını artıracak ve avukatlık mesleğinin bağımsızlığını da ortadan kaldıracaktır.

3. Mesleğin sorunlarının ve çözüm yollarının ortaya konulduğu TBB çalışmaları ile Avukatlık Yasa tasarısı ve başta avukatlık sınavı ve stajı ile ilgili geçmişte alınan ilke kararlarının hayata geçmesi ve yasalaşması için gerekli girişimler kararlılıkla sürdürülecektir.

4. Ayrıca Mersin'de Özgecan Aslan'ın kabul edilemez bir şekilde ve vahşice öldürülmesini şiddetle kınıyoruz.

Saygılarımızla.

yüksek mahkeme kararı - mesleki mazeret dilekçesi

T.C.
YARGITAY
3. Hukuk Dairesi

ESAS NO : 2014/6674
KARAR NO: 2014/14531

YARGITAY İLAMI

AVUKATIN HAKLI SEBEBE DAYANAN MAZERET DİLEKÇESİNİN KABULÜ (Mazeretin Kabul Edilmesi Gerektiği - Avukatın Dilekçesinde Mazeretinin Dayanaklarını Gösterdiği/Davanın Açılmamış Sayılması İçin Yasal Koşulların Oluşmadığı ve Yargılamaya Devam Edileceği)

AVUKATIN MESLEKİ MAZERET DİLEKÇESİ (Dayanakları Gösterildiğinde Talebinin Kabulüne Karar Verileceği/Davanın Açılmamış Sayılması İçin Gerekli Yasal Koşulların Oluşmadığı - Vekilin Mahkeme Adı ve Esas Numaralarını Da Açıklayarak Yedi Ayrı Dava Dosyasının Duruşması Nedeniyle Oturuma Katılamayacağını Belirttiği)

MAHKEMEYE SUNULAN MAZERET DİLEKÇESİ (Haklı Sebebe Dayanması Halinde Hâkimin Mazereti Kabul Etmesi Gerektiği - Avukatın Dilekçesinde Mazeretinin Dayanaklarını Gösterdiği/Davanın Açılmamış Sayılması İçin Yasal Koşulların Oluşmadığı Yargılamaya Devam Edileceği)

DAVANIN AÇILMAMIŞ SAYILMASI (Mahkemece Davacı Vekilinin Mazeret Dilekçesi Göndererek Oturuma Katılmadığı Dilekçedeki Talebinin Yerinde Görülmediği Gerekçesiyle - Avukat Dilekçesinde Mazeretinin Dayanaklarını Gösterdiğinden Kabulüne Karar Verilmesi Gerektiği/Davanın Açılmamış Sayılması İçin Yasal Koşulların Oluşmadığı)

DURUŞMAYA KATILAMAMA / MAZERET DİLEKÇESİ (Dilekçede Dayanakları Gösterdiğinde Kabulüne Karar Verilmesi Gerektiği/Davanın Açılmamış Sayılması İçin Yasal Koşulların Oluşmadığı - Vekilin Mahkeme Adı ve Esas Numaralarını da Açıklayarak Yedi Ayrı Dava Dosyasının Duruşması Nedeniyle Oturuma Katılamayacağını Belirttiği)

6100/m. 150, 320

ÖZET : Mahkemece, davacı vekilinin mazeret dilekçesi göndererek oturuma katılmadığı, dilekçedeki mazeret talebinin yerinde görülmediği gerekçesiyle davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Davacı vekili mahkeme adı ve esas numaralarını da açıklayarak, yedi ayrı dava dosyasının duruşması nedeniyle oturuma katılamayacağını belirterek mesleki mazeretinin kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

Mazeretin haklı sebebe dayanması halinde, hâkimin mazereti kabul etmesi gerekmektedir.

yüksek mahkeme kararı - mesleki mazeret dilekçesi

Davacı vekilinin mazeret dilekçesinde, mazeretinin dayanakları gösterildiğinden mazeret talebinin kabulüne karar verilmelidir. Davanın açılmamış sayılması için gerekli yasal koşullar oluşmamıştır, yargılamaya devam edilmesi gerekir

DAVA : Taraflar arasında görülen yardım nafakası davasının yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, müvekkilinin davalının oğlu olduğunu, müvekkilinin eğitimine devam ettiğini öne sürerek aylık 1.500 TL yardım nafakasının tahsiline karar verilmesini talep vedava etmiştir.

Davalı vekili, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, dosya kapsamına göre, davanın taraflarca takip edilmemesi nedeniyle 20/12/2012 tarihinde dosyanın yenileninceye kadar işlem den kaldırılmasına karar verildiği, davacı tarafca dosyanın yenilenmesi sonrasında yapılan yargılama sırasında davacı vekilinin mazeret dilekçesi göndererek 23/05/2013 tarihli oturuma katılmadığı, davacı vekilinin dilekçedeki mazeret talebinin yerinde görülmediği gerekçesiyle 6100 sayılı HMK'nun 150. ve 320/4.maddeleri gereğince davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

HMK.nun 150/1.maddesine göre; usulüne uygun biçimde çağrıldıkları halde, davanın taraflarından her ikisi de duruşmaya gelmezse, mahkeme, dava yenileninceye kadar dava dosyanın işlem den kaldırılmasına karar verir. Duruşmaya gelmeyen taraflardan biri, mahkemeye bir mazeret dilekçesi göndermiş ise bakılır: Mahkeme özürü yerinde görerek kabulüne karar verirse, yeni bir duruşma günü belirleyerek tarafların bu duruşmaya davet edilmelerine karar verir.

Diğer bir anlatımla, dava dosyasının işlem den kaldırılmasına karar veremez. Öte yandan, dosyanın işlem den kaldırılmasına karar verilmiş olması halinde, taraflardan biri, davayı işlem den kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay içinde yenileyebilir. Yenileme talebinde bulunan tarafın verdiği yenileme dilekçesi, duruşma gün, saat ve yeri ile birlikte taraflara tebliğ edilir (HMK. md.150/4).

Somut olaya gelince, davacı vekili mahkeme adı ve esas numaralarını da açıklayarak, yedi ayrı dava dosyasının duruşması nedeniyle 23/05/2013 tarihli oturuma katılamayacağını belirterek mesleki mazeretinin kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece davacı vekilinin mazeret dilekçesinin reddi ile davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir. Mazeretin haklı sebebe dayanması halinde, hâkimin mazereti kabul etmesi gerekmektedir. Davacı vekilinin mazeret dilekçesinde, mazeretinin dayanakları gösterildiğinden mazeret talebinin kabulüne karar verilmelidir.

yüksek mahkeme kararı - mesleki mazeret dilekçesi

Buna göre mahkemece; davanın açılmamış sayılması için gerekli yasal koşulların oluşmadığı gözetilerek, yargılamaya devam edilmesi gerekirken, yanılığılı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmiş olması doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir. Bu itibarla yukarıda açıklanan esaslar göz önünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz,

SONUÇ : Temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde olduğundan kabulü ile hükmün HUMK.nun 428.maddesi gereğince BOZULMASINA ve peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edene iadesine, 06.11.2014 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

T.C.
YARGITAY
17. Hukuk Dairesi

ESAS NO : 2013/7478
KARAR NO: 2014/7401

Y A R G I T A Y İ L A M I

MAHKEMESİ : Şebinkarahisar Sulh Hukuk Mahkemesi
TARİHİ : 20/04/2012
NUMARASI : 2010/260 - 2012/77
DAVACI :
DAVALI :

Taraflar arasındaki rücu tazminat istemine ilişkin davanın yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davalı tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

-K A R A R-

Davacı vekili müvekkili nezdinde trafik sigortalı aracın davalı tarafından yetersiz sürücü belgesi ile kullanılması sırasında meydana gelen kazada hayatını kaybeden kişinin yakınlarına tazminat ödendiğini, ödenen tazminatın rücu tahsili için başlatılan icra takibinin davalının haksız itirazı ile durduğunu ileri sürerek itirazın iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece iddia, savunma ve benimsenen bilirkişi raporuna göre davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı tarafından temyiz edilmiştir.

1- Dava, trafik sigortası tarafından ödenen tazminatın rücu tahsili istemine ilişkin itirazın iptali davasıdır. Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları B.4.c maddesi uyarınca, aracın Karayolları Trafik Kanunu hükümlerine göre gereken ehliyetnameye sahip olmayan kişiler tarafından kullanılması sırasında doğan zarar nedeniyle yapılan ödemenin sigorta ettirenden rücu talep edilebileceği düzenlenmiş olup, bu düzenleme karşısında, sigorta şirketi, sözleşmenin akidi olmayan araç sürücüsü davalıdan rücu tazminat talep edemez. Mahkemece anılan husus göz ardı edilerek, davalı sürücü yönünden davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamıştır.

2- Bozma neden ve şekline göre davalı vekilinin diğer temyiz itirazlarının bu aşamada incelemesinde gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda 1 numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı'un temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün **BOZULMASINA**, 2 numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı'un diğer temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalıya geri verilmesine 9.5.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
A.Velioğlu	A.Ş. Sertkaya	H. Yıldırım	E.S. Baydar	S.Kul

yüksek mahkeme kararı - hakem heyetine başvuru şartı

**T. C.
YARGITAY
ONÜÇÜNCÜ HUKUK DAİRESİ**

**ESAS : 2015/10571
KARAR : 2015/8738
TARİH : 18.03.2015**

ÖZET : 22.04.2015 tarihinde <http://haber.star.com.tr>'de; "Yargıtay'dan tüketiciye 'icra' müjdesi! Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin aldığı içtihat değişikliği kararı ile şirketler 3 bin 300 TL'nin altındaki borçlar için hemen icra takibi başlatamayacak. Şirketlerin ilk olarak tüketici hakem heyetine gitmesini öngören karardan en çok telekomünikasyon, enerji ve bankacılık sektörleri etkilenecek" şeklinde yer alan habere ilişkin Yargıtay Kararı.

(6502 s. Tüketicinin Korunması Kanunu -Yeni- m. 68, 70) (4077 s. TKHK m. 22)

Taraflar arasındaki alacak davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı avukatınca temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği konuşulup düşünüldü.

KARAR

Davacı, davalıyla konut kredisine ilişkin sözleşme imzalandığını, davalının kredi kullanımı öncesinde ödediği 850 TL ipotek tesis ve ekspertiz ücretinin tahsili için icra takibi yaptığını, itiraz üzerine davalının Şanlıurfa Tüketici Sorunları Hakem Heyetine başvurarak itirazın iptalini istediğini, Tüketici Sorunları Hakem Heyetinin 21.04.2014 tarih ve 2013/1751 sayılı kararı ile; itirazın iptaliyle takibin devamına karar verildiğini, Tüketici Sorunları Hakem Heyetinin, mahkemenin yerine geçerek itirazın iptaline karar veremeyeceğini ileri sürerek, Şanlıurfa Tüketici Sorunları Hakem Heyeti'nin 21.04.2014 tarih ve 2013/ 1751 sayılı kararının İPTALİNİ İSTEMİŞTİR.

Davalı, davanın REDDİNİ DİLEMİŞTİR.

Mahkemece, davanın reddine karar verilmiş, karar YARGITAY Cumhuriyet Başsavcılığınca kanun yararına TEMYİZ EDİLMİŞTİR.

Dava, Tüketici Hakem Heyeti Kararının iptali İSTEMİNE İLİŞKİNDİR.

Taraflar arasında konut kredisi sözleşmesi bulunduğu ve davacı banka tarafından 850 TL masraf alındığı hususu uyuşmazlık KONUSU DEĞİLDİR. Uyuşmazlık, tüketici sorunları hakem heyetinin görev alanına giren bir uyuşmazlıkla ilgili olarak hakem heyetine müracaat etmeksizin icra takibi yapılıp yapılamayacağı, icra takibinin yapılması halinde de tüketici sorunları hakem heyetinin itirazın iptaliyle takibin devamına ve icra inkar tazminatı istemine ilişkin karar verme yetkisinin bulunup BULUNMADIĞI HUSUSUNDADIR.

Tüketici Sorunları Hakem Heyetine müracaatın yapıldığı tarihte yürürlükte olan 4077 sayılı yasanın 22 nci maddesinin beşinci fıkrasıyla, değeri 1.161,67 TL nin altında bulunan uyuşmazlıklarda Tüketici Sorunları Hakem Heyetine başvuru ZORUNLULUĞU

yüksek mahkeme kararı - hakem heyetine başvuru şartı

GETİRİLMİŞTİR. Somut olayda, uyuşmazlık konusu asıl alacak 850 TL olduğuna göre, davalının icra takibi yapmadan önce tüketici sorunları hakem heyetine MÜRACAATI ZORUNLUDUR.

Uyuşmazlığın değeri itibariyle tüketici hakem heyetinin görev alanına girmesine rağmen tüketici hakem heyetine müracaat etmeksizin icra takibi yapılması ve icra takibine itiraz edilmesi halinde itirazın iptali isteminin nereden isteneceği hususunda, 28.05.2014 tarihinden önce yürürlükte bulunan 4077 Sayılı Kanunda ve 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 Sayılı Kanunda özel bir DÜZENLEME YAPILMAMIŞTIR.

Doktrinde bir kısım yazarlar tarafından, uyuşmazlığın değeri itibariyle tüketici hakem heyetinin görev alanına girmesine rağmen tüketici hakem heyetine müracaat etmeksizin icra takibi yapılması ve icra takibine itiraz edilmesi halinde itirazın iptali istemlerinin tüketici hakem heyeti tarafından incelenmesi gerektiği İLERİ SÜRÜLMEKTEDİR.

Ancak, bu konuda sağlıklı bir sonuca ulaşabilmek için itirazın iptali davasının düzenlendiği yasa maddelerinin ve tüketici hakem heyetinin niteliğine ilişkin yüksek yargı kararlarının İNCELENMESİ GEREKİR.

İtirazın iptali davası,2004 Sayılı İcra ve İflas Kanununun 67 nci MADDESİNDE DÜZENLENMİŞTİR. İcra ve İflas Kanununun 67 nci maddesine göre;takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağıının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir. Yasadaki bu açık hüküm nedeniyle itirazın iptali ancak mahkemeden istenebilir. İtirazın iptaline ilişkin istem hakkında karar verme yetkisi mahkemede olduğuna göre, tüketici hakem heyetinin mahkeme niteliğinde olup olmadığının TARTIŞILMASI GEREKİR.

Anayasa Mahkemesinin 31/05/2007 tarih ve 2007/53 esas, 2007/61 karar sayılı kararı ile; yargı yetkisini Türk Milleti adına kullanacak olan bir merciin mahkeme olarak kabul edilmesi için kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usullerinin yasayla itirazı düzenlenmesi, karar organlarının hakimlerden teşekkül etmesi, yargılama tekniklerini uygulayarak ve genelde dava yoluyla uyuşmazlıkları ve anlaşmazlıkları çözümlenmekle görevli olması, görev yapan üyelerin atanmalarının, hak ve ödevlerinin, emekliye ayrılmalarının, Anayasa'nın öngördüğü mahkemelerin bağımsızlığı ve hakim teminatı esaslarına göre düzenlenmiş olması ve Anayasa'da sayılan ve başında bir yüksek mahkemenin bulunduğu yargı düzenlerinden birinde yer almasının gerekli olduğu,Tüketici Sorunları Hakem Heyetinin ise, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un değişik 22 nci maddesine göre, illerde Sanayi ve Ticaret İl Müdürü veya görevlendireceği bir memur, ilçelerde kaymakam veya görevlendireceği bir memur başkanlığında, belediye, baro, ticaret ve sanayi odasıyla esnaf ve sanatkar odası ve tüketici örgütlerinden seçilerek görevlendirilecek beş kişiden oluştuğu,Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerinin, yargı organlarının ve mensuplarının Anayasa'da belirtilen niteliklerine sahip olmadığı gerekçesiyle "mahkeme" niteliği taşımadığına KARAR VERİLMİŞTİR. Buna göre, tüketici sorunları hakem heyeti mahkeme NİTELİĞİNDE DEĞİLDİR.

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, tüketici sorunları hakem heyetine müracaat edildiği tarihte yürürlükte olan 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 22 nci

yüksek mahkeme kararı - hakem heyetine başvuru şartı

maddesi ile, davanın açıldığı tarihte ve karar tarihinde yürürlükte olan 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 68 inci maddesinde belirlenen miktarın altında kalan uyuşmazlıklar için, icra takibi yapılmadan veya dava açılmadan önce tüketici hakem heyetine müracaat EDİLMESİ ZORUNLUDUR.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 70/2 nci maddesinde, il ve ilçe tüketici hakem heyetlerinin verdiği kararların tarafları bağlayacağı ve İcra ve İflas Kanunu'nun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlere göre yerine getirileceği HÜKME BAĞLANMIŞTIR. Buna göre, verdiği karar ilamlı icra yoluyla takibi mümkün olan Tüketici Hakem Heyetine müracaat etmeden ilamsız icra takibi yapmakta tüketicinin hukuki YARARI YOKTUR. Bu durumda tüketici hakem heyetine müracaat edilip uyuşmazlıkla ilgili olarak bir karar almadan icra takibi yapılamayacağı gibi, tüketici mahkemesinde de dava açılmaz. Buna rağmen icra takibi yapılması ve icra takibine itiraz edilmesi halinde ise, itirazın iptali istemiyle tüketici hakem heyetine müracaat edilemez.

Bu halde de, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 68 inci maddesindeki açık hüküm nedeniyle tüketici mahkemesinin, uyuşmazlığın esasıyla ilgili karar verme YETKİSİ BULUNMAMAKTADIR.

Hal böyle olunca mahkemece, tüketici hakem heyetinin, itirazın iptaline ilişkin istem hakkında karar verme yetkisinin bulunmadığı gerekçesiyle tüketici hakem heyeti kararının iptaline karar verilmesi gerekirken, tüketici hakem heyetinin bu konuda karar verme yetkisinin olup olmadığı da tartışılmaksızın yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, BOZMA NEDENİDİR. Açıklanan nedenlerle YARGITAY Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma talebinin KABULÜ GEREKMİŞTİR.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle YARGITAY Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile; Şanlıurfa 1.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.11.2014 tarih ve 2014/ 484 esas 2014/ 686 karar sayılı kararının sonuca etkili olmamak üzere kanun yararına BOZULMASINA, 18/03/2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE KARAR VERİLDİ.

KANUN**YARGITAY KANUNU İLE HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN****Kanun No. 6644****Kabul Tarihi: 1/4/2015**

MADDE 1 – 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – 2797 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dava dosyalarının Yargıtaya gönderilmesi ve Hukuk İşbölümü İnceleme Kurulu:

MADDE 60 – Adliye mahkemelerinden Yargıtay hukuk dairelerine temyiz incelemesi yapılmak üzere gönderilecek dava dosyalarının temyiz dilekçesinde gösterilen daire ismiyle bağlı kalınmaksızın mahkeme hâkimi tarafından Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca yapılan işbölümüne göre görevli dairesi de belirtilerek ilgili daireye gönderilmesi sağlanır.

Temyiz üzerine gelen dosyalarda çıkabilecek görev ve işbölümü uyuşmazlıklarını çözmekle görevli, Hukuk Genel Kurulu Başkanı olarak görevlendirilen Yargıtay Birinci Başkanvekilinin başkanlığında, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunca aynı daireden birden fazla olmamak kaydıyla Yargıtay üyeleri arasından bir yıllık süre için görevlendirilen dört asıl ve dört yedek üyeden oluşan Hukuk İşbölümü İnceleme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul bünyesinde bir büro kurulur; burada çalışmak üzere yeteri kadar tetkik hâkimi ve personel görevlendirilir.

Birinci fıkra uyarınca dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda işbölümü bakımından kendisini görevli görmez ise gerekçesiyle birlikte dosyayı Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonucunda verilen işbölümüne ilişkin karar kesindir.

Kurul, Başkanvekili ve dört asıl üyenin katılımıyla toplanır ve oyçokluğuyla karar verir. Başkanvekilinin bulunmadığı durumlarda asıl üyelerden en kıdemlisi toplantıya başkanlık eder; asıl üyelerin eksikliği yedek üyelerin katılımıyla tamamlanır.

Kurul, ayda en az iki hafta çalışır. Bu süre zarfında Kurul üyeleri dairelerindeki çalışmalara katılmaz.”

MADDE 3 – 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesinin birincifıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Devlet aleyhine açılan tazminat davası, ilk derece ve bölge adliye mahkemesi hâkimlerinin fiil ve kararlarından dolayı, Yargıtay ilgili hukuk dairesinde; Yargıtay Başkan ve üyeleri ile kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesinde ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür. Dava, bu dairenin Başkan ve üyelerinin fiil ve kararlarından dolayı ise yargılama Yargıtay Üçüncü Hukuk Dairesinde yapılır. Verilen kararların temyiz incelemesi Hukuk Genel Kurulunca yapılır. Temyiz incelemesine, kararı veren başkan ile üyeler katılamaz.”

MADDE 4 – 6100 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

10/4/2015

AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM		
BİRİNCİ BÖLÜM		
Dava ve Takiplerin Dışındaki Hukuki Yardımlarda Ödenecek Ücret		
1.	Büroda sözlü danışma (ilk bir saate kadar)	210,00 TL
	Takip eden her saat için	110,00 TL
2.	Çağrı üzerine gidilen yerde sözlü danışma (ilk bir saate kadar)	400,00 TL
	Takip eden her saat için	210,00 TL
3.	Yazılı danışma için	400,00 TL
4.	Her türlü dilekçe yazılması, ihbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesinde	300,00 TL
5.	Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	
	a) Kira sözleşmesi ve benzeri	400,00 TL
	b) Tüzük, yönetmelik, miras sözleşmesi, vasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	1.200,00 TL
	c) Şirket ana sözleşmesi, şirketlerin devir ve birleşmesi vb. ticari işlerle ilgili sözleşmeler	1.200,00 TL
İKİNCİ BÖLÜM		
İş Takibi Konusundaki Hukuki Yardımlarda Ödenecek Ücret		
1.	Bir durumun belgelendirilmesi, ödeme aşamasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin çıkarılması gibi işlerin takibi için	300,00 TL
2.	Bir hakkın doğumu, tespiti, tescili, nakli, değiştirilmesi, sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan işler için	500,00 TL
3.	Tüzel kişi tacirlerin ana sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin çalışma konuları ile ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması, devri ve Türk vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	2.200,00 TL
4.	Vergi uzlaşma komisyonlarında takip edilen işler için	1.000,00 TL
5.	Uluslararası yargı yerlerinde takip edilen işlerde	
	a) Duruşmasız ise	4.300,00 TL
	b) Duruşmalı ise	7.500,00 TL
	c) Konusu para olan işlerde ise ücret Tarifinin üçüncü kısmına göre belirlenir	
6.	İl ve ilçe tüketici hakem heyetleri nezdinde sunulacak hizmetlerde, hizmete konu işin değerinin % 12'sinden aşağı olmamak üzere. Ancak hizmete konu işin değeri maktu ücretin altında ise hizmete konu işin değeri kadar	250,00 TL
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		
Avukatlık Kanununun 35 inci Maddesi Gereğince Bulundurulması Zorunlu Sözleşmeli Avukatlara Aylık Ödenecek Ücret		
1.	Yapı kooperatiflerinde	750,00 TL
2.	Anonim şirketlerde	1.250,00 TL
	Takip edilen dava, takip ve işlerde tarifeye göre hesaplanacak avukatlık ücreti yıllık avukatlık ücretinin üzerinde olduğu takdirde aradaki eksik miktar avukata ayrıca ödenir.	
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		
1.	Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla Özel Kişi ve Tüzel Kişilerin Sözleşmeli Avukatlarına Ödeyecekleri Aylık Avukatlık Ücreti	1.250,00 TL
	Takip edilen dava, takip ve işlerde tarifeye göre hesaplanacak avukatlık ücreti yıllık avukatlık ücretinin üzerinde olduğu takdirde aradaki eksik miktar avukata ayrıca ödenir.	
İKİNCİ KISIM		
BİRİNCİ BÖLÜM		
Yargı Yerlerinde, İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olsa veya Para ile Değerlendirilebilse Bile Maktu Ücrete Bağlı Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret		
1.	Görülmekte olan bir dava içinde olmamak koşulu ile ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, delillerin tespiti, icranın geri bırakılması, ödeme ve tevdi yeri belirlenmesi işleri için:	
	a) Duruşmasız ise	300,00 TL
	b) Duruşmalı ise	400,00 TL
2.	Ortaklığın giderilmesi için satış memurluğunda yapılacak işlerin takibi için	550,00 TL
3.	Ortaklığın giderilmesi ve taksim davaları için	1.100,00 TL
4.	Vergi Mahkemelerinde takip edilen dava ve işler için	
	a) Duruşmasız ise	750,00 TL
	b) Duruşmalı ise	1.100,00 TL
5.	Tüketici Mahkemelerinde görülen kredi taksitlerinin veya faizinin uyarlanması davaları için	750,00 TL

İKİNCİ BÖLÜM		
Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olmayan veya Para ile Değerlendirilemeyen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret		
1.	İcra Dairelerinde yapılan takipler için	250,00 TL
2.	İcra Mahkemelerinde takip edilen işler için	300,00 TL
3.	İcra Mahkemelerinde takip edilen dava ve duruşmalı işler için	500,00 TL
4.	İcra Mahkemelerinde takip edilen ceza işleri için	300,00 TL
5.	Ceza soruşturma evresinde takip edilen işler için	450,00 TL
6.	Sulh Hukuk Mahkemeleri, Sulh Ceza Hakimlikleri ve İnfaz Hakimliklerinde takip edilen davalar için	750,00 TL
7.	Asliye Mahkemelerinde takip edilen davalar için	1.500,00 TL
8.	Tüketici Mahkemelerinde takip edilen davalar için	750,00 TL
9.	Fikri ve Sınai Haklar Mahkemelerinde takip edilen davalar için	2.200,00 TL
10.	Ağır Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için	3.000,00 TL
11.	Çocuk Mahkemelerinde takip edilen davalar için	1.100,00 TL
12.	Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için	3.000,00 TL
13.	Askeri Mahkemelerde takip edilen davalar için	1.100,00 TL
14.	Disiplin Mahkemelerinde takip edilen davalar için,	900,00 TL
15.	İdare ve Vergi Mahkemelerinde takip edilen davalar için	
	a) Duruşmasız ise	750,00 TL
	b) Duruşmalı ise	1.500,00 TL
16.	Bölge Adliye Mahkemeleri ile Bölge İdare Mahkemelerinde takip edilen istinaf yolu ile görülen işlerin takipleri için	
	a) Bir duruşması olan işler için	750,00 TL
	b) Birden fazla duruşması ve keşif gibi avukatın da bulunması gereken sair işlemleri olan işler için	1.500,00 TL
17.	Yargıtay'da ilk derecede görülen davalar için	3.000,00 TL
18.	Danıştay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde ilk derecede görülen davalar için	
	a) Duruşmasız ise	1.500,00 TL
	b) Duruşmalı ise	3.000,00 TL
19.	Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay ve Sayıştay'da temyiz yolu ile görülen işlerin duruşması için	1.100,00 TL
20.	Uyuşmazlık Mahkemesindeki davalar için	1.100,00 TL
21.	Anayasa Mahkemesinde görülen dava ve işler için	
	a) Yüce Divan sıfatı ile bakılan davalar	5.000,00 TL
	b) Bireysel başvuru	
	Duruşmalı işlerde	3.000,00 TL
	Duruşmasız işlerde	1.500,00 TL
	c) Diğer dava ve işler	3.000,00 TL
ÜÇÜNCÜ KISIM		
Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret		
1.	İlk 30.000,00 TL için	% 12,00
2.	Sonra gelen 40.000,00 TL için	% 11,00
3.	Sonra gelen 80.000,00 TL için	% 8,00
4.	Sonra gelen 250.000,00 TL için	% 6,00
5.	Sonra gelen 600.000,00 TL için	% 4,00
6.	Sonra gelen 750.000,00 TL için	% 3,00
7.	Sonra gelen 1.250.000,00 TL için	% 1,50
8.	3.000.000,00 TL'dan yukarı için	% 1,00

HUMK, HMK VE İİK PARASAL SINIRLARI

KONU	01.01.2015 - 31.12.2015
Tanıkla İspat Sınırı	2.500 TL. (6100 S. K. m. 200)
Temyiz Sınırı	2.080 TL. (6100 S. K. Geç. m. 3)
Temyizde Duruşma Sınırı	21.220 TL. (6100 S. K. Geç. m. 3)
Karar Düzeltme Sınırı	12.690 TL. (6100 S. K. Geç. m. 3)
İcra Mahkemesi Temyiz Sınırı	5.980 TL. (6100 S. K. Geç. m. 3)

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesi gereğince, Bölge Adliye Mahkemeleri'nin, 26/09/2004 Tarihli ve 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanunu'nun geçici 2. maddesi uyarınca Resmi Gazete'de ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar, 1086 Sayılı Kanun'un temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Bölge Adliye Mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında kesinleşinceye kadar 1086 Sayılı Kanun'un 26/09/2004 Tarihli ve 5236 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten önceki 427 ila 454.madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Bu Kanunda, Bölge Adliye Mahkemeleri'ne görev verilen hallerde, bu mahkemelerin göreve başlama tarihine kadar 1086 Sayılı Kanun'un bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN'UN 68. MADDESİNDE YER ALAN HAKEM HEYETLERİNE BAŞVURUDA PARASAL SINIRLAR

YIL	İlçe Tüketici Hakem Heyetleri	İl Tüketici Hakem Heyetleri	Büyükşehir Statüsünde Bulunan İllerde İl Tüketici Hakem Heyetleri
01.01.2015 -	2.220 TL.	3.300 TL.	2.200 - 3.300 TL.

CMK MAKBUZU ÖRNEĞİ

2015 YILI CMK ÖDEMELERİ İÇİN DÜZENLENECEK MAKBUZ ÖRNEĞİ

***İşlemlerin Nerede Yapıldığı	TARİFE	BRÜT ÜCRET (TARİFE 1,18)	KESİNTİLER			NET ÜCRET	%18 K.D.V.	ÖDENECEK TUTAR NET ÜCRET + KDV
			%9,48 DAMGA VERGİSİ	%20 GELİR VERGİSİ STOPAJI	KESİNTİ TOPLAMI			
SORUŞTURMA	200,00	169,49	1,61	33,90	35,51	133,98	30,51	164,49
SULH CEZA	309,00	261,86	2,48	52,37	54,85	207,01	47,13	254,14
ASLİYE CEZA	340,00	288,14	2,73	57,63	60,36	227,78	51,86	279,64
AĞIR CEZA	613,00	519,49	4,92	103,90	108,82	410,67	93,51	504,18

***İşlemlerin Nerede Yapıldığı	TARİFE	BRÜT ÜCRET (TARİFE 1,18)	KESİNTİLER			NET ÜCRET	%18 K.D.V.	ÖDENECEK TUTAR NET ÜCRET + KDV
			%9,48 DAMGA VERGİSİ	%20 GELİR VERGİSİ STOPAJI	KESİNTİ TOPLAMI			
SORUŞTURMA	100,00	84,75	0,80	16,95	17,75	67,00	15,26	82,26
SULH CEZA	154,50	130,93	1,24	26,19	27,43	103,50	23,57	127,07
ASLİYE CEZA	170,00	144,07	1,37	28,81	30,18	113,89	25,93	139,82
AĞIR CEZA	306,50	259,75	2,46	51,95	54,41	205,34	46,76	252,10

RUHSAT ALANLAR

Av. Özlem KELEŞ

Av. Refik İNANÇ

Av. Demet APAYDIN

Av. Fatma KÜLEKÇİ

Av. Abdullah DURGUT

Av. Mehmet KURT

RUHSAT ALANLAR

Av. Serap ÇITLAK

Av. Osman ÖZTÜRK

Av. Özge ÜSTÜN

Av. Temel HAKYEMEZ

Av. Rabia HALİLBEYOĞLU

Av. Ahmet KONAL

RUHSAT ALANLAR

Av. Cemre YILDIRIM

Av. Fatih AYDIN

Av. Derya KAYIŞ

Giresun'da toplanan Karadeniz Barolar Birliği Genel Kurulunda İç Güvenlik Paketi yasa tasarısının geri çekilmesini istedi

"Tasarı geri çekilsin"

Giresun Barosu tarafından organize edilen "Karadeniz Barolar Toplantısı" Giresun'da yapıldı. 16 ilin barosunun katılımıyla gerçekleşen toplantıya Barolar Birliği Genel Başkan Yardımcısı Berra Besler ve Barolar Birliği Üyesi İzzet Varan da katıldı.

Toplantı sonunda "İç Güvenlik Paketi ile ilgili tasarının geri çekilmesi ülkemiz için gerekli ve elzemdir" kararına varıldı.
(devamı 6'da)

KARADENİZ BARO BAŞKANLARI TOPLANTISI SONUÇ BİLDİRİSİ

(baştarafı1'de)

Giresun, Bolu, Amasya, Tokat, Samsun, Trabzon, Düzce, Karabük, Ordu, Artvin, Kastamonu, Sinop, Bartın, Zonguldak, Rize, Gümüşhane-Bayburt, Baro Başkanlarının katıldığı toplantının sonuç bildirgesi şu şekilde:

"1 Kamuoyunda İç Güvenlik Paketi olarak anılan, Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu ile bazı Kanun ve KHK'lerde değişiklik yapılmasına dair Kanun Tasarısı toplantımızda ele alınmış, Tasarı Temel Hak ve Özgürlükler ile Ceza Muhakemesi Hukuku açısından değerlendirilmiştir.

Tasarı ile kolluğa temel hak ve özgürlüklere doğrudan müdahale niteliğini taşıyan yetkiler tanınmaktadır. Bu yetkiler, Hukuk Devletinde kabul edilemeyecek nitelikte olup, yargı görevinin bir kısmının kolluk güçlerine vâ idareye devrini içermektedir.

Tasarı ile kolluğa temel hak ve özgürlüklere doğrudan müdahale niteliğini taşıyan yetkiler tanınmaktadır. Bu yetkiler, Hukuk Devletinde kabul edilemeyecek nitelikte olup, yargı görevinin bir kısmının kolluk güçlerine vâ idareye devrini içermektedir.

Arama el koyma, gözaltına alma, uzaklaştırma gibi, doğrudan, insan özgürlüğünü ilgilendiren ve gerçekte Adli Mercilerin görev ve yetki alanına giren CMK. da sayılı önlemlerin doğrudan kolluk kuvvetlerine bırakılarak suç ve suçlunun takibi ile suçun nitelenmesi konusunda hukukçu olmayan idari birimlerin(vali, kaymakam ve kolluk amiri), yetkilendirilerek Cumhuriyet Savcısının ve Yargının işlevsiz hale gelmesine neden olacak, bunun sonucu olarak da hukuk devleti ve Demokratik hukuk anlayışı olan kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırılık teşkil edecektir.

Yine aynı şekilde bir şüphelinin 48 saate kadar yargıya haber vermeksizin gözaltında

tutulabilmesinin mümkün hale getirilmesi, bu süre içinde avukata erişimin dahi kısıtlanarak adil yargılanma hakkının engellenmesi, polise orantısız güç kullanma yetkisi anlamına gelecek silah kullanma yetkisi gibi haklar tanınması da demokratik hukuk devleti anlayışı ile bağdaşmadığı gibi yürütmenin yargının önüne geçmesi yolunu açmaktadır. Bu tasarının geri çekilmesi ülkemiz için gerekli ve elzemdir.

2-Bakanlar Kurulu tarafından, TBMM ye sunulan Yabancı İstihdamı Kanun Tasarısının mevcut hali ile yasalaşması halinde, ülkemizde esasen bir çok sorunla boğuşan başta Avukatlık mesleği ile tüm meslekleri ciddi sıkıntıya düşürecek, zaten mevcut olan istihdam sorununun tahammül edilmez boyutlara ulaşmasına neden olacaktır.

Özellikle, savunma mesleğinin rekabet amacıyla yabancı avukatlık bürolarına açılması zaten sayısal olarak ihtiyaçtan fazla olan avukatlık mesleğini taşeronlaştıracak, bağlı olarak çalışan avukat sayısını artıracak ve avukatlık mesleğinin bağımsızlığını da ortadan kaldıracaktır.

3-Mesleğin sorunlarının ve çözüm yollarının ortaya konulduğu TBB çalışmaları ile Avukatlık Yasa tasarısı ve başta avukatlık sınavı ve stajı ile ilgili geçmişte alınan ilke kararlarının hayata geçmesi ve yasalaşması için gerekli girişimler kararlılıkla sürdürülecektir.

4-Ayrıca Mersin'de Özgecan Aslan'ın kabul edilemez bir şekilde ve vahşice öldürülmesini şiddetle kınıyoruz."

Baro Başkanlığına Gültekin Uzunalioğlu 4. kez seçildi

Giresun Barosu'nun olağan genel kurulu yapıldı. Baro başkanlığına mevcut başkan Gültekin Uzunalioğlu yeniden 4. kez seçildi. Tek liste ile girilen ve 234 üyeden 181'inin oy kullandığı genel kurulda Avukat Gültekin Uzunalioğlu 176 üyenin oyunu olarak yeniden başkan oldu.

Giresun Barosu'nun yeni yönetim kurulunda şu isimler yer aldılar. Av. Gültekin Uzunalioğlu, Av. Uğur Köse, Av. Ahmet Köksal, Av. Soner Karademir, Av. Tuncer Korkmaz, Av. Necmettin Kesik, Av. İlknur Civelekoğlu, Av. Murat Bektaş. Genel kurulda barolar birliği genel kurulunda oy kullanacak 3 isim ise Gültekin Uzunalioğlu, M. Ali Güney ve Yalçın Alaca olarak belirlendi. Genel kurulda ayrıca disiplin kurulu ile denetleme kurulu üyelikleri için de seçim yapıldı.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1						■						■					■			
2			■						■					■				■		
3						■		■					■			■			■	
4										■										■
5		■		■					■			■		■						■
6					■			■				■		■		■				■
7			■						■			■			■		■			■
8	■			■				■		■		■			■		■			■
9			■							■							■			
10		■							■					■						■
11						■					■									■
12												■								■
13					■						■			■						■
14	■		■			■					■			■		■				■
15									■											■
16										■										■
17														■						■
18	■																			■
19										■										■
20		■		■			■				■				■					■

SOLDAN SAĞA

1. Hukukta kendi başına, kendiliğinden - Bir şeye sahip olan - Yapı - Oy 2. İşaret, alamet - Saçların, sakalın, hayvan tüylerinin karışıklığını gidermeye veya kadınların saçlarını tutturmaya yarayan dişli araç - Yargılama ve değerlendirmenin kendisine göre yapıldığı ölçüt, uyulması gereken kural - İslam inancına göre göğün en yüksek katı - Nobelyum elementinin simgesi 3. Kayıp olan şey - Açmak işi - Kamer - Beyaz 4. Çalmak, aşırılmak - Kuramsal bir bilgiyi, ilkeyi, düşünceyi herhangi bir alanda hayata geçirmek, tatbik etmek 5. Bir konuda direnme, ayak direme - Klasik Türk müziği araçlarından, iri karınlı, kırılsız, mızrapla çalınan bir çalgı - Muvafakat etmek 6. Adanılan şey, nezir - Utanma - Erkek kişi - Mağara - Aydınlık, ışık 7. Bir nota - Bildirme - İndiyum elementinin sembolü - Milattan sonra - Birçok kalın direk yan yana bağlanarak yapılan, düz ve korkulumsuz deniz veya ırmak taşıtı 8. Bir nota - Ey, hey anlamlarında bir seslenme sözü - Erken - Kanun maddesi - Birden fazla kişi arasında bölüşülmüş bir bütünden, bu kişilerin her birine düşen bölüm 9. Bir bağlaç - Muhasebeci - Asal - Bir tür taze, yumuşak ve tuzsuz beyaz peynir 10. Harç alıp sürmeye yarayan, çoğu uçgen biçiminde, yassı, demirden, üstten tahta saplı sıvama aracı - Kalın ip - Çemberin, kendi çapına olan oranını gösterir - Lantan elementinin simgesi 11. Radyum elementinin simgesi - Hangi şey - Esas, asıl - Zilli bir kasmağa geçirilmiş kursak zarından oluşan çalgı - Akıl 12. Araç, gereç - Soylu - Eşitlik, muadele 13. Klasik Türk müziğinde bir makam - Fena değil anlamında kullanılan bir söz - Soru eki - Bir kimsenin egemenliğini tanıma - Küçük bitki 14. Bir nota - Bir meyve - Türk alfabesinin yirmi sekizinci harfinin adı, okunuşu - İşaret, nişan 15. Bir sayı - Yalnız iki geniş yüzü testere ile düzeltilmiş tahta - Tanrıtanıma - Kraliçe - Avuç içi 16. Uçurum - Nobelyum elementinin simgesi - İşaret - İki şey arasında ilgi, ilişki 17. Huy ve şekil bakımından anneye benzeyen - Yaprakları salata gibi yenen, sebze olarak bahçelerde yetiştirilen, kokulu, bir iki yıllık bir bitki - Piyasaya mal sürülmesi - Limited kısaltması - Koyun, kuzu vb. hayvanların çıkardığı ses 18. Medeni Kanun kısaltması - Kale duvarı - Aptal, sersem, budala - Akıllı 19. Hisseli, hissedarları olan - Fakat - Buyruk, komut 20. Bir nota - Vilayet - Ergenlik sivilcesi - Birçok kimselerin topları elbirliğiyle bir kişinin işini görmesi

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. İkiyüzlü - Yasama, yargı, yönetsel kuruluşların, tüzel kişilerin bir türe düzeni doğuran ve ortaya koyan son bildirimleri - Avuç içi - Çemberin, kendi çapına olan oranını gösterir 2. Buyruk, komut - Taraflardan birinin kendisine açılan davada borçtan kurtulmak için başvurduğu her türlü yol - Başkaldırı 3. Doğu Karadeniz Bölgesine özgü yelkenli bir tür kıyı teknesi - Galatasaray kısaltması - Ülkemizde bir yöre 4. Çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü - Kilobayt - Kanıtla gösterilmiş, müdellel 5. Taşıma ile ilgili olan - Çoğunlukla valilerce yönetilen ve yönetim bakımından bir tür bağımsızlığı olan büyük il - Gizli kalan, gizli tutulan şey 6. Yurttaşların kamu haklarını bildiren temel yasa, kanunuesasi - İçi boş, uçları açık, uzun ve dar silindir 7. Bir bölgemiz - Anadolu Ajansı - Evropeyum elementinin simgesi - O yer 8. Beyaz - Satrançta bir taş - İlliyyet - Soru eki 9. Siyah karşıtı - Radyum elementinin simgesi - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi - Olağanüstü kişiler ve olaylarla geliştirilen öykü 10. İngiliz uzunluk ölçü birimi - Ut çalan çalgı - Rodyum elementinin simgesi - Anadolu Ajansı 11. Bir asker topluluğunun başı, kumandan - Satrançta bir taş - Mal değişim sözleşmesi 12. Tren, tramvay vb. taşıtlarda tekerleklerin üzerinde hareket ettiği demirden yol - İl, ilçe yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen, tüzel kişiliği olan örgüt - Renyum elementinin simgesi 13. Birleşmiş Milletler kısaltması - Galatasaray kısaltması - Ara, aralık, uzaklık - Bir olay, bir durum veya yayayıştan geride kalan belirtir - Genişlik; boy karşıtı 14. Altın elementinin simgesi - Bir düşünceyi, bir konuyu bir kişi veya sebebe dayandırma, yükleme, affetme - Niyobyum elementinin simgesi - Yabancı - Koyun, kuzu vb. hayvanların çıkardığı ses 15. Dayanıklı ve esnek döküm maddesi - Trabzonspor kısaltması - Sırada önem bakımından ikinci derecede olan, tali 16. Utanma, utanç duyma - Lahza - İplik Bir nota - Genellikle tek parçalı kadın giyeceği 17. Şamandıra mensup olan kimse - Yazı veya sözle verilen, gönderilen bilgi, mesaj - Türk Dili Kurumu 18. Kamu ile ilgili - Mavi - Bir ek fiil 19. Bir yüzeyde boy sayılan iki kenar arasındaki uzaklık, genişlik - Trafikte kullanılan bir terim - Mililitre kısaltması 20. Olmayan, bulunmayan şey - Gözlemevi - Renyum elementinin simgesi